

Razvojni program podeželja

**za območje občin Gorenja vas – Poljane, Škofja
Loka, Železniki in Žiri za obdobje 2007 - 2013**

Gradimo prihodnost na vrednotah podeželja

Junij 2006

Projekt: **Razvojni program podeželja za območje občin Gorenja vas – Poljane, Škofja Loka, Železniki in Žiri za obdobje 2007 - 2013**

Naročnik: Občina Železniki v imenu Občin Škofja Loka, Gorenja vas – Poljane in Žiri

Financiranje: **Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano**
(pogodba št. 320-18-5515)
Občina Gorenja vas – Poljane
Občina Škofja Loka
Občina Železniki
Občina Žiri

Izvajalec:

Spodnji trg 2, 4220 Škofja Loka

Programski odbor

Vodja odbora: Ivica Rant, univ. dipl. inž. agr., Upravna enota Škofja Loka

Člani: Rok Šimenc, univ. dipl. org., Razvojna agencija Sora d.o.o.
Jolanda Pintar, dipl. upr. org., Občina Železniki
Nataša Kopač, univ. dipl. ekon., Občina Gorenja vas – Poljane
Olga Vončina, univ. dipl. ekon., Občina Žiri
Milenko Zihlerl, dipl. inž. kem., Občina Škofja Loka
mag. Saša Jereb, Lokalna turistična organizacija Blegoš
Majda Luznar, univ. dipl. inž. zoot., Kmetijsko gozdarski zavod Kranj
Vanja Bajd Frelj, univ. dipl. inž. zoot., Kmetijsko gozdarski zavod Kranj
Špela Odar, prof. geog. in zgod., Upravna enota Škofja Loka
Viktor Trdina, predsednik Društva za razvoj podeželja Resje

Strokovna sodelavka: Samra Šećerović, univ. dipl. ekon., Razvojna agencija Sora d.o.o.

Datum: Junij 2006

KAZALO

1. UVOD	1
2. RAZVOJNE USMERITVE	2
2.1. Postavitev razvojne vizije	2
2.2. Strateški cilj	2
2.3. SWOT analiza območja	3
2.4. Problemska analiza	4
2.5. Kratkoročni cilji	5
3. PROGRAM	6
3.1. Krepitev podpornega okolja za razvoj novih delovnih mest in dejavnosti na podlagi razvoja lokalnih potencialov	7
Ukrep 1: Zagotavljanje informacijske in svetovalne pomoči interesentom.....	7
Ukrep 2: Spodbujanje vseživljenjskega izobraževanja za potrebe razvoja novih delovnih mest	7
Ukrep 3: Zagotavljanje finančne podpore interesentom pri realizaciji investicij	8
3.2. Spodbujanje naravi prijaznega kmetovanja	10
Ukrep 1: Spodbujanje vlaganja v osnovno kmetijsko proizvodnjo	10
Ukrep 2: Zagotavljanje tekočega usposabljanja za kmetovalce	10
Ukrep 3: Ohranjanje in spodbujanje naravi prijaznega kmetovanja.....	10
Ukrep 4: Spodbujanje ekološkega kmetovanja	11
Ukrep 5: Spodbujanje reje drobnice.....	11
Ukrep 6: Spodbujanje razvoja čebelarstva.....	12
Ukrep 7: Razvoj zemljiške politike na subregionalnem in lokalnem nivoju	12
3.3. Nadgradnja skupne infrastrukture za razvoj in trženje produktov višje kakovosti	13
Ukrep 1: Vzdrževanje in razvoj produktov pod blagovnimi znamkama Babica Jerca in Dedek Jaka – Naravni izdelki iz škofjeloških hribov	13
Ukrep 2: Spodbujanje proizvajalcev za registracijo produktov v okviru shem kakovosti	13
Ukrep 3: Postavitev novih in razvoj obstoječih predelovalnih enot in servisov.....	14
Ukrep 4: Postavitev skupnih tržnih poti in tržnih mest	14
Ukrep 5: Skupna promocija za produkte višje kakovosti	15
3.4. Širjenje turistične ponudbe	16
Ukrep 1: Nadgradnja obstoječih in razvoj novih integralnih turističnih produktov	16
Ukrep 2: Razvoj turistične infrastrukture	17
Ukrep 3: Promocija in trženje turistične ponudbe.....	18
3.5. Izboljšanje infrastrukturnih pogojev za bivanje in delo na podeželju	19
Ukrep 1: Urejanje cestnega omrežja.....	19
Ukrep 2: Urejanje oskrbe s pitno in požarno vodo	20
Ukrep 3: Urejanje gozdne infrastrukture	20
Ukrep 4: Postavitev servisov za občane	20
3.6. Ohranitev naravnega okolja	22
Ukrep 1: Zagotavljanje varnejšega ravnanja s komunalnimi odpadki	22
Ukrep 2: Izgradnja kanalizacijskega omrežja in čistilnih naprav.....	22
Ukrep 3: Izraba obnovljivih virov energije.....	23
Ukrep 4: Določitev varovalnih območij	23
3.7. Spodbujanje obnove in oživitve vaških jeder ter dediščine podeželja	24
Ukrep 1: Spodbujanje obnove vaških jeder in objektov.....	24
Ukrep 2: Spodbujanje ohranjanja druge dediščine podeželja	24

4. PREDLOGI PRIORITETNIH IZVEDBENIH PROJEKTOV	26
4.1. Skupni razvojni projekti	27
4.1.1. Center podeželske odličnosti (Razvojno – izobraževalno središče za podeželje)	27
4.1.2. Razvoj visoko kakovostnih produktov v okviru malih proizvodnih enot.....	28
4.1.3. Pridelano z ljubeznijo do narave in potrošnika	29
4.1.4. Odprimo se svetu skozi okno IKT	30
4.1.5. Izkoristimo obnovljive vire energije iz naših gozdov	31
4.1.6. Doživimo podeželje.....	32
4.1.7. Iz kuhinje babice Jerce in dedka Jaka	33
4.2. Skupni investicijski projekti	34
4.2.1. Preselitev Klavnice Škofja Loka.....	34
4.2.2. Preusmeritev in posodobitev mlekarne v Škofji Loki	35
4.2.3. Postavitev centra za razvoj čebelarstva na Škofjeloškem.....	36
4.3. Investicijski projekti, pomembni za občine ali del občin.....	37
4.3.1. Urejanje cestnega omrežja	37
4.3.2. Urejanje oskrbe s pitno in požarno vodo.....	39
4.3.3. Postavitev servisov za občane.....	40
4.3.4. Zagotovitev varnejšega ravnanja s komunalnimi odpadki	41
4.3.5. Izgradnja kanalizacijskega omrežja in čistilnih naprav	41
5. NAČRT TRAJNEGA IZVAJANJA PROGRAMA IN UPRAVLJANJA	43
5.1. Ustanovitev lokalne akcijske skupine.....	43
5.2. Oblikovanje projektnih skupin.....	43
5.3. Usposabljanje partnerjev	43
5.4. Sodelovanje z drugimi območji, institucijami in nevladnimi organizacijami	43
5.5. Financiranje izvedbenih aktivnosti.....	44
5.6. Nadzor nad izvajanjem Razvojnega programa podeželja	44
6. OBSTOJEČE STANJE IN TRENDI RAZVOJA.....	45
6.1. Predstavitev območja.....	45
6.2. Gospodarstvo	46
6.2.1. Industrija, obrt in podjetništvo	46
6.2.2. Kmetijstvo, gozdarstvo in dopolnilne dejavnosti	48
6.2.3. Turizem	53
6.3. Infrastruktura	55
6.3.1. Komunalna infrastruktura.....	55
6.4. Okolje	56
6.5. Družbena infrastruktura in servisi.....	58
6.6. Prebivalstvo	58
6.7. Dediščina	61
6.8. Udejstvovanje domače javnosti.....	61
6.9. Predstavitev ključnih finančnih ukrepov na področju razvoja podeželja	62
6.9.1. Vlaganja v osnovno kmetijsko proizvodnjo s strani občin.....	62
6.9.2. Kreditna shema za pospeševanje razvoja malega gospodarstva, turizma in dopolnilnih dejavnosti na kmetijah	63
6.9.3. Ukrepi Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje (programi aktivne politike zaposlovanja)	63
6.10. Pregled strokovnih služb, nosilcev razvoja podeželja na obravnavanem območju	63
6.10.1. Razvojna agencija Sora d.o.o.	63
6.10.2. Kmetijsko gozdarski zavod Kranj, Enota za kmetijsko svetovanje Škofja Loka	64
6.10.3. Lokalna turistična organizacija Blegoš	64
6.10.4. Upravna enota Škofja Loka.....	64

6.10.5. Občine Gorenja vas - Poljane, Škofja Loka, Železniki in Žiri	64
6.11. Povzetek doseženih rezultatov projektov in programov ter trendi razvoja	65
6.11.1. Povzetek doseženih rezultatov	65
6.11.2. Trendi razvoja.....	66
7. PREGLED PROJEKTOV IN PROGRAMOV V OBMOČJU	68

1. UVOD

Razvojni program podeželja za območje občin Gorenja vas - Poljane, Škofja Loka, Železniki in Žiri za obdobje 2007 - 2013 povzema vse ukrepe, ki so se uspešno izvajali v dosedanem razvojnem programu, sprejetem do leta 2006. Dodani pa so nekateri novi ukrepi na podlagi potreb, ki so se pokazale pri izvajanju obstoječega razvojnega programa ali v okviru delavnic in sestankov, ki so bili opravljeni v času izdelave tega razvojnega programa.

Izkušnje pri uresničevanju dosedanjega razvojnega programa so pokazale, da so bile usmeritve pravilne. Nadaljevati bo potrebno z aktivnostmi, ki spodbujajo razvoj novih delovnih mest. Dostopnost informacij, izobraževanje ter strokovna pomoč pri uresničevanju poslovne ideje in pomoč pri pridobivanju finančnih sredstev za investicije so ključnega pomena pri iskanju in uresničevanju zaposlitvenih priložnosti. Spodbujanje podjetništva na podeželju zajema tudi tretja os ukrepov EU.

Znano poreklo in višja kakovost izdelkov sta med potrošniki vedno bolj zaželjena, zlasti med izdelki za prehrano ljudi. Taki izdelki lahko na trgu dosegajo tudi višjo ceno. Zato bo potrebno tudi v prihodnje graditi na visoko kakovostnih pridelkih in izdelkih s podeželja, ter jih zaradi boljše razpoznavnosti na trgu povezovati v skupne blagovne znamke in sheme kakovosti ter skupne nastope na trgu.

Na področju osnovne kmetijske proizvodnje EU usmerja svoje ukrepe zlasti v sonaravno kmetovanje. Zato bodo tudi naši ukrepi namenjeni spodbujanju sonaravnega in ekološkega kmetovanja in pomoči pri pridobivanju sredstev EU.

Tudi turizem kot ena od možnosti razvijanja lokalnih potencialov na podeželju in ustvarjanja novih delovnih mest ima pomembno mesto v smernicah EU. Dosedanje spodbujanje povezovanja v prostoru z namenom razvoja skupnih turističnih produktov, ki slonijo na razvoju lokalnih potencialov, je tudi na našem območju dalo zelo uspešne rezultate. Takšno sodelovanje je potrebno spodbujati tudi v naslednjih letih in tako zagotoviti nadgradnjo obstoječih produktov, kot tudi razvoj nove turistične ponudbe v prostoru. Hkrati je potrebno razvijati prenočitvene kapacitete na podeželju. Vzporedno z razvojem turistične ponudbe pa je potrebno poiskati tudi najprimernejše oblike organiziranega trženja turistične ponudbe našega prostora.

Vsekakor pa v načrt programa razvoja podeželja sodijo tudi ukrepi na področju obnove in izgradnje komunalne infrastrukture in skrb za okolje ter ohranjanje naravne, kulturne in zgodovinske dediščine tega območja.

Pripravljeni razvojni program je podlaga za nadaljevanje usklajenega dela pri razvoju podeželja na območju Upravne enote Škofja Loka ter podlaga za iskanje sredstev na različnih razpisih. Z letom 2007 bodo tudi v Sloveniji na razpolago sredstva iz programa LEADER, ki so namenjena izvajanju lokalnih razvojnih strategij na področju podeželja. Z sprejetim razvojnim programom bomo partnerji, vključeni v lokalno akcijsko skupino, skušali pridobiti tudi status območja LEADER za naše razvojno območje.

2. RAZVOJNE USMERITVE

2.1. Postavitev razvojne vizije

Za vizijo smo si oblikovali slogan, ki nam bo predstavljal rdečo nit skozi celoten razvojni program:

GRADIMO PRIHODNOST NA VREDNOTAH PODEŽELJA.

Pri oblikovanju slogana razvojne vizije škofjeloškega podeželja smo imeli v mislih:

- ✦ Poseljeno podeželje, vključno z aktivnimi kmetijami, ki s svojimi dejavnostmi ohranjajo kulturno krajino;
- ✦ Pestro, aktivno podeželje, kjer so ohranjene obstoječe dejavnosti in na podlagi lokalnih potencialov razvijajoče nove, okolju prijazne dejavnosti, ki ljudem omogočajo boljši življenjski standard;
- ✦ Višjo kvaliteto življenja zaradi neokrnjenega okolja in kvalitetnega izkoriščanja prostega časa.

2.2. Strateški cilj

Spodbuditi inovativnost in podjetništvo, ter povezovanje med prebivalci podeželja za razvoj novih stabilnih delovnih mest na podlagi lokalnih potencialov, hkrati pa ohraniti kulturno krajino, ravnovesje v okolju ter ravnovesje med tradicionalnimi in novimi dejavnostmi.

Strateški cilj smo oblikovali na podlagi sledečih opornih točk:

- ✦ Razvoj novih delovnih mest na podlagi razvoja lokalnih potencialov – spodbujanje inovativnosti in podjetništva;
- ✦ Povezovanje ljudi s podobnimi interesi z namenom zagotavljanja boljših pogojev za delo in bivanje na podeželju;
- ✦ Ohranjanje ravnotežja med tradicionalnimi in novimi dejavnostmi na podeželju ter ohranjanje ravnotežja v okolju (okolju prijazne tehnologije);
- ✦ Ohranjanje obdelanosti kmetijskih površin in kulturno krajino;
- ✦ Aktivno, živo podeželje.

2.3. SWOT analiza območja

Na podlagi analize stanja smo opredelili ključne prednosti in slabosti ter priložnosti in ovire, ki jih moramo poznati, da bomo lahko uresničili postavljeni strateški cilj.

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - kakovosten življenjski prostor - ugodna geografska lega - pestra, neokrnjena krajina - ohranjena tradicionalna znanja - bogata naravna, kulturna in zgodovinska dediščina - z uresničevanjem RPP izpeljani in zastavljeni nekateri dobri projekti - usklajeno podporno okolje - motivirani proizvajalci - kakovostni produkti podeželja - zasnovana infrastruktura za trženje produktov s podeželja - dokaj dobra gospodarska in družbena infrastruktura - pripravljenost ljudi za sodelovanje in povezovanje - bogata društvena dejavnost 	<ul style="list-style-type: none"> - nizka izobrazbena struktura in pomanjkanje specifičnih znanj - pomanjkanje kapitala za investicije - odsotnost podjetniške miselnosti - pomanjkanje prenočitvenih kapacitet - velik delež majhnih samooskrbnih kmetij
PRILOŽNOSTI	OVIRE/NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - v nadaljnjem razvoju kakovostnih produktov podeželja - v nadaljnjem razvoju turistične ponudbe - v razvoju socialnih storitev - v razvoju servisnih storitev - v uporabi alternativnih virov energije - v sonaravnem in ekološkem kmetovanju - v nadaljnji širitvi tržnih poti za produkte podeželja - v povezovanju z drugimi regijami (tudi izven Slovenije) 	<ul style="list-style-type: none"> - nedorečena in neprilagojena zakonodaja - pogosto spreminjanje zakonodaje na različnih področjih - premalo ugodnih sredstev za investicije (razpisi niso prilagojeni malim proizvajalcem in interesnim združenjem) - predpisi in standardi niso prilagojeni malim proizvajalcem - premalo sredstev za razvoj (projekti)

2.4. Problemska analiza

Ključni problemi za doseganje razvojne vizije in strateškega cilja so:

✦ Dosedanje izkušnje so pokazale, da je podjetniško klimo na podeželju možno ustvarjati z načrtnim delom po ciljnih oziroma interesnih skupinah, posredovanjem potrebnih informacij ter strokovno in finančno pomočjo za zagon novih dejavnosti. Še vedno pa predstavlja problem nezadostna povezanost institucij, zlasti na državnem nivoju in s tem razdrobljene, neusklajeno posredovane informacije in znanja ter premalo finančnih sredstev oz. preveč razdrobljena ugodna finančna sredstva za zagon novih in razširitev obstoječih dejavnosti v podeželskem prostoru.

✦ Kot eden ključnih problemov pri zagonu novih dejavnosti še vedno ostaja nedorečena in neprilagojena zakonodaja s področja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, pogosto spreminjanje zakonodaje na različnih področjih in previsoke zahteve pri podjetnikih začetnikih in malih podjetnikih, saj morajo ti, ne glede na obseg dela, izpolnjevati enake pogoje kot podjetja, ki imajo več zaposlenih. Prav tako pa vidimo problem tudi v togi zakonodaji s področja planiranja. Kajti vsak, tudi najmanjši poseg je potrebno vnesti v družbeni plan, kar pa ni življenjsko.

✦ Pri podjetnikih začetnikih in dejavnostih, ki se izvajajo v manjšem obsegu (dopolnilne dejavnosti na kmetijah, domača obrt, služnostne dejavnosti, itd.) pa predstavlja velik problem zagotavljanje trga. Ljudje, ki so si pridobili znanje iz dejavnosti, namreč nimajo dovolj znanja in ne časa, da bi ustvarjene produkte tudi tržili. Poleg tega je obseg produktov iz določenih dejavnosti tako majhen, da sam ne prenese tudi stroškov logistike, promocije in uveljavljanja na trgu.

✦ Pogoj, da bomo ohranili kulturno krajino, je ohraniti žive kmetije. To pa bo možno le, če bodo kmetije iz osnovne in z osnovno dejavnostjo povezane dejavnosti dajale lastniku oz. družinskim članom primeren dohodek, ki bo stimulativen tudi za naslednike. Z načrtnim razvojnim delom je možno spodbuditi razvoj teh dejavnosti v prostoru, še vedno pa bo ostal problem obdelave strmih in oddaljenih površin, ki bodo brez neposredne podpore za opravljeno delo ostale neobdelane.

2.5. Kratkoročni cilji

S kratkoročnimi cilji smo si zastavili reševanje prioriternih problemov.

- 1. Krepili bomo podporno okolje za razvoj novih delovnih mest in produktov na podlagi razvoja lokalnih potencialov.**
- 2. Spodbujali bomo naravi prijazno kmetovanje in s tem ohranjali v proizvodni funkciji pretežni del obdelovalnih površin.**
- 3. Nadgradili bomo skupno infrastrukturo za razvoj in trženje produktov s podeželja.**
- 4. Širili bomo turistično ponudbo, kot obliko trženja produktov s podeželja, s povezovanjem obstoječih in novih nosilcev dejavnosti v prostoru.**
- 5. Nadaljevali bomo z urejanjem manjkajoče in posodobitvijo obstoječe infrastrukture na podeželju z namenom povečevanja dostopnosti in zagotavljanjem enake kvalitete življenja na podeželju in v urbanem okolju.**
- 6. Nadaljevali bomo z obstoječimi in zastavili nove programe, ki bodo pripomogli k ohranjanju naravnega okolja.**
- 7. Spodbudili bomo obnovo in oživitev določenih vaških jeder ter dediščine podeželja.**

3. PROGRAM

Za uresničevanje zastavljenih prioritarnih ciljev smo oblikovali naslednje programe, ki so podrobneje predstavljeni v nadaljevanju.

PROGRAM   **3.1. Krepitev podpornega okolja za razvoj novih delovnih mest in dejavnosti na podlagi razvoja lokalnih potencialov**

- Ukrepi
1. Zagotavljanje informacijske in svetovalne pomoči interesentom
  2. Spodbujanje vseživljenjskega učenja za potrebe razvoja novih delovnih mest
  3. Zagotavljanje finančne podpore interesentom pri realizaciji investicij

PROGRAM   **3.2. Spodbujanje naravi prijaznega kmetovanja**

- Ukrepi
1. Spodbujanje vlaganja v osnovno kmetijsko proizvodnjo
  2. Zagotavljanje tekočega usposabljanja za kmetovalce
  3. Ohranjanje in spodbujanje sonaravnega kmetovanja
  4. Spodbujanje ekološkega kmetovanja
  5. Spodbujanje reje drobnice
  6. Spodbujanje razvoja čebelarstva
  7. Razvoj zemljiške politike na subregionalnem in lokalnem nivoju

PROGRAM   **3.3. Nadgradnja skupne infrastrukture za razvoj in trženje produktov višje kakovosti**

- Ukrepi
1. Vzdrževanje in razvoj produktov pod blagovnama znamkama Babica Jerca in Dedek Jaka – Naravni izdelki iz škofjeloških hribov
  2. Spodbujanje proizvajalcev za registracijo produktov v okviru shem kakovosti
  3. Postavitev novih in razvoj obstoječih predelovalnih enot in servisov
  4. Postavitev skupnih tržnih poti in tržnih mest
  5. Skupna promocija za produkte višje kakovosti

PROGRAM   **3.4. Širjenje turistične ponudbe**

- Ukrepi
1. Nadgradnja obstoječih in razvoj novih integralnih turističnih produktov
  2. Razvoj turistične infrastrukture
  3. Promocija in trženje turistične ponudbe

PROGRAM   **3.5. Izboljšanje infrastrukturnih pogojev za delo in bivanje na podeželju**

- Ukrepi
1. Urejanje cestnega omrežja
  2. Urejanje oskrbe s pitno in požarno vodo
  3. Urejanje gozdne infrastrukture
  4. Postavitev servisov za občane

PROGRAM   **3.6. Ohranitev naravnega okolja**

- Ukrepi
1. Zagotavljanje varnejšega ravnanja s komunalnimi odpadki
  2. Izgradnja kanalizacijskega omrežja in čistilnih naprav
  3. Izraba alternativnih virov energije
  4. Določitev varovalnih območij

PROGRAM   **3.7. Spodbujanje obnove in oživitve vaških jeder ter dediščine podeželja**

- Ukrepi
1. Spodbujanje obnove vaških jeder in objektov
  2. Spodbujanje ohranjanja druge dediščine podeželja

3.1. Krepitev podpornega okolja za razvoj novih delovnih mest in dejavnosti na podlagi razvoja lokalnih potencialov

Izhodišče:

Izkušnje pri izvajanju razvojnega programa podeželja za preteklo programsko obdobje so pokazale, da je za razvoj novih delovnih mest in dejavnosti na podeželju velikega pomena zagotavljanje ustreznega podpornega okolja interesentom, zato vse obstoječe ukrepe prenašamo tudi v novo programsko obdobje. Ukrepi se nanašajo zlasti na področje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, domačo obrt, malo gospodarstvo, storitve in osebno dopolnilno delo. Posebno mesto v vseh ukrepih bo dano mladim in ženam na podeželju.

Ukrep 1: Zagotavljanje informacijske in svetovalne pomoči interesentom

Namen:

S tem ukrepom želimo zagotoviti stalen pretok potrebnih informacij, strokovno pomoč interesentom pri realizaciji poslovne zamisli ter strokovno pomoč in spremljanje tudi pri izvajanju dejavnosti.

Ukrep zajema naslednje instrumente:

1.1. Zagotavljanje rednega pretoka informacij

Tako kot v preteklih letih bomo reden pretok informacij zagotavljali preko medijev, strokovnih služb, zgibank in spletnih strani.

1.2. Zagotavljanje strokovne podpore potencialnim in obstoječim nosilcem

Namen instrumenta je zagotoviti strokovno pomoč potencialnim interesentom pri realizaciji poslovne ideje kot tudi pri nadaljnjem izvajanju. Pomoč bo zagotovljena preko svetovalnih pisarn in spletnih strani razvojnih institucij v prostoru.

1.3. Zagotavljanje strokovne podpore interesnim skupinam

Izkušnje pri dosedanjem delu so pokazale, da delo po interesnih skupinah daje boljše rezultate kot individualna strokovna pomoč. Člani skupin si med seboj izmenjujejo izkušnje in znanja, drug drugega spodbujajo in pogosto pričnejo tudi poslovno sodelovati. Poleg tega se z delom po skupinah znižuje tudi število potrebnih svetovalnih ur. Zagotovljeno bo mentorstvo za vse interesne skupine.

Ukrep 2: Spodbujanje vseživljenjskega izobraževanja za potrebe razvoja novih delovnih mest

Namen:

Namen ukrepa je tekoče ugotavljati potrebe po izvedbi izobraževalnih programov, ki bodo omogočili ustrezno registracijo dejavnosti in njihovo uspešno izvajanje.

Ukrep se bo izvajal s pomočjo naslednjih instrumentov:

2.1. Pomoč pri zagotavljanju potrebnih strokovnih znanj za opravljanje in registracijo dejavnosti

S tem instrumentom bomo poskrbeli, da se bodo interesenti, ki imajo namen opravljati določeno dejavnost, pa za to nimajo ustreznega znanja ali izobrazbe, lahko udeležili ustreznih izobraževanj, ki bodo za ta namen organizirana v prostoru ali v okviru drugih ustreznih institucij.

2.2. Organiziranje permanentnega izobraževanja za obstoječe nosilce dejavnosti

Izkušnje pri dosedanjem delu so pokazale, da opravljanje določene dejavnosti zahteva tekoče dodatno usposabljanje. Dodatno organizirana usposabljanja bodo organizirana z namenom dviga kakovosti produktov, vodenje dejavnosti, trženja in promocije produktov, itd.

2.3. Organiziranje izobraževanja po interesnih skupinah in društvih

V prostoru deluje veliko število nevladnih organizacij in interesnih skupin, ki s svojim delom direktno ali posredno prispevajo k razvoju različnih dejavnosti v prostoru. Sodelovanje v preteklosti je pokazalo, da obstajajo potrebe in interes ljudi v teh organizacijah po dodatnem izobraževanju, tako z vidika vodenja organizacij, kot tudi načrtovanja in izvedbe skupnih in individualnih dejavnosti.

2.4. Sofinanciranje izobraževalnih programov

Skozi ta instrument bomo prednostno zagotovili sofinanciranje vseh izobraževalnih programov, ki so potrebni za registracijo določenih dejavnosti, strokovne programe po interesnih skupinah in društvih, ki bodo namenjeni dvigu kakovosti izdelkov s podeželja in razvoju novih produktov.

Ukrep 3: Zagotavljanje finančne podpore interesentom pri realizaciji investicij

Namen:

Ukrep je namenjen spodbujanju investiranja v nove dejavnosti in delovna mesta na podeželju. Zajema sledeče instrumente:

3.1. Zagotavljanje strokovne pomoči pri pripravi potrebne dokumentacije in iskanju investicijskih sredstev

Investitorji sami praviloma nimajo dovolj znanja, da bi sami poiskali ustrezne vire sredstev in pripravili potrebno dokumentacijo. Institucije v prostoru imajo ta znanja ter informacije in jih bodo lahko ponudila potencialnim investitorjem.

3.2. Sofinanciranje investicij za potrebe dejavnosti na podeželju

Velik del delovnih mest na podeželju je vezan na razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah in se navezuje na reševanje podzaposlenosti na kmetijah. V takem primeru investitor nima na razpolago investicijskih sredstev za večja vlaganja, dejavnost lahko razvija le postopoma z manjšimi vložki. To sočasno pomeni, da tudi ne more kandidirati za sredstva na nacionalnih razpisih, ker so le ti prilagojeni večjim investicijam. Zato so lokalne skupnosti že do sedaj sofinancirale začetna vlaganja v dopolnilne dejavnosti in bodo z instrumentom nadaljevale tudi v novem programskem obdobju.

3.3. Sofinanciranje novih delovnih mest

V smislu pospeševanja zaposlovanja bo zagotovljeno sofinanciranje odpiranja novih delovnih mest in pospeševanje zaposlovanja mladih.

3.4. Zagotavljanje ugodnih kreditnih sredstev

Sredstva za ta namen se bodo tudi v tem programskem obdobju zagotavljala s strani kreditne sheme, ki deluje v okviru Razvojne agencije Sora.

PROGRAM	3.1. Krepitev podpornega okolja za razvoj novih delovnih mest in dejavnosti na podlagi razvoja lokalnih potencialov
Nosilci	Občine, Razvojna agencija Sora, Lokalna turistična organizacija Blegoš, Kmetijsko gozdarski zavod Kranj, Upravna enota Škofja Loka, Društvo za razvoj podeželja Resje
Viri financiranja	Proračuni lokalnih skupnosti, nacionalni, evropski in drugi viri
Indikatorji	Število registriranih dopolnilnih dejavnosti in drugih registracij Število pridobljenih certifikatov in drugih kvalifikacij za opravljanje dejavnosti Število investicij v dejavnosti Število izdelanih poslovnih načrtov

3.2. Spodbujanje naravi prijaznega kmetovanja

Izhodišče:

Varovanje naravnega okolja in pozitiven odnos do živali se prenaša tudi na področje kmetovanja. Smernice EU se nanašajo na spodbujanje in podpiranje naravi prijaznega kmetovanja, temu sledijo tudi predlagani ukrepi. Predvsem pa je pomembno, da smo si to izhodišče postavili tudi sami in se ujema z ostalimi ukrepi ohranjanja naravnega okolja.

Ukrep 1: Spodbujanje vlaganja v osnovno kmetijsko proizvodnjo

Namen:

Že več let beležimo, da se obseg vlaganj v kmetijsko proizvodnjo zmanjšuje. S predlaganim ukrepom želimo spodbuditi vlaganja v osnovno kmetijsko proizvodnjo in sicer v objekte, novo tehnologijo in izboljšavo zemljišč.

1.1. Zagotavljanje strokovne pomoči pri uvajanju novih tehnologij in investicij na kmetijah

Namen instrumenta je zagotoviti potrebne informacije in strokovno pomoč kmetovalcem, da bi se lažje in pravilno odločili za izboljšave na svojih kmetijah.

1.2. Zagotavljanje finančne pomoči pri investicijah v osnovno kmetijsko proizvodnjo

Poleg sredstev, ki jih bo za ta namen zagotavljal nacionalni program, bodo tudi lokalne skupnosti iz svojih proračunskih sredstev zagotovile del sredstev za investicije na kmetijah, ki ne bodo imele pogojev za nacionalne razpise.

Ukrep 2: Zagotavljanje tekočega usposabljanja za kmetovalce

Namen:

Znanje je pogoj za razvoj vseh dejavnosti. Odnos do okolja, prilagajanje trgu in razvoj novih tehnologij zahteva, da svoje znanje nadgrajujejo tudi kmetovalci.

2.1. Zagotavljanje rednega pretoka informacij in izvedbe izobraževalnih programov

Informiranje kmetovalcev bo potekalo tako kot do sedaj, preko medijev in predavanj.

2.2. Sofinanciranje izvedbe potrebnih izobraževalnih programov

Lokalne skupnosti so že do sedaj sofinancirale izvedbo izobraževalnih programov za potrebe kmetovalcev. Instrument se prenaša tudi v novo programsko obdobje.

Ukrep 3: Ohranjanje in spodbujanje naravi prijaznega kmetovanja

Namen:

Ukrep je namenjen ohranjanju naravi prijaznega kmetovanja na obstoječih površinah in njihovo širitev na nove površine.

3.1. Podpore za izvajanje EU standardov

Instrument je namenjen dokončnemu prilagajanju evropskim standardom na naših kmetijah.

3.2. Spodbujanje obnove travniških sadovnjakov in pridelave sadja

Obstoječi travniški sadovnjaki se ne obnavljajo, le manjši del je v proizvodni funkciji. Stanje bomo izboljšali s spodbujanjem njihove obnove in pridelave.

3.3. Spodbujanje integriranega poljedelstva in vrtnarstva

S spodbujanjem novih pridelovalcev bomo povečali površine, na katerih se bo izvajala integrirana pridelava ter jih vključevali v SKOP program.

3.4. Uvajanje paše na kmetijah

Pravilna paša je najbolj naravi prijazna kmetijska raba, zato želimo obseg površin, vključenih v pašno tehnologijo, še povečati.

Ukrep 4: Spodbujanje ekološkega kmetovanja

Namen:

Obstoječa kmetijska pridelava, zlasti v hribovskem in višinskem območju, je dobra osnova za nadgradnjo v ekološko pridelavo. Trenutno je obseg domačih ekoloških pridelkov in izdelkov še majhen, interes potrošnikov pa velik. Hkrati je ta vrsta kmetovanja tudi najbolj prijazna do narave, ljudi in živali. Zato želimo povečati število kmetij, vključenih v ekološko kmetovanje.

4.1. Animacija in motivacija kmetovalcev

Instrument zagotavlja vključevanje novih ponudnikov s pomočjo animacije v obliki motivacijskih delavnic, individualnih pogovorov, sestankov itd.

4.2. Zagotavljanje strokovne svetovalne pomoči

Instrument bo zagotavljal strokovno svetovalno pomoč kmetom pri preusmeritvi kmetij v ekološko kmetovanje in tehnologijah ter tekoče svetovanje kmetom, ki so že vključeni v ekološko kmetovanje.

4.3. Zagotavljanje finančne pomoči interesentom

Interesentom bo zagotovljena strokovna pomoč pri iskanju sredstev na nacionalnih razpisih. Del sredstev za preusmeritev kmetij pa bo zagotovljen tudi s strani lokalnih skupnosti.

Ukrep 5: Spodbujanje rejce drobnice

Namen:

Reja drobnice je zanimiva zlasti za rejce, ki kmetujejo na strmih površinah ali manjših kmetijah. Z ukrepom želimo povečati število rejcev in stalež drobnice.

5.1. Animacija in motivacija novih rejcev

Instrument zagotavlja vključevanje novih ponudnikov s pomočjo animacije v obliki motivacijskih delavnic, individualnih pogovorov, sestankov itd.

5.2. Zagotavljanje strokovne svetovalne pomoči

Instrument bo zagotavljal strokovno svetovalno pomoč rejcem, ki se na novo odločajo za rejo drobnice in tekoče svetovanje obstoječim rejcem.

5.3. Zagotavljanje finančne pomoči interesentom

Interesentom bo zagotovljena strokovna pomoč pri iskanju sredstev na nacionalnih razpisih. Del sredstev za preusmeritev kmetij pa bo zagotovljen tudi s strani lokalnih skupnosti.

Ukrep 6: Spodbujanje razvoja čebelarstva

Namen:

Čebelarstvo je po eni strani pomembno z vidika sonaravnega kmetovanja, po drugi strani pa zagotavljanja zdrave prehrane. V preteklosti zelo razvita panoga je z leti izgubila svoj gospodarski pomen, povprečna starost čebelarjev se zvišuje, interes za čebelarstvo upada. S tem razvojnimi programom želimo spodbuditi zanimanje za čebelarstvo med novimi interesenti ter nadgraditi aktivnosti, s katerimi se ukvarjajo društva čebelarjev.

Ukrep bomo izvajali z naslednjimi instrumenti:

6.1. Zagotavljanje strokovne pomoči nosilcem

Čebelarjem in čebelarskim družinam bo zagotovljena strokovna pomoč na področju osnovnega čebelarstva kot tudi na področju trženja in promocije čebeljih pridelkov.

6.2. Animacija in motivacija novih interesentov

Zaradi upadanja števila čebelarjev bo skozi čebelarska društva in strokovne službe večji poudarek dan potencialnim novim interesentom. Organizirani bodo naravoslovni dnevi, predstavitve in predavanja.

6.3. Izobraževanje mladih

Da bi spodbudili večje vključevanje mladih v čebelarstvo, bo večji poudarek dan delu z mladimi po čebelarskih društvih (naravoslovni dnevi, čebelarski krožki).

Ukrep 7: Razvoj zemljiške politike na subregionalnem in lokalnem nivoju

7.1. Nakup zemljišč s strani lokalnih skupnosti

Instrument naj bi zagotavljal oblikovanje večjih zemljiških kompleksov, ki bi omogočali racionalnejšo rabo kmetijskih zemljišč.

PROGRAM	3.2. Spodbujanje naravi prijaznega kmetovanja
Nosilci	Občine, Kmetijsko gozdarski zavod Kranj, Čebelarska zveza Slovenije, čebelarska društva
Viri financiranja	Proračuni lokalnih skupnosti, nacionalni, evropski in drugi viri
Indikatorji	Obseg investicij v osnovno kmetijsko proizvodnjo Število ekoloških kmetij

3.3. Nadgradnja skupne infrastrukture za razvoj in trženje produktov višje kakovosti

Izhodišče:

Namen programa je povezati male proizvajalce, jim skozi nadgradnjo obstoječe infrastrukture zagotoviti pomoč pri razvoju in prodaji izdelkov in storitev z namenom znižanja proizvodnih stroškov in stroškov trženja, ter vzporedno zagotoviti stabilen trg in kakovostno ponudbo. Hkrati želimo ohraniti in nadgraditi obstoječe predelovalne obrate, ki so bistvenega pomena za predelavo osnovnih kmetijskih pridelkov.

Ukrep 1: Vzdrževanje in razvoj produktov pod blagovnimi znamkama Babica Jerca in Dedek Jaka – Naravni izdelki iz škofjeloških hribov

1.1. Animacija novih oz. potencialnih ponudnikov

Instrument zagotavlja vključevanje novih ponudnikov s pomočjo animacije v obliki motivacijskih delavnic, individualnih pogovorov, sestankov itd.

1.2. Razvoj in oblikovanje novih ter obstoječih produktov

Instrument je namenjen razvoju in širitvi ponudbe produktov blagovnih znamk. Obstoječe produkte je potrebno stalno razvijati in nadgrajevati, predvsem na področju vzdrževanja primerne kvalitete, razvoja embalaže in ustreznega označevanja.

1.3. Zagotavljanje podpornega okolja potencialnim in obstoječim nosilcem

Namen instrumenta je potencialnim in obstoječim nosilcem blagovnih znamk zagotoviti ustrezno podporno okolje – obveščanje o novostih s področja zakonodaje, svetovanje, pomoč pri prodaji in promociji, naročanje in skladiščenje embalaže ter promocijskega materiala.

1.4. Spremljanje kakovosti produktov (nadzor nad kakovostjo produktov)

Za zagotavljanje ustrezne kakovosti pridelkov in izdelkov, ki nastopajo pod skupnima blagovnimi znamkama, je potrebno redno spremljati in nadzirati kakovost v obliki nenapovedane oz. napovedane kontrole in odvzema vzorcev. Nadzor nad kakovostjo produktov izvaja strokovna komisija za blagovno znamko na podlagi sprejetih pravilnikov.

1.5. Usposabljanje potencialnih in obstoječih nosilcev za potrebe razvoja novih produktov in opravljanja dejavnosti

Instrument zagotavlja potencialnim in obstoječim nosilcem blagovnih znamk znanja in sposobnosti, ki jih potrebujejo bodisi za razvoj novih produktov ali pri opravljanju dejavnosti.

Ukrep 2: Spodbujanje proizvajalcev za registracijo produktov v okviru shem kakovosti

Namen:

Škofjeloško območje, zlasti pa širše območje Gorenjske, ima močne potenciale za vključitev pridelkov in izdelkov v sheme produktov višje kakovosti: gorenjsko jabolko, dražgoški kruhki, kranjska klobasa, gorenjski želodec, gorenjska zaseka, pehtranova potica, tepkovec, gorenjski sadjevec, ekološki produkti itd. Vendar je registracija teh produktov smiselna samo

v primeru, da se bodo ti produkti tudi proizvajali in tržili v dosti velikem obsegu. Z ukrepom želimo povečati interes potencialnih nosilcev za pridelavo oz. izdelavo določenih pridelkov in izdelkov in povezavo v ustrezna združevanja.

2.1. Animacija in motivacija potencialnih nosilcev

S posredovanjem ustreznih informacij, predstavitev primerov dobre prakse in srečanj po interesnih skupinah želimo spodbuditi potencialne nosilce za razvoj produktov v okviru shem kakovosti.

2.2. Strokovna pomoč interesentom pri realizaciji ideje

Skozi ta instrument bo zagotovljena strokovna pomoč interesni skupini potencialnih proizvajalcev v vseh postopkih registracije in certificiranja izdelkov višje kakovosti.

2.3. Sofinanciranje zastavljenih aktivnosti

S tem instrumentom bodo zagotovljena sredstva za izvedbo zastavljenih aktivnosti po interesnih skupinah, ki jih ne bo možno zagotoviti iz nacionalnih virov, bodo pa vezana na izvedbo drugih ukrepov obravnavanega programa.

Ukrep 3: Postavitev novih in razvoj obstoječih predelovalnih enot in servisov

Namen:

Ukrep naj bi zagotovil postavitev oziroma nadgradnjo potrebnih predelovalnih enot in servisov na našem območju. Trenutno so ključne potrebe po preselitvi klavnice v Škofji Loki na novo lokacijo na Trati, posodobitev mlekarnice v Škofji Loki in njena prilagoditev proizvodnji produktov višje kakovosti ter izgradnja polnilnice za med v Gabrku. Razvoj produktov pa bo postopoma zahteval povezovanje proizvajalcev tudi na drugih področjih.

3.1. Spodbujanje učinkovitega povezovanja pridelovalcev

Z namenom, da spodbudimo interes za povezovanje posameznih proizvajalcev za vlaganja v skupne predelovalne obrate in servise, bomo izpeljali več animacijskih in motivacijskih aktivnosti.

3.2. Zagotavljanje strokovne pomoči pri pripravi projektne dokumentacije in iskanju finančnih sredstev za investicije

Vlaganja v večje predelovalne obrate zahtevajo tudi pripravo zahtevnejše dokumentacije za izvedbo projekta. Zahtevnejša je tudi dokumentacija in vloge, s katerimi je možno kandidirati za nepovratna sredstva ali ugodnejše kredite. Vlagatelji praviloma ne razpolagajo z ustreznim znanjem in informacijami, vendar jim ta znanja lahko nudijo razvojne institucije v prostoru.

Ukrep 4: Postavitev skupnih tržnih poti in tržnih mest

Namen:

Namen ukrepa je nadgradnja obstoječih tržnih poti in mest, ki so se pokazala kot primerna za trženje maloserijskih produktov iz malih proizvodnih enot. Hkrati pa je namen ukrepa poiskati tudi nove, zlasti izven območja, v povezavi s produkti enake kakovosti iz drugih območij.

4.1. Spodbujanje direktnega trženja produktov s kmetij

S tem instrumentom bomo pospeševali že uveljavljene direktne tržne poti za produkte s kmetij kot so: kolesarske, pohodniške poti, ekskurzije, dogodki, prireditve, Tržnice kmetijskih pridelkov in izdelkov, lokalne tržnice itd.

4.2. Spodbujanje posrednega trženja produktov s kmetij

Instrument je namenjen pospeševanju posrednih tržnih poti za produkte s kmetij, bodisi preko turistično informativnih točk, vzpostavitve trgovin za produkte višje kakovosti, trženja v obliki poslovnih daril in spominkov preko podeželskih razvojnih jeder itd.

4.3. Razvoj tržnih poti s pomočjo informacijske podpore

V sodobni informacijsko-komunikacijski družbi se vse bolj uveljavljajo nove tržne poti, ki se razvijajo s pomočjo informacijske podpore. Namen instrumenta je razvoj novih tržnih poti kot so spletno trženje, e-trgovina itd.

Ukrep 5: Skupna promocija za produkte višje kakovosti

5.1. Nadgradnja spletnih strani

Pridelki in izdelki blagovnih znamk so predstavljeni na spletnih straneh Razvojne agencije Sora. Z instrumentom želimo nadgraditi obstoječe spletne strani, pripraviti jasnejšo strukturo in dodatne vsebine, hkrati pa tudi nadgraditi ostale spletne strani ostalih institucij s povezavami na našo spletno stran.

5.2. Izdelava skupnega promocijskega materiala

Promocija produktov višje kakovosti se izvaja tudi preko skupnega promocijskega materiala, ki je namenjen predstavitvi ponudnikov blagovnih znamk, predstavitvi izdelkov blagovnih znamk in ponudbi poslovnih daril. Instrument zajema izdelavo promocijskega materiala, namenjenega skupni promociji produktov višje kakovosti.

5.3. Organizacija promocijskih dogodkov

Instrument zajema pripravo in organizacijo obstoječih in novih promocijskih dogodkov v obliki večjih prireditev, kot so Teden podeželja, Teden turizma, Eko-teden ter predstavitve preko medijev.

PROGRAM	3.3. Nadgradnja skupne infrastrukture za razvoj in trženje produktov višje kakovosti
Nosilci	Razvojna agencija Sora, Kmetijsko gozdarski zavod Kranj, Društvo za razvoj podeželja Resje, Kmetijsko gozdarska zadruga Škofja Loka, Klavnica Škofja Loka, Čebelarsko društvo Škofja Loka, Upravna enota Škofja Loka
Viri financiranja	Proračuni lokalnih skupnosti, nacionalni, evropski in drugi viri
Indikatorji	Število uporabnikov in izdelkov pod skupnima blagovnima znamkama Število registriranih izdelkov v okviru shem kakovosti Posodobitev in preusmeritev mlekarne Škofja Loka Preselitev Klavnice Škofja Loka Izgradnja čebelarskega centra

3.4. Širjenje turistične ponudbe

Izhodišča:

Na škofjeloškem podeželju je razvoj turizma prav gotovo ena najbolj perspektivnih dejavnosti. Dobra osnova za razvoj turizma so bogata naravna in predvsem kulturna dediščina ter pestrost in raznolikost ohranjenega in negovanega naravnega okolja. Prednost je tudi lahka dostopnost, bližina večjih urbanih centrov ter turistično močnejše razvitih turističnih destinacij in bližina letališča. V zadnjih letih oz. v preteklem programskem obdobju so na Škofjeloškem nastali nekateri novi turistični produkti, organizirane so bile odmevne prireditve, pričeli smo z bolj načrtno promocijo in trženjem ter spodbujanjem izgradnje nastanitvenih kapacitet. Pomanjkanje slednjih, skupaj z nezadostno razvito turistično infrastrukturo, predstavlja najbolj pereč problem na področju turizma na Škofjeloškem. V naslednjih letih bo na območju Upravne enote Škofja Loka potrebno nadaljevati z začetimi prizadevanji za izboljšanje in povečanje turistične ponudbe, zlasti inovativnih zaokroženih turističnih produktov, pomembna bo nadgradnja obstoječe in razvoj turistične infrastrukture, širitev nočitvenih kapacitet in predvsem večja promocija in trženje.

Ukrep 1: Nadgradnja obstoječih in razvoj novih integralnih turističnih produktov

Namen:

V preteklem programskem obdobju je bilo veliko narejenega zlasti na področju razvoja novih turističnih produktov. Največ aktivnosti je bilo na področju nastajanja tematskih poti. Nastala je Loška kolesarska pot, 22 tematskih poti, pot Po sledih Rupnikove linije, oblikovali so se skupni promocijski materiali, spletne strani itd. Namen ukrepa je nadaljnje spodbujanje, izobraževanje in nudenje strokovne pomoči nosilcem turistične ponudbe na podeželju za vključevanje v integralne turistične produkte. Poleg tega je naš cilj vzdrževanje in nadgradnja turističnih produktov, ki so nastali v zadnjih letih, kakor tudi razvoj novih integralnih turističnih produktov v podeželskem prostoru, ki bodo zajeli gostinsko ponudbo, ponudbo kmetij in prenočitvene kapacitete, kulturne ter naravne zanimivosti in drugo ponudbo, ki bo zagotovila aktivno preživljanje prostega časa. Pomembno bo spodbujanje organiziranja večjih odmevnih prireditev, kakor tudi vključevanje nastalih turističnih produktov in ostale ponudbe v nacionalno ponudbo.

Ukrep zajema sledeče instrumente:

1.1. Spodbujanje posameznih nosilcev za povezovanje v integralne turistične produkte

Instrument je namenjen spodbujanju, animaciji in motivaciji ter nudenju strokovne pomoči posameznim nosilcem turistične ponudbe k povečanemu povezovanju pri obstoječih in pri nastajanju novih integralnih turističnih produktov.

1.2. Organiziranje potrebnega izobraževanja za izvedbo projektov

Instrument je namenjen izobraževanju kadrov ter nosilcev turistične ponudbe za uspešno izvedbo turističnih projektov.

1.3. Zagotavljanje strokovne pomoči izdelovalcem projektov oziroma vodenje projektov

Instrument je namenjen organiziranju potrebnih izobraževanj in zagotavljanju strokovne pomoči izdelovalcem turističnih projektov.

1.4. Vzdrževanje in nadgradnja obstoječih tematskih poti

S tem instrumentom bomo poskrbeli za vzdrževanje poti – Loška kolesarska pot, tematske poti na Loškem, pot Po sledih Rupnikove linije, ki so bile oblikovane v zadnjih letih ter obenem te poti po potrebi izboljšali ter nadgradili z novimi.

1.5. Izdelava novih turističnih produktov, temelječih na inovativni ponudbi

Namen instrumenta je spodbuditi obstoječe nosilce turistične ponudbe in spremljajočih dejavnosti, da sodelujejo pri izdelavi novih inovativnih turističnih produktov ter sočasno spodbuditi nove, potencialne nosilce, ki bi lahko dopolnili in popestrili obstoječo ponudbo.

1.6. Spodbujanje povezovanja in nadgradnje večjih odmevnih prireditev v prostoru

Instrument je namenjen spodbujanju organizacije različnih prireditev, ki zaradi svoje identičnosti pomenijo pomembno popestritev in obogatitev turistične ponudbe ter prispevajo k večji prepoznavnosti škofjeloškega podeželja.

1.7. Vključevanje ponudbe v nacionalno ponudbo

Namen instrumenta je vključevanje turistične ponudbe ter turističnih projektov na Škofjeloškem v nacionalno ponudbo, s čimer bo naša turistična ponudba postala pomemben del slovenske turistične ponudbe. S tem bomo dosegli večjo prepoznavnost ter omogočili povečano promocijo in trženje v Sloveniji in tujini.

1.8. Sofinanciranje izdelave projektne dokumentacije

Instrument je namenjen sofinanciranju izdelave projektne dokumentacije za pridobitev sredstev za razvoj skupnih izvedbenih projektov.

Ukrep 2: Razvoj turistične infrastrukture

Namen:

Že v preteklem programskem obdobju je nastalo nekaj novih prenočitvenih objektov na podeželju, ki pa trenutnim potrebam ne zadoščajo. Z ukrepom želimo povečati interes potencialnih nosilcev za investicije v prenočitvene kapacitete, kar je nujno za povečanje števila stacionarnih gostov. Spodbujati želimo razvoj in obnovo druge, zlasti športno turistične infrastrukture, ki bo omogočila večji obisk, predvsem pa večje zadovoljstvo turistov. Obenem bomo zagotavljali strokovno pomoč pri pridobivanju ustrezne dokumentacije, pripravi razpisnih dokumentacij za prijave na nacionalne in evropske razpise, iskanju ugodnih kreditov ipd. Vse to naj bi vodilo v izboljšanje in razvoj turistične infrastrukture.

2.1. Spodbujanje razvoja novih prenočitvenih kapacitet

Instrument zajema iskanje potencialnih nosilcev za izgradnjo nastanitvenih kapacitet, spodbujanje le-teh ter iskanje možnosti pridobivanja nepovratnih sredstev iz nacionalnih in evropskih skladov. Izvajale se bodo naslednje akcije:

- spodbujanje prebivalcev za izgradnjo ali ureditev turističnih namestitvenih kapacitet, ki bo potekalo preko medijev (predstavitev problematike pomanjkanja namestitvenih kapacitet ter možnosti izgradnje v radijskih oddajah, objave časopisnih prispevkov, predstavitev možnosti in prednosti, ki jih lahko izgradnja kapacitet prinese morebitnim ponudnikom),
- obveščanje zainteresiranih o konkretnih možnostih izgradnje ali ureditve namestitvenih kapacitet, pridobivanju potrebne dokumentacije, možnostih pridobivanja sredstev (nepovratna sredstva, razpisi) ter promociji in trženju izgrajenih kapacitet.

2.2. Spodbujanje razvoja druge turistične infrastrukture

Instrument zajema iskanje možnosti posodobitve obstoječe in razvoj druge, zlasti športno turistične infrastrukture na podeželju, iskanje možnosti pridobivanja nepovratnih sredstev iz nacionalnih in evropskih skladov.

2.3. Zagotavljanje strokovne pomoči pri pridobivanju ustrezne dokumentacije in iskanju finančnih sredstev

Instrument zajema zagotavljanje strokovne pomoči pri pridobivanju gradbene dokumentacije, iskanju možnih razpisov in drugih finančnih sredstev, pripravi razpisnih dokumentacij in tudi izvedbi infrastrukturnih projektov.

2.4. Zagotavljanje ugodnih kreditov

Instrument se nanaša na spodbujanje koriščenja sredstev medobčinske kreditne sheme.

Ukrep 3: Promocija in trženje turistične ponudbe

Namen:

S promocijo in trženjem turistične ponudbe želimo povečati razpoznavnost turistične ponudbe škofjeloškega podeželja v slovenskem prostoru in zagotoviti razpoznavnost tudi širše v evropskem in svetovnem prostoru. Promocija zajema izdelavo promocijskih materialov in drugih promocijskih aktivnosti ter njihovo distribucijo. Zelo pomembno pa je tudi trženje turistične ponudbe v Sloveniji in tujini.

3.1. Promocija turistične ponudbe na podeželju

Instrument zajema izdelavo in distribucijo različnih promocijskih materialov ustreznim ciljnim skupinam ter druge promocijske akcije (sredstva javnega obveščanja, sejmi, borze, spletne strani itd.), kar bo prispevalo k večji promociji in razpoznavnosti naše turistične ponudbe ter območja kot turistične destinacije.

3.2. Trženje turistične ponudbe na podeželju

Instrument zajema konkretno trženje turistične ponudbe, izdelavo programov trženja, navezavo s turističnimi agencijami in iskanje drugih tržnih poti, ki bodo prispevale k večjemu turističnemu obisku in večjemu zaslužku z naslova turistične dejavnosti na škofjeloškem območju.

PROGRAM	3.4. Širjenje turistične ponudbe
Nosilci	Lokalna turistična organizacija Blegoš, Razvojna agencija Sora, Upravna enota Škofja Loka, Kmetijsko gozdarski zavod Kranj, občine
Viri financiranja	Proračuni lokalnih skupnosti, nacionalni, evropski in drugi viri
Indikatorji	Število prenočitvenih kapacitet (ležišča, sobe) Število turističnih produktov Število turistov Število nočitev Doba bivanja turistov

3.5. Izboljšanje infrastrukturnih pogojev za bivanje in delo na podeželju

Izhodišče:

Območje Upravne enote Škofja Loka lahko, z vidika poselitve, grobo razdelimo na območje mesta in naselij mestnega značaja ter poselitev perifernega dela – podeželja. Oblika poselitve podeželja je raznolika, tako od tipične obcestne poselitve do gručaste oblike naselij in posameznih zaselkov do samotnih kmetijskih gospodarstev.

Razpršena poselitev, za katero bi lahko rekli, da je značilna za obravnavano območje, pogojuje visoke stroške za zagotavljanje ustrezne infrastrukture. Z načrtnim delom v preteklih letih se je kvaliteta infrastrukture na podeželju že zelo izboljšala, še vedno pa ne moremo trditi, da je to področje že urejeno. Pomembno za razvoj novih dejavnosti v prostoru in splošen dvig kvalitete življenja na podeželju je še nadaljnje izboljševanje preskrbe s kvalitetno pitno vodo, zagotavljanje ustreznih dostopov ter izboljševanje druge infrastrukture.

Ukrep 1: Urejanje cestnega omrežja

Namen:

Ukrep je namenjen ureditvi in razširitvi dostopov do naselij na podeželju, komunalnem opremljanju (odvodnjavanje, ureditev, podporni zidovi, obcestne ograje, mostovi, itd.) ter asfaltiranju obstoječih cest, zlasti na težje dostopnih območjih, in s tem zagotavljanju enakovrednih pogojev za življenje in delo na teh območjih.

1.1. Izvedba že pripravljenih prioritarnih investicij

Predvideni posegi se nanašajo na pripravo obstoječih makadamskih cest za asfaltiranje, in sicer s spremljajočim komunalnim opremljanjem, asfaltiranjem, preplastitvami obstoječih asfaltiranih cest. Investicijska sredstva so namenjena tudi investicijskem vzdrževanju osnovne mreže občinskih cest ter ureditvi lastninskih odnosov – plačilu odškodnine.

1.2. Izdelava načrta potrebnih investicij s prioritarnim redom

Načrt potrebnih investicij v cestno omrežje je sestavina načrta razvojnih programov občine; le-ta pa je sestavni del proračuna občine za določeno leto oziroma za štiriletno obdobje. Načrt je med drugim tudi osnova za izdelavo potrebne investicijske dokumentacije in s tem pridobitev različnih virov financiranja.

1.3. Zagotovitev potrebne dokumentacije (za investicije navedene pri instrumentu 2)

Z izdelavo potrebne investicijske dokumentacije za posamezne investicije lahko občina kandidira na različne javne razpise za pridobitev finančnih sredstev.

1.4. Sofinanciranje investicij

Sofinanciranje investicij pomeni pomoč krajanom, saj sami ne morejo izpeljati tako zahtevnih investicij oziroma sofinanciranje ali dotiranje vzdrževanja cest, ki niso kategorizirane kot občinske ceste, se pa uporabljajo tudi ali delno kot javne (šolski prevozi, turizem, lovstvo).

Ukrep 2: Urejanje oskrbe s pitno in požarno vodo

Namen:

Namen ukrepa je zagotovitev zdrave pitne vode vsem prebivalcem na vseh območjih upravne enote, kajti tudi na podeželju pomeni preskrba s kvalitetno pitno vodo osnovni pogoj za življenje, delo in razvoj. Poleg tega pa je namen ukrepa tudi zagotoviti možnost črpanja požarne vode.

2.1. Izdelava načrta potrebnih investicij v vodovodno omrežje in požarno vodo

Na podlagi idejnih zasnov in načrta prioritarnih investicij se lahko pristopi k izdelavi potrebne investicijske dokumentacije.

2.2. Zagotovitev potrebne dokumentacije za investicije

S pripravljeno investicijsko dokumentacijo lahko občina pravočasno kandidira na javne razpise za pridobitev finančnih sredstev.

2.3. Izvedba prioritarnih investicij

Predvideni posegi se nanašajo na rekonstrukcijo in širitev obstoječih vodnih zajetij (rezervoarji), novogradnjo zajetij, sanacijo oz. rekonstrukcijo ter širitev obstoječega vodnega omrežja, gradnjo novih vodovodnih sistemov in zagotovitev požarne vode.

Ukrep 3: Urejanje gozdne infrastrukture

Namen:

Investicije v obnovo in novogradnjo gozdne infrastrukture so pomembne z vidika kakovostnejšega izkoriščanja gozdov, delno tudi dostopa do posameznih kmetij in kmetijskih zemljišč. To področje je bilo podprto že v preteklem programskem obdobju, ukrep se glede na potrebe prenaša tudi v novo programsko obdobje.

3.1. Izgradnja in vzdrževanje gozdnih cest

Izgradnja in vzdrževanje gozdnih cest bosta potekala po letnih programih dela Zavoda za gozdove.

3.2. Izgradnja in vzdrževanje gozdnih vlak

Izgradnja in vzdrževanje gozdnih vlak bosta potekala po letnih programih del Zavoda za gozdove.

Ukrep 4: Postavitev servisov za občane

Namen:

Ukrep se nanaša na postavitev različnih servisov za občane na podeželju. Območje, ki ga pokriva obstoječi razvojni program, ima štiri občinska središča, kjer se nahaja večina potrebnih servisov za občane. Vedno bolj pa se kažejo potrebe po določenih servisih tudi na podeželju, kjer bi se lahko opravljale tudi kot dopolnilne dejavnosti na kmetijah ali za določen obseg. Poleg različnih drugih servisov so se trenutno največje potrebe pokazale na področju varstva otrok in starejših občanov.

4.1. Spodbujanje za opravljanje različnih servisnih storitev na podeželju

Z načrtno animacijo in motivacijo želimo spodbuditi institucije in posameznike k vlaganju v različne servisne storitve na podeželju.

4.2. Zagotavljanje strokovne pomoči pri izvedbi poslovne zamisli

Instrument bo zajemal pomoč pri pripravi ustreznega projekta, iskanju potrebnih sredstev za izvedbo in pomoč pri registraciji dejavnosti.

4.3. Sofinanciranje investicij

Instrument naj bi pripomogel k hitrejši izvedbi prioritarnih projektov.

PROGRAM	3.5. Izboljšanje infrastrukturnih pogojev za delo in bivanje na podeželju
Nosilci	Občine, krajevne skupnosti, krajani, Razvojna agencija Sora, nevladne organizacije
Viri financiranja	Proračuni lokalnih skupnosti, nacionalni, evropski in drugi viri
Indikatorji	Obseg obnovljenih lokalnih cest Obseg obnovljenih in novo zgrajenih vodovodov Obseg zgrajenih gozdnih vlak in cest

3.6. Ohranitev naravnega okolja

Izhodišče:

Ohraniti naravno okolje za bivanje in delo ljudi na podeželju je in ostaja eden ključnih ciljev razvojnega programa. Samo v zdravem, neokrnjenem okolju se bodo prebivalci in obiskovalci dobro počutili. Naš namen je, da se z zastavljenimi ukrepi temu cilju čim bolj približamo.

Ukrep 1: Zagotavljanje varnejšega ravnanja s komunalnimi odpadki

Namen:

Gospodarnejše ravnanje s komunalnimi odpadki vsebuje ekonomski in okoljevarstveni element. Ekonomska komponenta se odraža v manjšem (dolgoročno) odstotku izdatkov za ravnanje z odpadki v družinskem proračunu, kar lahko zmanjša stroške poslovanja manjših družinskih podjetij.

Okoljevarstvena komponenta predstavlja zmanjšanje obremenjevanja okolja. S tem, ko se odpadki ločujejo na izvoru, se uporabne surovine vračajo (reciklirajo), že preden pridejo na deponijo. Vsota vseh pozitivnih učinkov pa je čistejše okolje in prijetnejše bivanje. Z urejeno mrežo ekoloških otokov, kjer se uporabne surovine zbirajo, pa se zmanjša tudi nevarnost pojava in razraščanja divjih odlagališč. Velik pomen je treba posvetiti obveščanju in osveščanju ljudi kot povzročiteljev.

1.1. Izpeljava oziroma nadaljevanje projektov ločenega zbiranja, odvoza in odlaganja komunalnih odpadkov

Sistem ločenega zbiranja odpadkov na izvoru zagotavlja dokaj čisto frakcijo uporabnih surovin, ki se vračajo v industrijo, frakcija biološko razgradljivih odpadkov pa je pogoj za delovanje kompostarn.

Namen instrumenta je ureditev zbirnih mest - sortirnic, ureditev kompostarn (odlaganje bioloških odpadkov) na področju občin ter sanacija obstoječe deponije.

1.2. Popis divjih odlagališč

Namen instrumenta je postopna sanacija divjih odlagališč.

Ukrep 2: Izgradnja kanalizacijskega omrežja in čistilnih naprav

Namen:

Z ureditvijo ravnanja s komunalnimi odplakami bomo razbremenili naravno okolje, zlasti vodotoke in podtalnico.

2.1. Izdelava načrta potrebnih investicij v kanalizacijsko omrežje in čistilne naprave

Izhodišča za opremljanje naselij s kanalizacijo in čistilnimi napravami podaja Pravilnik o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne in padavinske vode (Uradni list RS, št. 105/2002, 50/2004) ter iz njega izhajajoči Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode, ki ga je dne 14.10.2004 s sklepom sprejela Vlada RS. Ta določa območja, ki jih je potrebno opremiti in roke, v katerih morajo biti dela izvedena.

Dodatno izhodišče za določitev investicij in njihove prioritete so na terenu izkazane potrebe in plani posameznih občin glede opremljanja zemljišč za gradnjo. Na podlagi idejnih zasnov in načrta prioritetenih investicij se lahko pristopi k izdelavi potrebne investicijske dokumentacije.

2.2. Zagotovitev potrebne dokumentacije za investicije

S pripravljeno investicijsko dokumentacijo lahko občina načrtuje izvedbo investicije, hkrati pa pravočasno kandidira na javne razpise za pridobitev finančnih sredstev.

2.3. Izvedba prioritetenih investicij

Predvideni posegi se nanašajo na širitev obstoječih kanalizacijskih omrežij, gradnjo novih omrežij, širitev in rekonstrukcijo obstoječih čistilnih naprav in gradnjo novih čistilnih naprav, tudi za manjša strnjena naselja.

Ukrep 3: Izraba obnovljivih virov energije

Namen:

Glede na velik obseg gozdnih površin je ukrep prednostno vezan na izkoriščanje lesne biomase.

3.1. Informiranje in osveščanje interesentov

Informiranje in osveščanje bo potekalo preko medijev in energetske pisarne.

3.2. Sofinanciranje investicij

S tem instrumentom želimo pospešiti uporabo lesne biomase (lesnih sekancev, peletov in polen) v podjetjih in gospodinjstvih.

Ukrep 4: Določitev varovalnih območij

Namen:

Ukrepe se nanaša na naravne parke, vodne vire itd. in zajema sledeča instrumenta:

4.1. Analiza stanja in potreb

Na terenu je potrebno narediti analizo stanja in potreb za določitev varovalnih območij.

4.2. Sprejem ustreznih predpisov

Po pravilniku o varstvu virov pitne vode je treba za vsak vodni vir določiti 1. in 2. varstveni pas. Varstveni pas se določi na podlagi geoloških in hidroloških raziskav in analiz ter poročila. Instrument zajema izdelavo odlokov ter ostalih potrebnih gradiv.

PROGRAM	3.6. Ohranitev naravnega okolja
Nosilci	Občine, Razvojna agencija Sora
Viri financiranja	Proračuni lokalnih skupnosti, nacionalni, evropski in drugi viri
Indikatorji	Obseg obnovljenega in novozgrajenega kanalizacijskega sistema

3.7. Spodbujanje obnove in oživitev vaških jeder ter dediščine podeželja

Izhodišče:

Naše podeželje ima bogato naravno, stavbno, kulturno, etnološko in zgodovinsko dediščino. Naš namen je v čim večji meri ohraniti to dediščino in jo vsebinsko nadgraditi. Za ohranjanje dediščine na podeželju skrbijo poleg lokalnih in krajevnih skupnosti tudi številna društva, ki so zainteresirana, da se delo na tem področju še nadaljuje in so pripravljena pri uresničevanju ciljev aktivno sodelovati.

Ukrep 1: Spodbujanje obnove vaških jeder in objektov

Namen:

Ukrep je namenjen ohranjanju in vsebinski nadgradnji vaških jeder in objektov. Na območju obstaja kar lepo število zanimivih objektov, ki so slabo izkoriščeni ter potrebni obnove. Po drugi strani zlasti nevladne organizacije že izvajajo in načrtujejo različne aktivnosti, za katere potrebujejo ustrezne prostore. Povezovanje na tem področju bo vsekakor lahko pripomoglo k uspešnejšemu ohranjanju vaških jeder in stavbne dediščine.

Na podlagi dosedanjih pogovorov se je pokazal zlasti interes za obnovo podružničnih šol (Martinj Vrh, Podlonk, Dražgoše, Sorica, Davča, Gorenja vas, Leskoviča) ter Zadružnega doma v Sorici, Krekovega doma v Selcih, Muzeja v Žireh, Boncljeve hiše v Železnikih, vaškega muzeja v Davči, preselitev in ureditev Fotomuzeja Vlastja in oživitev Dvorca Visoko.

1.1. Spodbujanje krajanov in nevladnih organizacij k načrtni prenovi kulturnih objektov in vaških jeder

Instrument bomo izvajali preko delavnic, na katerih bi z zainteresiranimi krajanji in institucijami proučili možnosti za obnovo določenih objektov oziroma jeder in določili možne vsebine.

1.2. Zagotavljanje strokovne pomoči pri pripravi ustrezne dokumentacije in iskanju investicijskih sredstev

Nevladne institucije in krajanji praviloma sami nimajo dovolj znanja in izkušenj za izvedbo projektov in pripravo ustrezne dokumentacije, zato jim bo ta pomoč zagotovljena s strani lokalnih skupnosti in razvojnih institucij.

1.3. Sofinanciranje izdelave projekta in ustrezne dokumentacije ter investicije

Da bi pospešili obnovo vaških jeder in objektov, bodo prednostno zagotovljena sredstva za izdelavo projektov in ustrezne dokumentacije za pridobitev sredstev. V okviru možnosti pa bo zagotovljeno tudi sofinanciranje investicij.

Ukrep 2: Spodbujanje ohranjanja druge dediščine podeželja

Namen:

Ukrep je namenjen ohranjanju različne dediščine na podeželju (razen stavbne). Pri dosedanjem razvojnem delu na področju podeželja so bile že izoblikovane nekatere pobude, ki jih je potrebno v naslednjih letih še uresničiti (postavitev muzejev, delavnic, obnova kulturnih spomenikov itd.).

2.1. Zbiranje pobud

Na začetku bo potrebno zbrati že obstoječe in nove pobude, da se ugotovi obseg in možnosti za realizacijo.

2.2. Zagotavljanje strokovne pomoči pri realizaciji idej in iskanju sredstev za izvedbo

Strokovna pomoč pri realizaciji bo zagotovljena preko strokovnih institucij in lokalnih skupnosti, odvisno od zastavljenih aktivnosti.

2.3. Sofinanciranje izvedbe

Sofinanciranje izvedbe bo zagotovljeno v okviru možnosti, glede na namen projekta oziroma investicije.

PROGRAM	3.7. Spodbujanje obnove in oživitev vaških jeder ter dediščine podeželja
Nosilci	Občine, krajevne skupnosti, institucije, fizične osebe, nevladne organizacije, Razvojna agencija Sora, Lokalna turistična organizacija Blegoš
Viri financiranja	Proračuni lokalnih skupnosti, nacionalni, evropski in drugi viri
Indikatorji	Število investicij Število projektov

4. PREDLOGI PRIORITETNIH IZVEDBENIH PROJEKTOV

V nadaljevanju so podani opisi predlogov prioritetnih izvedbenih projektov.

Skupni razvojni projekti

1. Center podeželske odličnosti (Razvojno – izobraževalno središče za podeželje)
2. Razvoj visoko kakovostnih produktov v okviru malih proizvodnih enot
3. Pridelano z ljubeznijo do narave in potrošnika
4. Odprimo se svetu skozi okno IKT
5. Izkoristimo obnovljive vire energije iz naših gozdov
6. Doživimo podeželje
7. Iz kuhinje babice Jerce in dedka Jaka

Skupni investicijski projekti

1. Preselitev Klavnice Škofja Loka
2. Preusmeritev in posodobitev mlekarne v Škofji Loki
3. Postavitev centra za razvoj čebelarstva na Škofjeloškem

Investicijski projekti, pomembni za občine ali del občin

1. Urejanje cestnega omrežja
2. Urejanje oskrbe s pitno in požarno vodo
3. Postavitev servisov za občane
4. Zagotovitev varnejšega ravnanja s komunalnimi odpadki
5. Izgradnja kanalizacijskega omrežja in čistilnih naprav

4.1. Skupni razvojni projekti

4.1.1. Center podeželske odličnosti (Razvojno – izobraževalno središče za podeželje)

Naslov projekta:	CENTER PODEŽELSKE ODLIČNOSTI Razvojno – izobraževalno središče za podeželje
Cilji projekta:	<p>Izboljšati ponudbo formalnega in neformalnega izobraževanja s poudarkom na biotehničnem področju, znanjih za sonaravno in konkurenčno uporabo naravnih virov.</p> <p>Zagotoviti sistematično izobraževanje za potrebe turizma na podeželju in drugih dopolnilnih oziroma dodatnih dejavnosti.</p> <p>Zagotoviti ustrezno znanje za vodenje nevladnih organizacij.</p>
Obrazložitev ključnih vsebin projekta glede na usmeritve RPP in Nacionalnega programa razvoja podeželja	<p>Projekt je skladen z vsebino Razvojnega programa podeželja in Nacionalnim načrtom razvoja podeželja 2007 – 2013.</p> <p>Po svoji vsebini se nanaša na izboljšanje izobrazbe na podeželju in njeno trajnostno zagotavljanje.</p>
Partnerji:	Kmetijsko gozdarska zbornica, Lokalna turistična organizacija Blegoš, Razvojna agencija Sora, Sadovnjak Resje, Srednja biotehniška šola
Predračunska vrednost:	70.000.000 SIT / 292.104,82 EUR
Terminski plan:	2007 – 2010

4.1.2. Razvoj visoko kakovostnih produktov v okviru malih proizvodnih enot

Naslov projekta:	RAZVOJ VISOKO KAKOVOSTNIH PRODUKTOV V OKVIRU MALIH PROIZVODNIH ENOT
Cilji projekta:	<p>Povečati obseg in število visoko kakovostnih pridelkov in izdelkov.</p> <p>Povečati prepoznavnost izdelkov z vključevanjem v skupni blagovni znamki in sheme kakovosti.</p> <p>Vzpostaviti primerne tržne poti za enoten nastop na trgu.</p> <p>Zagotoviti nova delovna mesta na podeželju.</p>
<p>Obrazložitev ključnih vsebin projekta glede na usmeritve RPP in Nacionalnega programa razvoja podeželja</p>	<p>Projekt je skladen s Programom razvoja podeželja in Nacionalnim načrtom razvoja podeželja 2007 – 2013.</p> <p>Po svoji vsebini se nanaša zlasti na razvoj produktov višje kakovosti in razvoj novih delovnih mest na podeželju.</p>
Partnerji:	<p>Kmetijsko gozdarski zavod Kranj, Razvojna agencija Sora, Krimit d.o.o., Kmetijsko gozdarska zadruga Škofja Loka</p>
Predračunska vrednost:	150.000.000 SIT / 625.938,91 EUR
Terminski plan:	Leto 2007 – 2010

4.1.3. Pridelano z ljubeznijo do narave in potrošnika

Naslov projekta:	PRIDELANO Z LJUBEZNIJO DO NARAVE IN POTROŠNIKA
Cilji projekta:	<p>Povečati obseg ekoloških pridelkov in izdelkov na škofjeloškem podeželju.</p> <p>Povezati pridelovalce, predelovalce in trgovce.</p> <p>Posodobiti, preusmeriti in zgraditi potrebne storitvene obrate.</p> <p>Postaviti ustrezne poti do potrošnika.</p>
<p>Obrazložitev ključnih vsebin projekta glede na usmeritve RPP in Nacionalnega programa razvoja podeželja</p>	<p>Projekt je vezan na izvajanje vseh treh osi Nacionalnega programa razvoja podeželja in izvajanje 1., 2. in 3. programa RPP.</p> <p>Pospeševanje ekološke pridelave hrane je eden izmed ključnih ukrepov RPP, saj je pomemben tako z vidika varstva narave, kot tudi zdravja potrošnika.</p> <p>Razvoj novih ekoloških produktov na kmetijah in v storitvenih dejavnostih prinaša novo dodano vrednost in nova delovna mesta na kmetijah in storitvenih obratih.</p>
Partnerji:	<p>Razvojna agencija Sora, Kmetijsko gozdarski zavod Kranj, Srednja biotehniška šola Kranj, Krismet d.o.o., Kmetijsko gozdarska zadruga Škofja Loka</p>
Predračunska vrednost:	150.000.000 SIT / 625.938,91 EUR
Terminski plan:	Leto 2007 – 2009

4.1.4. Odprimo se svetu skozi okno IKT

Naslov projekta:	ODPRIMO SE SVETU SKOZI OKNO IKT
Cilji projekta:	Povečati prepoznavnost podeželja z uporabo IKT. Izboljšati dostopnost do produktov podeželja.
<p>Obrazložitev ključnih vsebin projekta glede na usmeritve RPP in Nacionalnega programa razvoja podeželja</p>	<p>Projekt je skladen z vsebino Razvojnega programa podeželja in Nacionalnim načrtom razvoja podeželja 2007-2013.</p> <p>Vsebina projekta se nanaša na uvajanje sodobne IKT pri komunikaciji s podeželskim prebivalstvom, pri zagotavljanju razpoznavnosti področja in njegovih produktov.</p>
Partnerji:	Razvojna agencija Sora, Lokalna turistična organizacija Blegoš, občine, Društvo za razvoj podeželja Resje, Kmetijsko gozdarski zavod Kranj
Predračunska vrednost:	200.000.000 SIT / 834.585,21 EUR
Terminski plan:	Leto 2007 – 2010

4.1.5. Izkoristimo obnovljive vire energije iz naših gozdov

Naslov projekta:	IZKORISTIMO OBNOVLJIVE VIRE ENERGIJE IZ NAŠIH GOZDOV
Cilji projekta:	Zagotoviti boljše izkoriščanje gozdne biomase. Povečati obseg investicij za namen ogrevanja z biomaso. Zagotoviti nova delovna mesta na podeželju.
Obrazložitev ključnih vsebin projekta glede na usmeritve RPP in Nacionalnega programa razvoja podeželja	Projekt je skladen z vsebino Razvojnega programa podeželja in Nacionalnim načrtom razvoja podeželja 2007 - 2013. Vsebina projekta se nanaša na boljše gospodarjenje z gozdovi, razvoj novih delovnih mest na podeželju, zlasti kmetijah in iskanje obnovljivih virov ogrevanja na podeželju.
Partnerji:	Zavod za gozdove Kranj, Kmetijsko gozdarski zavod Kranj, Razvojna agencija Sora, Kmetijsko gozdarska zadruga Škofja Loka
Predračunska vrednost:	130.000.000 SIT / 542.480,39 EUR
Terminski plan:	Leto 2007 - 2009

4.1.6. Doživimo podeželje

Naslov projekta:	DOŽIVIMO PODEŽELJE
Cilji projekta:	<p>Povezati in nadgraditi obstoječo ponudbo v integralne turistične produkte za ciljne trge. Povečati prepoznavnost območja na ciljnih trgih. Povečati število obiskovalcev. Povečati število delovnih mest na podeželju.</p>
Obrazložitev ključnih vsebin projekta glede na usmeritve RPP in Nacionalnega programa razvoja podeželja	<p>Projekt je skladen z vsebino Razvojnega programa podeželja in Nacionalnim načrtom razvoja podeželja 2007-2013.</p> <p>Vsebina projekta se nanaša na diverzifikacijo podeželskega prostora, razvoj turizma in s turizmom povezanih dejavnosti.</p>
Partnerji:	Lokalna turistična organizacija Blegoš, Razvojna agencija Sora, Kmetijsko gozdarski zavod Kranj
Predračunska vrednost:	100.000.000 SIT / 417.292,60 EUR
Terminski plan:	Leto 2007 - 2010

4.1.7. Iz kuhinje babice Jerce in dedka Jaka

Naslov projekta:	IZ KUHINJE BABICE JERCE IN DEDKA JAKA
Cilji projekta:	Okrepiti kulinarično identiteto območja. Povečati razpoznavnost tipičnih jedi območja. Nadgraditi ponudbo skupnih blagovnih znamk Babica Jerca in Dedek Jaka.
Obrazložitev ključnih vsebin projekta glede na usmeritve RPP in Nacionalnega programa razvoja podeželja	Projekt je skladen z vsebino Razvojnega programa podeželja in Nacionalnim načrtom razvoja podeželja 2007-2013. Vsebina projekta je vezana na razvoj visoko kakovostnih produktov podeželja, razvoj turistične oziroma gostinske ponudbe ter ohranjanje dediščine podeželja.
Partnerji:	Razvojna agencija Sora, Kmetijsko gozdarski zavod Kranj, gostilne in turistične kmetije, Lokalna turistična organizacija Blegoš
Predračunska vrednost:	80.000.000 SIT / 333.834,08 EUR
Terminski plan:	Leto 2007 – 2010

4.2. Skupni investicijski projekti

4.2.1. Preselitev Klavnice Škofja Loka

Naslov projekta:	PRESELITEV KLAVNICE ŠKOFJA LOKA
Cilji projekta:	<p>Selitev klavnice na novo lokacijo. Širitev obsega dejavnosti na segment razseka in pakirnice pretežno ekološko pridelanega mesa. Trženje ekološko pridelanih izdelkov končnim uporabnikom v okviru enotne blagovne znamke.</p>
Obrazložitev ključnih vsebin projekta glede na usmeritve RPP in Nacionalnega programa razvoja podeželja	<p>Projekt je skladen z Razvojnimi programom podeželja in Nacionalnim načrtom razvoja podeželja 2007 – 2013.</p> <p>Vsebina projekta je vezana na razvoj naravi prijaznega kmetovanja, predelavo produktov višje kakovosti in razvoj novih delovnih mest na podeželju.</p>
Nosilec:	Klavnica Škofja Loka
Predračunska vrednost:	1.027.200.000 SIT / 4.286.429, 64 EUR
Terminski plan:	Leto 2007 – 2011

4.2.2. Preusmeritev in posodobitev mlekarne v Škofji Loki

Naslov projekta:	PREUSMERITEV IN POSODOBITEV MLEKARNE V ŠKOFJI LOKI
Cilji projekta:	Zagotoviti predelavo ekološkega mleka na Gorenjskem. Povečati obseg ekoloških izdelkov na tržišču. Zagotoviti ustreznost prostorov za izdelavo ekoloških izdelkov. Zagotoviti obstoj mlekarne in s tem pridelave ekološkega mleka na Škofjeloškem in v gorenjski regiji.
Obrazložitev ključnih vsebin projekta glede na usmeritve RPP in Nacionalnega programa razvoja podeželja	Projekt je skladen z vsebino Razvojnega programa podeželja in Nacionalnim načrtom razvoja podeželja 2007-2013. Nanaša se na razvoj naravi prijaznega kmetovanja in produktov višje kakovosti.
Nosilec:	Kmetijsko gozdarska zadruga Škofja Loka
Predračunska vrednost:	84.000.000 SIT / 350.525,79 EUR
Terminski plan:	Leto 2007 – 2011

4.2.3. Postavitev centra za razvoj čebelarstva na Škofjeloškem

Naslov projekta:	POSTAVITEV CENTRA ZA RAZVOJ ČEBELARSTVA NA ŠKOFJELOŠKEM
Cilji projekta:	<p>Dokončati izgradnjo čebelarskega doma v Gabrku ter zagotoviti prostore in opremo za različne aktivnosti čebelarjev, drugih zainteresiranih društev in prebivalcev podeželja.</p> <p>Izdelati ustrezen program uporabe čebelarskega doma za razvoj in promocijo čebelarstva in čebeljih produktov.</p>
<p>Obrazložitev ključnih vsebin projekta glede na usmeritve RPP in Nacionalnega programa razvoja podeželja</p>	<p>Projekt je skladen z vsebino Razvojnega programa podeželja in sicer s programom spodbujanja naravi prijaznega kmetovanja, oziroma ukrepom spodbujanje razvoja čebelarstva.</p> <p>Projekt bo pripomogel tudi k razvoju podpornega okolja za razvoj novih delovnih mest, razvoju produktov višje kakovosti in razvoju turizma na našem območju.</p> <p>Projekt je skladen tudi z vsebino Nacionalnega načrta razvoja podeželja 2007 – 2013.</p>
Nosilec:	Čebelarsko društvo Škofja Loka
Partnerji:	Razvojna agencija Sora, Društvo za razvoj podeželja Resje
Predračunska vrednost:	50.000.000 SIT / 208.646,30 EUR
Terminski plan:	Leto 2007 – 2009

4.3. Investicijski projekti, pomembni za občine ali del občin

4.3.1. Urejanje cestnega omrežja

a) Občina Gorenja vas – Poljane

Št.	Investicija (lokalne ceste)	Opis	Dolžina (v km)	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
1.	Smoldno-občinska meja	Obnova	0,400	8.000.000	2007
2.	Gorenja vas – Žirovski Vrh, Bron	Sanacija	6,000	10.000.000	2007
3.	Hotavlje – Kopačnica – Leskovicica – Novaki	Obnova	11,000	75.000.000	2007
4.	Gorenja vas – Javorč – Goli vrh	Rekonstrukcija	5,000	25.000.000	2007
5.	Javorje – Žetina	Obnova	1,000	14.000.000	2007
6.	Javorje – Mlaka	Obnova	0,800	7.000.000	2007
7.	Lučine – Kremenik	Obnova	0,800	7.000.000	2007
8.	Sovodenj – Javorjev Dol	Obnova	0,600	4.000.000	2007
9.	Hlavče Njive – Dol. Brdo	Obnova	0,600	7.500.000	2008
10.	Hotavlje – Kopačnica – Leskovicica – Novaki	Obnova	11,000	75.000.000	2008
11.	Gorenja vas – Javorč – Goli vrh	Rekonstrukcija	5,000	25.000.000	2008
12.	Poljane – Kremenik	Rekonstrukcija	1,000	12.000.000	2008
13.	Javorje – Mlaka	Obnova	0,800	7.000.000	2008
14.	Sovodenj – Javorjev Dol	Obnova	0,600	4.000.000	2008

Št.	Investicija (javne poti)	Opis	Dolžina (v km)	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
1.	Suša – Dolenja Ravan	Obnova	1,000	12.000.000	2007
2.	Malenski vrh – Gorenje Brdo	Rekonstrukcija	0,600	9.000.000	2007
3.	Hotavlje – Slajka	Rekonstrukcija	1,200	6.000.000	2007
4.	Gorenja vas – Hlavče Njive, odcep Belajc	Rekonstrukcija	1,000	7.800.000	2007
5.	Žirovski vrh – Sivec – Sok	Obnova	1,200	10.000.000	2007
6.	Bač. Mlin – Jesenko – Lukca	Rekonstrukcija	2,000	11.800.000	2007
7.	Bačne – Kršišče	Rekonstrukcija	0,900	20.000.000	2007
8.	Dol. Žetina – Gošar	Obnova	0,500	8.000.000	2007
9.	Brebovnica – Hrastje	Obnova	0,500	6.000.000	2007
10.	Bozovičar – Rupe	Obnova	0,400	5.000.000	2007
11.	Mrovč – Ferjan	Obnova	0,500	8.000.000	2007
12.	Grapa – Ravan	Obnova	0,400	5.000.000	2007
13.	Burja – Jeram	Obnova	0,400	5.000.000	2007
14.	Suša – Dolenja ravan	Obnova	1,000	12.000.000	2008
15.	Hotovnik	Obnova	0,500	5.000.000	2008
16.	Malenski vrh - Žetina	Rekonstrukcija	0,500	7.000.000	2008

b) Občina Škofja Loka

Št.	Investicija (lokalne ceste)	Opis	Dolžina (v km)	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
1.	LC 183010 Obč. meja - Strmica – Ševlje	Obnova – delno rekonstrukcija	0,500	60.000.000	2007
2.	LC 401100 Bodovlje – Frane- Hrastnica	Obnova – delno rekostrukcija	1,500	80.000.000	2007
3.	LC 401120 Log – Gabrška gora	Obnova – delno rekonstrukcija	1,500	60.000.000	2007
4.	LC 401020 Na Luš – Rovt in ocep. Zaprevalj	Obnova	1,500	50.000.000	2007
5.	LC 401010 Blegoška cesta	Obnova	0,500	20.000.000	2007
6.	LC 183010 Obč. meja - Strmica - Ševlje	Obnova - rekonstrukcija	0,500	60.000.000	2008
7.	LC 401100 Bodovlje – Frane- Hrastnica	Obnova – delno rekonstrukcija	1,500	80.000.000	2008
8.	LC 401120 Log – Gabrška gora	Obnova – delno rekonstrukcija	1,500	60.000.000	2008
9.	LC 401020 Na Luš – Rovt in ocep Zaprevalj	Obnova	1,500	50.000.000	2008
10.	LC 401010 Blegoška cesta	Obnova	0,500	20.000.000	2008

Št.	Investicija (javne poti)	Opis	Dolžina (v km)	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
1.	JP 901074 Sv. Tomaž –Muja	Obnova	0,800	15.000.000	2007
2.	JP 901130 Sp. Luša - Stirpnik	Obnova	1,000	15.000.000	2007
3.	JP 901760 Rampa - Vodnik	Obnova	1,400	25.000.000	2007
4.	JP 901560 Sopotnica - Rohotnik	Obnova	1,000	20.000.000	2007
5.	JP 901600 Sopotnica - Okršljan	Obnova	1,500	25.000.000	2007
6.	JP 901080 Stirpnik - Vidmar	Obnova - delno rekonstrukcija	0,350	20.000.000	2008
7.	JP 901100 Stirpnik - Strehar	Obnova	0,900	20.000.000	2008
8.	JP 903230 Križna g. – lovska koč	Obnova	1,000	15.000.000	2008
9.	JP 901760 Hrastnica- Pasja vas - Podbreznik	Obnova	1,000	20.000.000	2008
10.	JP 901590 Gabrk - Okrogeljše	Obnova	1,500	15.000.000	2008

c) Občina Železniki

Št.	Investicija (lokalne ceste)	Opis	Dolžina (v km)	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
1.	LC 494021 Vrhovčev most – Razpet	Rekonstrukcija	0,820	15.000.000	2007
2.	LC 494121 Dragošje – Podstan	Obnova	0,500	10.000.000	2007
3.	LC 494100 Selca – Lajše	Preplastitev	1,350	10.800.000	2007
4.	LC 494161 Sorški potok – Sorica	Rekonstrukcija	0,800	16.000.000	2007
5.	LC 401014 Jesenovc – Martinj Vrh	Preplastitev	0,500	13.000.000	2007
6.	LC 494021 Vrhovčev most – Razpet	Rekonstrukcija	0,820	15.000.000	2008
7.	LC 401031 Bukovica - Golica	Rekonstrukcija	0,500	8.000.000	2008
8.	LC 494161 Sorški potok – Sorica	Rekonstrukcija	0,800	16.000.000	2008
9.	LC 494060 Torka - Rvne	Rekonstrukcija	1,000	18.000.000	2008
10.	LC 494161 Megušar – Miznikar (Martinj Vrh)	Rekonstrukcija	0,465	8.000.000	2008

Št.	Investicija (javne poti)	Opis	Dolžina (v km)	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
1.	JP 994100 Majdelc (Davča)	Rekonstrukcija	0,700	10.500.000	2007
2.	JP 994030 Pepi (Davča)	Rekonstrukcija	0,545	8.175.000	2007
3.	JP 994410 Novak (Dražgoše)	Rekonstrukcija	0,700	10.500.000	2007
4.	JP 994500 Kališe – Sv. Križ	Rekonstrukcija	0,800	12.000.000	2007
5.	JP 994550 Za grivo	Rekonstrukcija	0,275	4.125.000	2007
6.	JP 994050 Bregar (Davča)	Rekonstrukcija	0,370	5.550.000	2008
7.	JP 994120 Podgojzdar (Davča)	Rekonstrukcija	0,400	6.000.000	2008
8.	JP 994410 Kopeč (Dražgoše)	Rekonstrukcija	0,200	3.000.000	2008
9.	JP 994850 Štalc-Lavtar (Dolenja vas)	Rekonstrukcija	0,347	5.205.000	2008
10.	JP 994550 Za grivo	Rekonstrukcija	0,275	4.125.000	2008
11.	JP 994530 Topolje (vas)	Rekonstrukcija	0,180	2.700.000	2008
12.	JP 994542 Zabrekve (vas)	Rekonstrukcija	0,380	5.700.000	2008
13.	JP 995130 Mšič (Martinj Vrh)	Rekonstrukcija	0,600	9.000.000	2008

d) Občina Žiri

Št.	Investicija (lokalne ceste)	Opis	Dolžina (v km)	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
1.	Žiri – Smrečje	Rekonstrukcija	1,000	20.000.000	2007
2.	Opale	Asfaltiranje	2,000	20.000.000	2007
3.	Zabrežnik	Asfaltiranje	1,500	15.000.000	2007
4.	Jezerska	Obnova	0,200	10.000.000	2007
5.	Žiri – Smrečje	Rekonstrukcija	1,000	20.000.000	2008
6.	Mrzli vrh	Asfalt	0,500	5.000.000	2008
7.	Dobračeva	Obnova	1,000	30.000.000	2008
8.	Jezerska	Obnova	0,500	25.000.000	2008

Št.	Investicija (javne poti)	Opis	Dolžina (v km)	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
1.	Osojnica	Asfaltiranje	0,500	5.000.000	2007
2.	Plastuhova g.	Asfaltiranje	0,800	8.000.000	2007
3.	Jarčja dolina	Asfaltiranje	0,300	3.000.000	2007
4.	Žirovski vrh – Loščer	Asfaltiranje	0,500	5.000.000	2007
5.	Koprivnik	Asfaltiranje	0,800	8.000.000	2008
6.	Žirovski vrh – Nack	Asfaltiranje	0,500	5.000.000	2008
7.	Ledinica	Asfaltiranje	0,500	5.000.000	2008
8.	Plastuhova g.	Asfaltiranje	0,800	8.000.000	2008

Viri financiranja: proračuni lokalnih skupnosti, nacionalni, evropski in drugi viri.

4.3.2. Urejanje oskrbe s pitno in požarno vodo

a) Občina Gorenja vas - Poljane

Investicija (vodovodi, vodna zajetja)	Število gospodinjstev ali naselij, ki jih zajema	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
Vodovod Trebija – Gorenja vas	87 gospodinjstev	456.000.000	2007 - 2008
Vodovod Gorenja Žetina – Podvrh – Jarčje Brdo	150 gospodinjstev	180.000.000	2007 - 2008
Vodovod Poljane	240 gospodinjstev	170.000.000	2007 - 2008

b) Občina Škofja Loka

Investicija (vodovodi, vodna zajetja)	Št. gospodinjstev ali naselij, ki jih zajema	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
Glavni cevovod	Celotno območje javnega loškega vodovoda	950.000.000	2007 - 2008
Loški cevovodi	Celotno območje javnega loškega vodovoda	320.000.000	2007 - 2008
Rovt – Lenart – Luša – Bukovica	Rovt, Lenart, Luša in Bukovica	30.000.000	2007 - 2008
Vincarje	Vincarje	45.000.000	2007 - 2007
Godešič, Reteče, Gorenja vas	Godešič, Reteče in Gorenja vas – Reteče	110.000.000	2007 - 2008
Dorfarje – Forme – Sv. Duh	Dorfarje, Forme, Sv. Duh	65.000.000	2007 - 2008
Virmaše, Grenc	Virmaše, Grenc	40.000.000	2008
Vaški vodovodi	-	10.000.000	2007 - 2008
Dokumentacija	Celotno območje javnega loškega vodovoda	100.000.000	2007 - 2008
Sorška, Suška cesta, Demšarjeva, Pod Plevno	Škofja Loka	100.000.000	2007 - 2008
Puštal	Puštal	25.000.000	2007 - 2008
Stara Loka – Binkelj	Stara Loka, Binkelj	60.000.000	2007 - 2008
Vešter	Vešter	30.000.000	2008
Trnje	Trnje	40.000.000	2008
Virlog	Virlog	40.000.000	2008
Karlovec – Grajska pot	Škofja Loka	10.000.000	2007 - 2008
Blaževa, Cankarjev, Mestni trg	Škofja Loka	35.000.000	2007 - 2008

c) Občina Železniki

Investicija (vodovodi, vodna zajetja)	Število gospodinjstev ali naselij, ki jih zajema	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
Vodovod Racovnik – obnova	250 prebivalcev	51.000.000	2007 - 2008
Vodovod Češnjica – obnova	del naselja na Češnjici	15.000.000	2007 - 2008

d) Občina Žiri

Investicija (vodovodi, vodna zajetja)	Število gospodinjstev ali naselij, ki jih zajema	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
Vodovod Stare Žiri	100 gospodinjstev	50.000.000	2007 - 2008
Vodohram Selo I	30 gospodinjstev	15.000.000	2007 - 2008
Selo II – sanacija zajetja	30 gospodinjstev	5.000.000	2007 - 2008
Ravne	5 gospodinjstev	1.000.000	2007 - 2008
Izgorje Vodohran in navezava na vodovod Brekovice	15 gospodinjstev	15.000.000	2007 - 2008

Viri financiranja: proračuni lokalnih skupnosti, nacionalni, evropski in drugi viri.

4.3.3. Postavitev servisov za občane**a) Občina Žiri**

Investicija	Vrednost (v SIT)	Viri sredstev	Leto izvedbe
Izgradnja doma za ostarele v Žireh	600.000.000	Občinski, državni proračun, EU	2007 - 2008

4.3.4. Zagotovitev varnejšega ravnanja s komunalnimi odpadki**a) Občina Gorenja vas – Poljane**

Investicija	Število gospodinjstev ali naselij, ki jih zajema	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
Regionalna deponija	76 naselij	90.000.000	2007 - 2008

b) Občina Žiri

Investicija	Število gospodinjstev ali naselij, ki jih zajema	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
Sortirnica Osojnica	1.300 gospodinjstev	100.000.000	2007 - 2008

Viri financiranja: proračuni lokalnih skupnosti, nacionalni, evropski in drugi viri.

4.3.5. Izgradnja kanalizacijskega omrežja in čistilnih naprav**a) Občina Gorenja vas – Poljane**

Investicija (kanalizacija, ČN)	Število gospodinjstev ali naselij, ki jih zajema	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
Kanalizacija poselitvenega območja Gorenja vas – Hotavlje – Podgora – Trebija	4 naselja (cca 500 gospodinjstev)	600.000.000	2007 - 2008
Siritev ČN Gorenja vas	3.200 PE	130.000.000	2007 - 2008

b) Občina Škofja Loka

Investicija (kanalizacija, ČN)	Število gospodinjstev ali naselij, ki jih zajema	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
Črpališče Novi svet, St. mlin	Poselitveno območje Škofja Loka	10.000.000	2007
Kanalizacija Tehnik – zadrž. voda	Poselitveno območje Škofja Loka	30.000.000	2007
Kanalizacija Vincarje	Vincarje	85.000.000	2007 - 2008
Kanalizacija Karlovec – Grajska pot	Poselitveno območje Škofja Loka	23.000.000	2007
Meteorni kanal Partizanska	Poselitveno območje Škofja Loka	25.000.000	2008
Kanalizacija Sorška	Poselitveno območje Škofja Loka	30.000.000	2007
ZBDV Zabrajda, Podplevna, pred CČN	Poselitveno območje Škofja Loka	160.000.000	2007 - 2008
Kanalizacija Blaževa, Cankarjeva, Mestni trg	Škofja Loka	115.000.000	2007 - 2008
Kanalizacija Dorfarje – Forme, Sv. Duh	Dorfarje – Forme, Sv. Duh	275.000.000	2007 - 2008
Kanalizacija Virmaše, Grenc	Virmaše, Grenc	50.000.000	2008
Investicijsko vzdrževanje	Poselitveno območje Škofja Loka	47.000.000	2007 - 2008
Dokumentacija	Poselitveno območje Škofja Loka	100.000.000	2007 - 2008
Kanalizacija Sotočje – Puštal – Hrastnica	Poselitveno območje Škofja Loka	75.000.000	2007 - 2008
Kanalizacija Stara Loka, Binkelj	Stara Loka, Binkelj	105.000.000	2007 - 2008
Kanalizacija Vešter	Vešter	50.000.000	2008
Kanalizacija Trnje	Trnje	140.000.000	2008
Kanalizacija Virlog	Virlog	120.000.000	2008

Obnova obstoječe kanalizacije Škofja Loka	Poselitveno območje Škofja Loka	443.000.000	2007 - 2008
Predčiščenje	Poselitveno območje Škofja Loka	283.000.000	2007 - 2008
Agregat	Poselitveno območje Škofja Loka	30.000.000	2008
Dokumentacija	Poselitveno območje Škofja Loka	20.000.000	2007 - 2008
Sanacija ČN Suha	Poselitveno območje Škofja Loka	7.000.000	2007 - 2008
ČN Reteče	Godešič, Reteče in Gorenja vas - Reteče	40.000.000	2008

c) Občina Železniki

Investicija (kanalizacija, ČN)	Število gospodinjstev ali naselij, ki jih zajema	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
Kanalizacija Racovnik (novogradnja)	250 prebivalcev	72.000.000	2007
Kanalizacija Selca – Dolenja vas (novogradnja)	cca 1.000 prebivalcev Selc in Dolenje vasi (ko bo investicija zaključena)	300.000.000	2008
Kanalizacija Češnjica (novogradnja)	10 stanovanjskih objektov na Češnjici	30.000.000	2008
Kanalizacija Ovčja vas (novogradnja)	Del naselja Ovčja vas, ki še ni opremljen z javno kanalizacijo	20.000.000	2008
ČN Dolenja vas (novogradnja)	cca 1.000 prebivalcev Selc in Dolenje vasi	76.000.000	2007
Posodobitev ČN Studeno (dograditev)	Občani naselij Rudno, Na Plavžu, Trnje, Otoki, Log, Na Kresu, Dašnica, Češnjica, del Studena	95.000.000	2007

d) Občina Žiri

Investicija (kanalizacija, ČN)	Število gospodinjstev ali naselij, ki jih zajema	Vrednost (v SIT)	Leto izvedbe
Kanalizacija Rakulk	30 gospodinjstev	80.000.000	2007 - 2008
Kanalizacija Dobračeva	50 gospodinjstev	100.000.000	2007 - 2008
ČN Selo	70 gospodinjstev	200.000.000	2007 - 2008
Kanalizacija Selo	70 gospodinjstev	200.000.000	2007 - 2008
Kanalizacija Nova vas	50 gospodinjstev	90.000.000	2007 - 2008

Viri financiranja: proračuni lokalnih skupnosti, nacionalni, evropski in drugi viri.

5. NAČRT TRAJNEGA IZVAJANJA PROGRAMA IN UPRAVLJANJA

5.1. Ustanovitev lokalne akcijske skupine

Partnerji, ki so izdelali Razvojni program podeželja, se zavedajo, da se s sprejemom razvojnega programa njihovo delo šele začneja, saj je potrebno poskrbeti za uresničitev sprejetih ciljev.

Izkušnje iz uresničevanja Razvojnega programa za obdobje 2001 - 2006 so potrdile, da je potrebno določiti organ, ki bo skrbel za uresničevanje zastavljenih ciljev. V preteklem programskem obdobju je za to skrbel Koordinationjska skupina za razvoj podeželja, v kateri so bili predstavniki vseh partnerjev.

Glede na dobre izkušnje bodo partnerji, ki so sprejeli Razvojni program podeželja za naslednje programsko obdobje, ustanovili Lokalno akcijsko skupino za razvoj podeželja (LAS). LAS bo skrbel za tekoče in trajno uresničevanje Razvojnega programa podeželja in ga po potrebi dopolnjevala. Z ustanovitvijo LAS bodo partnerji sprejeli tudi ustrezn dokument, s katerim bodo določili pravila delovanja LAS.

Naloga LAS bo tudi animacija in motivacija novih partnerjev, s čimer bi dobili še širšo podporo pri uresničevanju zastavljenih ciljev.

LAS bo za zagotavljanje administrativne in finančne pomoči sklenila pogodbo z eno od institucij v prostoru, ki je ustrezno usposobljena za strokovno izvajanje nalog.

5.2. Oblikovanje projektnih skupin

Obseg ukrepov in izvedbenih projektov, ki jih zajema Razvojni program, je zelo obsežen. Zato bodo izvedbo posameznih ukrepov prevzeli posamezni partnerji oziroma bodo imenovane projektne skupine.

5.3. Usposabljanje partnerjev

Izvajanje Razvojnega programa podeželja zahteva strokovne kadre, ki bodo znali zastavljene aktivnosti tudi izpeljati. Vsi partnerji imajo že usposobljene kadre, ki so sodelovali pri izvedbi Razvojnega programa podeželja v preteklem programskem obdobju. Ustrezne kadre imajo tudi partnerji, ki so se v LAS šele vključili. Obseg nalog v Razvojnem programu pa je zelo obsežen, potrebna bodo tudi nova znanja, zato bo potrebno zagotoviti dodatna usposabljanja in dodatne kadre za njegovo izvedbo. Tako kot je bila praksa že v preteklosti, bomo skušali k izvedbi pritegniti čim več mladih s končano univerzitetno izobrazbo.

5.4. Sodelovanje z drugimi območji, institucijami in nevladnimi organizacijami

Partnerji pri Razvojnem programu podeželja se zavedajo, da izvedba določenih aktivnosti zahteva tudi povezovanje izven lokalnega okolja. Že v programskem obdobju 2001 - 2006 so bili zastavljeni in uspešno izpeljani določeni projekti, v katerih so sodelovali partnerji v okviru Gorenjske. Skupne aktivnosti iz programov razvoja podeželja, sprejetih v gorenjski regiji, so zajete v Regionalnem razvojnem programu Gorenjske. Nanašajo se na: razvoj visoko kakovostnih produktov v malih predelovalnih enotah in razvoj skupnih predelovalnih obratov,

vseživljensko učenje (Center odličnosti), razvoj alternativnih virov energije in turizem na podeželju.

Uspešno so zastavljene določene skupne aktivnosti tudi z drugimi lokalnimi okolji v Sloveniji. Skupna interesna področja so bila zlasti razvoj in trženje produktov višje kakovosti in turizem na podeželju. Skupne cilje na tem področju naj bi zasledovali tudi v novem programskem obdobju. V skladu s cilji Razvojnega programa podeželja za naše območje in cilji ter ukrepi nacionalnega programa podeželja pa naj bi se vključili tudi v druge razvojne aktivnosti na nacionalni ravni.

Partnerstvo bo nadaljevalo svoje sodelovanje tudi s partnerji v drugih državah, zlasti v Avstriji. Prednostna interesna področja so razvoj produktov višje kakovosti, razvoj turizma na podeželju, ohranjanje naravne in kulturne dediščine podeželja.

5.5. Financiranje izvedbenih aktivnosti

Izvajanje Razvojnega programa je zastavljeno na podlagi izvajanja permanentnih nalog in izvedbe določenih projektov.

Sredstva za izvedbo permanentnih nalog bodo zagotovljena v okviru finančnih načrtov posameznih nosilcev ali proračunih lokalnih skupnosti. Za vse ostale naloge, projekte in investicije bodo sredstva zagotovljena v okviru proračunov lokalnih skupnosti, nacionalnih in drugih razpisov. Za izvedbo Razvojnega programa podeželja bodo zagotovljena tudi privatna sredstva, sredstva nevladnih organizacij in druga sredstva. Tako kot v preteklem programskem obdobju bodo za izvedbo določenih projektov zagotovljeni tudi in-kind prispevki institucij, nevladnih organizacij in fizičnih oseb.

5.6. Nadzor nad izvajanjem Razvojnega programa podeželja

Za spremljanje rezultatov Razvojnega programa podeželja so postavljeni indikatorji. LAS je zadolžena za usmerjanje in spremljanje uresničevanja Razvojnega programa podeželja. Spremljanje je zagotovljeno tudi skozi nadzorne organe partnerjev, ki so in bodo še vstopili v LAS. Poleg tega je nadzor nad izvedbo projektov zagotovljen tudi s strani naročnikov oz. sofinancerjev projektov, v kolikor bodo sredstva za izvedbo pridobljena na razpisih.

6. OBSTOJEČE STANJE IN TRENDI RAZVOJA

6.1. Predstavitev območja

Obraunavano območje leži v predalpskem svetu južnega dela Gorenjske. Največji del zavzema Škofjeloško hribovje s Selško in Poljansko dolino, ki se v Škofji Loki združita v ravninsko Sorško polje.

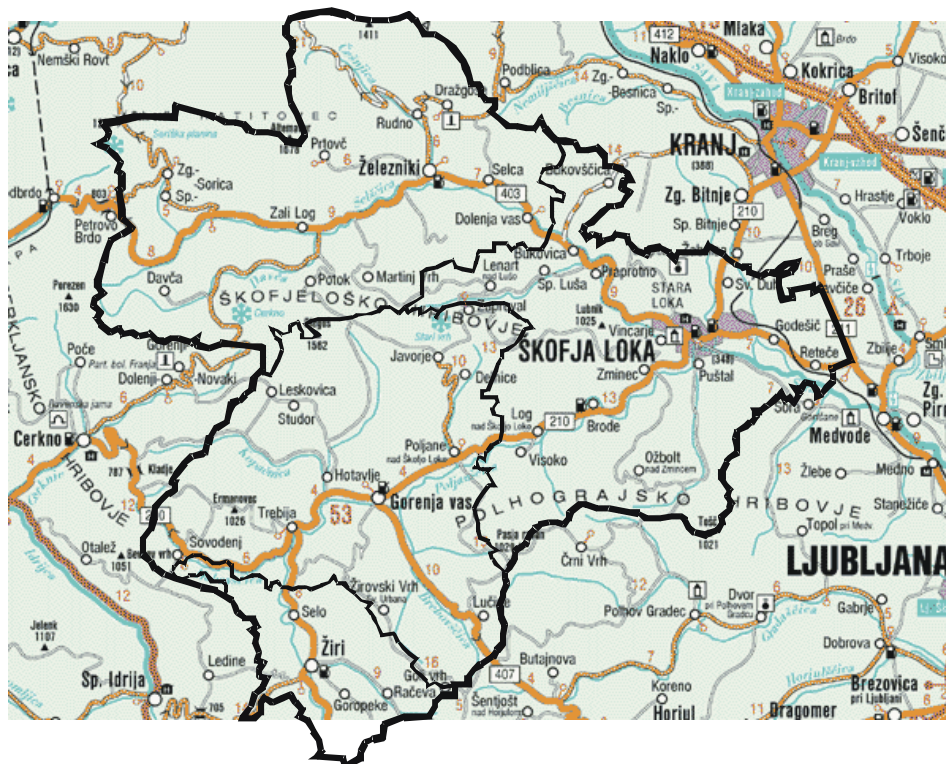
Osnovna značilnost prostora je razgibanost terena in razpršena poselitev z majhnimi naselji in samotnimi kmetijami. V višjih predelih so obdelovalni pogoji težji, zato so le-ti uvrščeni v tako imenovano hribovsko in gorsko območje.

Celotna površina meri **51.170 ha**, od tega 65% pokriva gozd. Kmetijskih zemljišč je po katastrskih podatkih 16.892 ha, kar predstavlja 33% površine.

Upravno pokriva območje Upravna enota Škofja Loka (UE Škofja Loka), razdeljeno je na 4 občine:

- Gorenja vas - Poljane,
- Škofja Loka,
- Železniki,
- Žiri.

Slika 1: Karta območja

Vir: arhiv Lokalne turistične organizacije Blegoš (LTO Blegoš)

Občina Gorenja vas - Poljane se kot območje s strukturnimi problemi po Uredbi o vrednosti meril za določitev območij s posebnimi razvojnimi problemi in določitvi občin, ki izpolnjujejo ta merila (Ur. list RS, št. 59/2000) uvršča med območja s posebnimi razvojnimi problemi.

Na Škofjeloškem je konec leta 2005 prebivalo 41.134 prebivalcev, kar predstavlja 20,66% prebivalstva Gorenjske in 2,05% prebivalstva Slovenije (Statistični urad RS, SI – Stat podatkovni portal, 31.12.2005). Število prebivalcev se povečuje, tudi vasi se ne praznijo več.

Za obravnavano območje je bil v letu 2001 izdelan Program razvoja podeželja za obdobje 2001 – 2006. Vsebina je ustrezala tudi usmeritvam Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in razpisnim pogojem Programa SAPARD.

6.2. Gospodarstvo

6.2.1. Industrija, obrt in podjetništvo

Na območju UE Škofja Loka je konec leta 2005 delovalo 703 gospodarskih družb, ki so zaposlovale 10.059 ljudi.

Tabela 1: Št. gospodarskih družb in število zaposlenih, 31.12.2005

Občina	Število gosp. družb	Delež gosp. družb	Število zaposlenih	Delež zaposlenih
Gorenja vas - Poljane	69	9,82%	438	4,4%
Škofja Loka	473	67,28%	6.181	61,4%
Železniki	80	11,38%	1.751	17,4%
Žiri	81	11,52%	1.689	16,8%
Skupaj	703	100%	10.059	100%

Vir: AJPES, Zbirka finančnih podatkov FI – PO, junij 2006

Samostojnih podjetnikov je bilo skupaj 1.157, zaposlovali so 950 ljudi.

Tabela 2: Št. samostojnih podjetnikov in št. zaposlenih, 31.12.2005

Občina	Število s.p.	Delež s.p.	Število zaposlenih	Delež zaposlenih
Gorenja vas - Poljane	196	16,94%	143	15,0%
Škofja Loka	644	55,66%	544	57,3%
Železniki	173	14,95%	110	11,6%
Žiri	144	12,45%	153	16,1%
Skupaj	1.157	100%	950	100%

Vir: AJPES, Zbirka finančnih podatkov FI – PO, junij 2006

Iz zgornjih tabel je razvidno, da je bilo konec leta 2005 na škofjeloškem območju 17,09 gospodarskih družb na 1.000 prebivalcev, kar je pod gorenjskim povprečjem, ki je znašalo 19,45 gospodarskih družb na 1.000 prebivalcev. Število gospodarskih družb na 1.000 prebivalcev je nižje tudi od slovenskega povprečja, saj je bilo konec leta 2005 21,82 gospodarskih družb na 1.000 prebivalcev Slovenije.

Samostojnih podjetnikov na 1.000 prebivalcev je bilo 28,13, kar se bistveno ne razlikuje od gorenjskega (28,15 samostojnih podjetnikov na 1.000 prebivalcev) in slovenskega povprečja (28,83 samostojnih podjetnikov na 1.000 prebivalcev).

Konec leta 2003 je bilo na obravnavanem območju največ poslovnih subjektov¹ v dejavnosti druge javne, skupne in osebne storitve (515 oz. 20,9%), predelovalni dejavnosti (484 oz. 19,6%) in dejavnosti trgovina, popravila motornih vozil (387 oz. 15,7%).

Tabela 3: Število poslovnih subjektov po dejavnosti, 31.12.2003

Dejavnost	Skupaj	Gorenja vas - Poljane	Škofja Loka	Železniki	Žiri
Kmetijstvo, lov, gozdarstvo	38	8	12	12	6
Ribištvo	4	1	1	1	1
Rudarstvo	4	3	1	-	-
Predelovalne dejavnosti	484	70	271	86	57
Oskrba z elektriko, plinom, vodo	13	6	3	3	1
Gradbeništvo	304	63	158	47	36
Trgovina, popravila motornih vozil	387	39	252	40	56
Gostinstvo	119	20	65	20	14
Promet, skladiščenje, zveze	177	26	101	34	16
Finančno posredništvo	5	-	4	-	1
Nepremičnine, najem, poslovne storitve	253	16	193	20	24
Javna uprava, obramba, socialno zavarovanje	63	14	29	15	5
Izobraževanje	29	3	18	3	5
Zdravstvo, socialno varstvo	74	5	50	10	9
Druge javne, skupne in osebne storitve	515	66	309	82	58
Skupaj	2.469	340	1.467	373	289

Vir: Statistični urad RS, Statistični letopis 2004

Konec leta 2003 je bilo na območju UE Škofja Loka 463 obrtnih obratov z obrtnimi dejavnostmi in obratov z domačo in umetnostno obrtjo, od tega je bilo največ samostojnih podjetnikov posameznikov (386 obratov).

Tabela 4: Obrtni obrati z obrtnimi dejavnostmi ter obrati z domačo in umetnostno obrtjo po pravnoorganizacijskih oblikah, 31.12.2003

Občina	Fizične osebe			Pravne osebe				
	S.p.	Opravljajo domačo in umetno obrt	Druge fizične osebe	D.n.o.	K.d.	D.o.o.	D.d.	Druge pravne osebe
Gorenja vas - Poljane	72	-	-	-	-	6	1	-
Škofja Loka	215	-	-	3	-	37	3	1
Železniki	52	-	-	-	-	11	-	-
Žiri	47	-	-	-	-	15	-	-

Vir: Statistični urad RS, Statistični letopis 2004

Po podatkih iz obrtnega registra Območne obrtne zbornice Škofja Loka je v marcu 2006 imelo na obravnavanem območju 18 zavezancev registrirano domačo in umetnostno obrt, od tega 8 s sedežem v občini Škofja Loka, 3 v občini Gorenja vas – Poljane, 4 v občini Železniki in 3 v občini Žiri.

¹ Poslovni subjekti so pravne in fizične osebe, ki na podlagi vpisa v ustrezne primarne registre, evidence, razvide ali na podlagi zakona opravljajo registrirane ali s predpisom ali z aktom o ustanovitvi določene dejavnosti v zakonsko določeni pravnoorganizacijski obliki in so vpisane v Poslovni register Slovenije.

Po podatkih Statističnega urada RS so povprečne mesečne bruto plače zaposlenih na obravnavanem območju 31.12.2005 zaostajale za slovenskim in gorenjskim povprečjem (290.505 SIT oz. 279.169 SIT), najbolj v občinah Žiri (80% povprečne slovenske oz. 81,8% povprečne bruto plače na Gorenjskem) in Škofja Loka (92% povprečne slovenske oz. 94,2% gorenjske bruto plače). Slovenskemu in gorenjskemu povprečju se je najbolj približala občina Gorenja vas – Poljane (92,4% povprečne slovenske oz. 94,6% gorenjske bruto plače), medtem ko so povprečne mesečne bruto plače v občini Železniki presegle slovensko in gorenjsko povprečje (slovensko povprečje za 1,5%, gorenjsko pa za 3,9%).

Tudi povprečne mesečne neto plače zaposlenih na območju so zaostajale za slovenskim in gorenjskim povprečjem (184.159 SIT oz. 179.852 SIT). Najnižje povprečne neto plače so bile v občinah Žiri (147.145 SIT) in Škofja Loka (169.382 SIT), najbolj pa sta se slovenskemu in gorenjskemu povprečju približali občini Železniki (186.889 SIT) in Gorenja vas – Poljane (170.220 SIT).

6.2.2. Kmetijstvo, gozdarstvo in dopolnilne dejavnosti

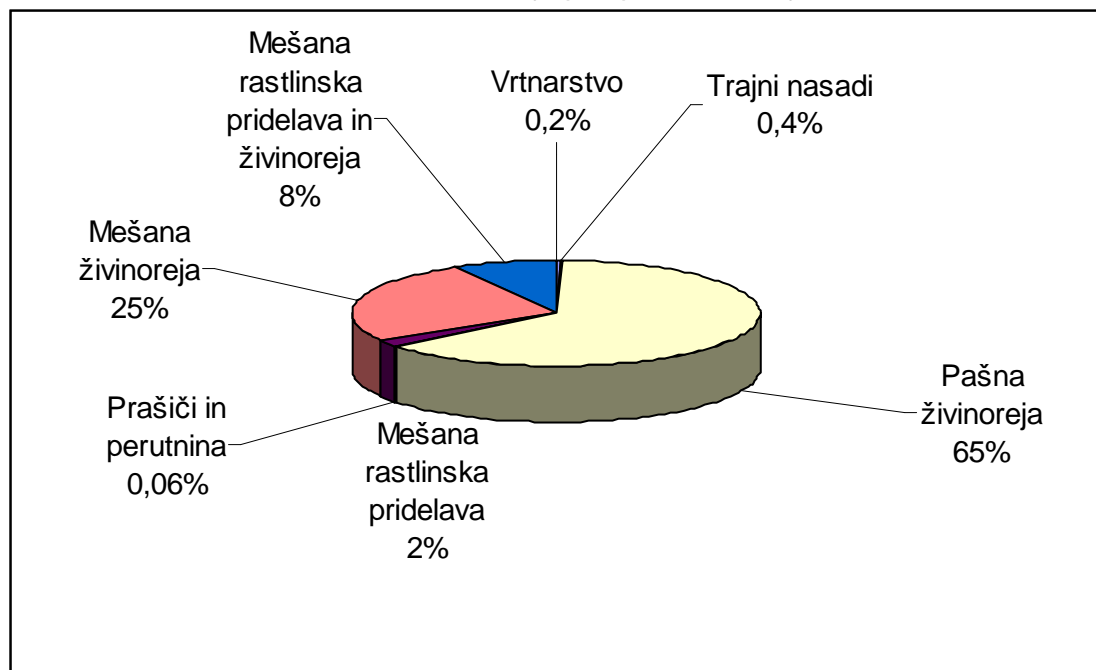
6.2.2.1. Splošna ocena stanja v kmetijstvu na Škofjeloškem

Na Škofjeloškem sta glede na naravne pogoje dve proizvodni območji:

- ravninsko območje, ki zajema del Sorškega polja (10% vse kmetijske površine) in
- območje Škofjeloškega hribovja, kjer so prisotni omejeni dejavniki za kmetijstvo (90% kmetijske površine).

Ravninsko območje je usmerjeno v poljedelstvo (krompir in žita) in pridelovanje krme za živino. Hribovito območje je usmerjeno v živinorejo, pomemben dohodek pa daje tudi gozd.

Graf 1: Družinske kmetije po tipu kmetovanja, 2000

Vir: Statistični urad RS, Popis kmetijskih gospodarstev, 2000

Dosedanji ukrepi v pospeševanje kmetijstva, v policentrični razvoj in izgradnjo komunalne infrastrukture so dali pozitivne rezultate. Kmetijska dejavnost se je ohranila tudi v najtežjih pridelovalnih pogojih.

Naravne možnosti so dobro izrabljene, zato ni večjih možnosti za intenziviranje ali povečevanje pridelave. Kljub temu, da je povprečna velikost kmetij 6,33 ha kmetijske zemlje v obdelavi (v Sloveniji 4,8 ha), so kmetije še vedno premajhne. Začenja se proces prestrukturiranja kmetij - povečevanje kmetij, ki imajo za to potrebne pogoje in opuščanje pridelave na premajhnih kmetijah. Velike možnosti so v uvajanju ekološke pridelave. Prav tako še niso izrabljene vse možnosti za razvoj dodatnih in dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.

Kot eden od problemov se na kmetijah pojavlja dohodkovna podzaposlenost, nizka stopnja formalne izobrazbe (večina kmetov ima le praktične izkušnje, po podatkih Popisa kmetijskih gospodarstev 2000 kar 86% kmetov na območju) in neugodna starostna struktura.

Tabela 5: Vrsta rabe kmetijskih zemljišč in gozda po občinah, 2004 (ha)

Občina	Njiva	Sadovnjak	Travnik	Pašnik	Trstičje	Gozd
Gorenja vas – Poljane	831	153	2.600	3.177	-	9.166
Škofja Loka	1.267	236	2.030	730	-	9.458
Železniki	374	72	2.148	1.423	-	11.851
Žiri	388	32	1.062	363	6	2.828
Skupaj	2.860	493	7.840	5.693	6	33.303

Vir: Podatki občin, oktober 2005

Število družinskih kmetij²

Po podatkih Popisa kmetijskih gospodarstev junija 2000, ki ga je izvajal Statistični urad RS, je bilo na območju UE Škofja Loka 1.764 družinskih kmetij, od tega 618 v občini Gorenja vas – Poljane, 524 v občini Škofja Loka, 375 v občini Železniki in 247 v občini Žiri.

Velikost družinskih kmetij

Povprečna velikost družinskih kmetij v UE Škofja Loka je glede na površino kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU³) 6,33 ha in je nad slovenskim povprečjem, ki znaša 4,8 ha. KZU predstavljajo vsa v popis vključena kmetijska gospodarstva nad 1 ha, ki redijo živino zmanjšana za lastnike, ki niso kmetje, zemljišča, ki niso obdelana in družbeni sektor.

Velikostna struktura družinskih kmetij

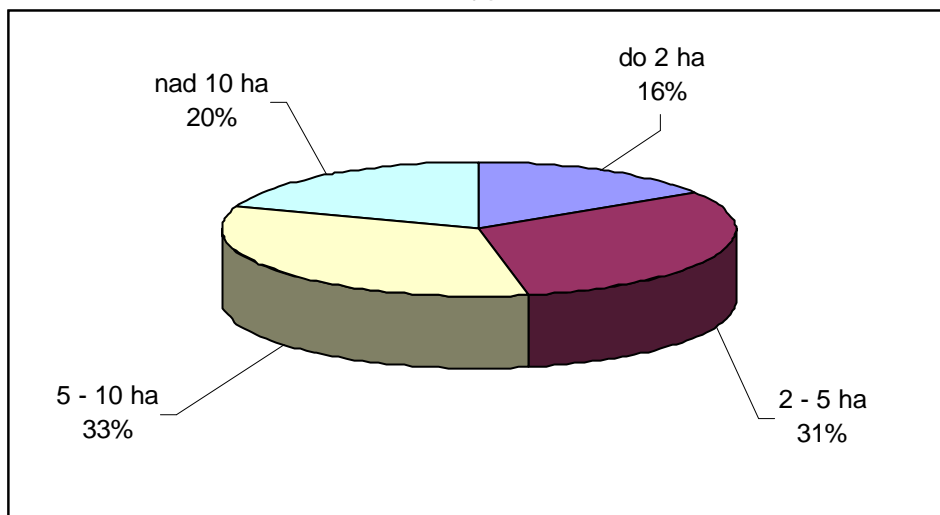
Na obravnavanem območju je 262 kmetij, ki obdelujejo do 2 ha kmetijske zemlje, 521 kmetij obdeluje 2 do 5 ha kmetijskih zemljišč in 552 kmetij, ki obdelujejo 5 do 10 ha kmetijskih zemljišč.

Družinskih kmetij, ki imajo več kot 10 ha KZU, je na območju UE skupno 330 in sicer 141 v občini Gorenja vas – Poljane, 90 v občini Škofja Loka, 58 v občini Železniki in 41 v občini Žiri.

² Kmetijska gospodarstva delimo na kmetijska podjetja in družinske kmetije. Kmetijska podjetja so podjetja, družbe in zadrage, ki so registrirani v registru podjetij in opravljajo kmetijsko dejavnost. Vsa ostala kmetijska gospodarstva, ki ustrezajo merilu evropsko primerljive kmetije, so družinske kmetije.

³ Kmetijska zemljišča v uporabi so kmetijska zemljišča, ki jih kmetijsko gospodarstvo uporablja za kmetijsko pridelavo.

Graf 2: Struktura družinskih kmetij po velikostnih razredih KZU, 2000

Vir: Statistični urad RS, Popis kmetijskih gospodarstev, 2000

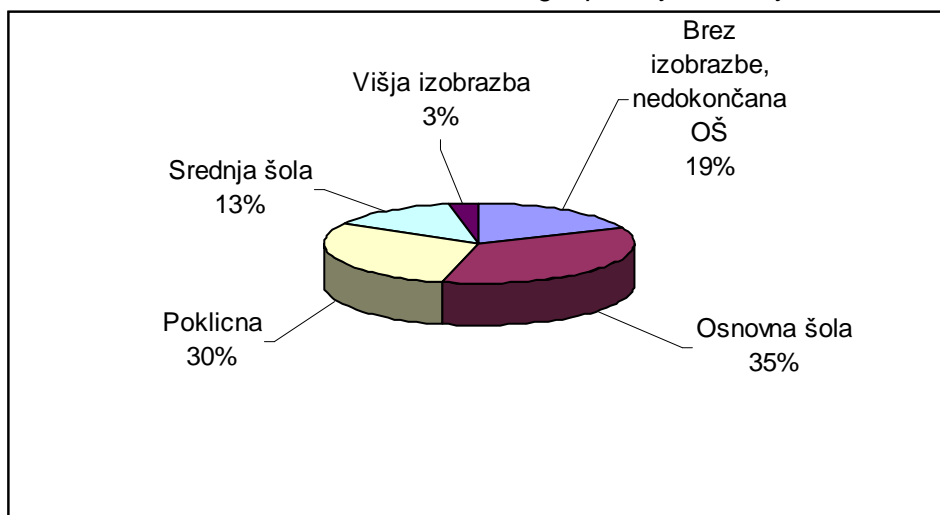
Zemljišča v uporabi družinskih kmetij

Vseh zemljišč v uporabi v UE Škofja Loka je 34.548,34 ha, od tega je kmetijskih zemljišč 12.373,03 ha, 21.712,22 ha gozdov in 463,09 ha nerodovitnega. Od kmetijskih zemljišč pa je 11.298,80 ha kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), 1.056,49 je kmetijskih zemljišč v zaraščanju – neobdelanih in 16,59 ha drugih neobdelanih kmetijskih zemljišč.

Izobrazbena struktura gospodarjev kmetij⁴

Eden od pomembnih dejavnikov z vidika razvoja kmetijstva in podeželja je tudi izobrazbena struktura prebivalstva, ki pa ni zadovoljiva. Na kmetijah škofjeloškega območja je namreč 312 oz. 19% gospodarjev brez izobrazbe ali imajo nedokončano osnovno šolo, največji delež gospodarjev, 35% (oz. 586 gospodarjev) ima osnovnošolsko izobrazbo, 493 gospodarjev ima poklicno izobrazbo, 223 srednjo in samo 53 višjo, visoko, univerzitetno ali podiplomsko izobrazbo.

Graf 3: Starostna struktura gospodarjev kmetij

Vir: Statistični urad RS, Popis kmetijskih gospodarstev 2000

⁴ Fizična ali pravna oseba, ki vodi kmetijsko gospodarstvo za svoj račun.

Raba kmetijskih zemljišč v uporabi družinskih kmetij

Po prvih podatkih Popisa kmetijskih gospodarstev se največ (76,0%) trajnih travnih površin uporablja dvakrat ali trikrat letno.

Posevki

V strukturi njivskih posevkov so se v primerjavi z letom 1977 najbolj povečale površine pšenice in sicer za 79,6% in predstavljajo 17,7% njivskih posevkov. Za razliko od slovenskega povprečja je setev ostalih žit (ječmen in rž) še vedno nižja od setve v letu 1977. Površine posejane s silažno koruzo se v primerjavi z letom 1977 niso bistveno spremenile, predstavljajo pa 47,2% njivskih posevkov, medtem pa so se zmanjšale površine s koruzo za zrnje (za 80,0%), krompirjem (za 57,2%) ter deteljo in lucerno (za 95,2%).

Sadovnjaki

V UE Škofja Loka prevladujejo kmečki sadovnjaki in sicer na skupni površini 69 ha, od tega 14 ha v občini Gorenja vas – Poljane, 30 ha v občini Škofja Loka, 9 ha v občini Železniki in 16 ha v občini Žiri.

Družinske kmetije glede na uhlevljeno govedo in prašiči

Po podatkih iz Popisa kmetijskih gospodarstev v letu 2000 smo imeli v UE Škofja Loka skupaj 15.888 glav govedu, kar znaša 13,3% več kot leta 1979, od tega 5.895 v občini Gorenja vas – Poljane, 6.032 v občini Škofja Loka, 2.251 v občini Železniki in 1.710 v občini Žiri ter 1.170 glav prašičev kar je 28,4% manj kot leta 1979 od tega 356 v občini Gorenja vas – Poljane, 457 v občini Škofja Loka, 215 v občini Železniki in 142 v občini Žiri. V povprečju v UE Škofja Loka na eno družinsko kmetijo gojijo 10,4 glav goveda in 3,3 glave prašiča.

6.2.2.2. Tržna proizvodnja

Podatki iz tabele 6 kažejo ugodno tržnost le pri mleku. V zadnjih letih se zmanjšuje odkup klavnega goveda, odkup prašičev in krompirja. Odkup mleka se je leta 2005 povečal za 20% v primerjavi z letom 2000. Mleko je leta 2000 oddajalo 313 kmetij, od tega 287 iz KGZ Škofja Loka. V letu 2005 je mleko oddajalo 264 proizvajalcev, od tega 250 iz KGZ Škofja Loka. Obe kmetijski zadruzi odkupita veliko večino tržnega mleka (po oceni 100% tržnih viškov v letu 2005 in 87% v letu 2006).

Tabela 6: Odkup glavnih tržnih viškov na območju UE Škofja Loka

Kmetijski pridelek	KGZ Loka 2000	KGZ Loka 2005	M KGZ Sora Žiri 2000	M KGZ Sora Žiri 2005	TRATA 2000	Skupaj 2000	Skupaj 2005
Govedo (t)	1.433	781	298	191		1.731	972
Plem. teleta (t)	20,4	14,743				20,4	14,743
Prašiči, drobnica, konji (t)	10	10,167*		1,06		10	11,06
Mleko(10 ³ l)	10.500	12.700	624	610		11.124	13.310
Krompir (t)	1.340	490			820	2.160	490
Hlodovina		22.900					22.900
Celulozni les (m ³)		6.200					6.200
Čebula, por, solate, zelje, repa (kg)		20.637					20.637

Vir: Podatki KGZ Kranj, Enota za kmetijsko svetovanje Škofja Loka, marec 2006

*Opomba: Od tega je bilo 29,4% odkupa prašičev, 62,6% odkupa drobnice in 8% odkupa konjev.

Kvaliteta odkupnega mleka se zaradi nagrajevanja kvalitete in ukrepov, ki jih izvajajo strokovne službe KGZ, KSS in veterinarskega zavoda stalno izboljšuje in je nad povprečjem države.

Po oceni zadrugi odkupita okrog 95% tržnih viškov goveda, preostalo govedo odkupijo drugi kupci. Obe zadrugi odkupita polovico tržnih viškov krompirja. Preostale viške krompirja prodajo pridelovalci direktnim potrošnikom ali drugim trgovskim organizacijam izven našega območja. V tabeli je zbran le odkup navedenih organizacij. Podatkov o odkupu drugih podjetij ni in zato dajemo le oceno.

6.2.2.3. Gozdarstvo in lesna predelava

Področje UE Škofja Loka je razdeljeno med dve območni enoti Zavoda za gozdove in sicer na Območno enoto Kranj, ki pokriva občine Škofja Loka, Železniki, Gorenja vas - Poljane in del občine Žiri, preostali del občine Žiri pa spada pod Območno enoto Ljubljana.

72% površine UE Škofja Loka, ki spada pod Območno enoto Kranj prekrivajo gozdovi, medtem ko je površin, ki jih pokriva Območna enota Ljubljana, z gozdom zaraščenih 61%. Med gozdovi prevladujejo lesnoproizvodni gozdovi (93,93% površine oz. 34.109,28 ha), sledijo varovalni gozdovi (3,26% površine oz. 1.183 ha) in gozdovi s posebnim namenom (2,55% oz. 928 ha). Najmanjši delež površin pokrivajo rezervati (93 ha).

V lastniški strukturi gozdov prevladujejo gozdovi v zasebni lasti – 33.970,82 ha oziroma 93,5%, medtem ko je preostali delež gozdov v državni lasti (6,5% oz. 2.342, 46 ha).

Načrtovani 10-letni posek iglavcev je 951.944 m³, listavcev pa 644.531 m³ (skupaj 1.596.475 m³). V desetletnem programu gradenj gozdnih cest in vlak je predvideno 23 km novogradenj cest (predvidena vrednost del je 100.000.000 SIT), 115 km novogradenj gozdnih vlak (predvidena vrednost del je 81.500.000 SIT) in 103 km rekonstrukcij vlak (predvidena vrednost del 32.400.000 SIT).

Pri gradnji gozdnih vlak nosijo vse stroške lastniki gozdov, razen v občinah Gorenja vas-Poljane, Žiri in Škofja Loka, kjer sofinancirajo izgradnjo vlak v višini 30 %. Gradnjo gozdnih cest sofinancira država. Njen delež je odvisen od razpoložljivih sredstev ter števila vlog. Stroški izgradnje so višji, zato pri pridobivanju ustrezne dokumentacije finančno pomagajo občine, medtem ko stroške izgradnje krijejo lastniki.

Tabela 7: Desetletni program gojitvenih in varstvenih del

Vrsta dela	Površina (ha)	Dnine	Vrednost dela (v SIT)
Priprava sestoja	252,09	810	14.989.400
Priprava tal	62,18	234	4.333.800
Sadnja	156,28	2.066	38.217.200
Obnova	470,55	3.110	57.540.400
Obžetev	854,92	5.500	101.756.900
Nega mladja	624,79	3.986	73.746.300
Nega gošče	1.182,26	8.857	163.859.400
Nega letvenjaka	1.101,00	8.240	152.438.000
Drugo redčenje	816,18	6.589	121.904.000
Nega	4.579,15	33.172	461.517.038
Zaščita s premazom	621,27	997	18.453.100
Zaščita s tulci (kom)	18.040,00	244	4.510.000
Ostalo varstvo (lubadar, erozija)	-	757	14.000.000
Varstvo	18.661,27	1.998	36.963.100
Skupaj	23.710,97	38.280	556.020.538

Vir: Zavod za gozdove Slovenije, Območni enoti Kranj in Ljubljana, oktober 2005

Pri obnovitvi gozdov je prednost dana naravnemu pomlajevanju. V OE Ljubljana je predvidena zasaditev na 151,53 ha gozdnih površin od skupno 4.856,3 ha, v OE Kranj pa se bo zasaditev izvajala na 4,75 ha površin.

6.2.2.4. Dopolnilne dejavnosti

V zadnjih letih je bilo veliko aktivnosti namenjenih razvoju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, k čemur je pripomogla tudi sprejeta zakonodaja na tem področju.

Konec leta 2005 je bilo na obravnavanem območju registriranih kar 175 dopolnilnih dejavnosti pri 107 nosilcih dopolnilnih dejavnosti. Od tega je bilo 35 nosilcev iz občine Gorenja vas – Poljane, 44 iz občine Škofja Loka, 21 iz občine Železniki in 6 nosilcev iz občine Žiri.

Največ dopolnilnih dejavnosti je registriranih s področja storitev s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo (78), sledijo: predelava osnovnih kmetijskih pridelkov (31), dejavnosti, povezane s tradicionalnimi znanji na kmetiji (24), turizem na kmetiji (20), druge dopolnilne dejavnosti (19) in pridobivanje in prodaja energije iz vodnih virov (3).

6.2.2.5. Vloga kmetijskih zadrug v Škofji Loki in Žireh

KGZ Škofja Loka ima več kot stoletno tradicijo. V letu 2005 je imela 630 članov. KGZ Sora Žiri deluje preko 50 let in ima 76 članov iz območja UE Škofja Loka. Obe kmetijski zadrugi zagotavljata organiziran nastop kmetov na trgu in zagotavljata odkup kmetijskih pridelkov in oskrbo z repromaterialom za člane in nečlane.

V zadnjih letih se je delež odkupa obeh zadrug povečeval, zlasti na račun mleka. Ponovno narašča tudi delež oskrbe z repromaterialom. Zadrugi odkupujeta tudi les in druge pridelke s kmetij, kot tudi izdelke iz dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. To dejavnost bi bilo potrebno še izboljšati in prilagoditi povpraševanju in novi ponudbi kmetij. KGZ Škofja Loka ima tudi večinski delež v Klavnici Škofja Loka. Obe zadrugi pa sta soustanoviteljici podjetja MEKOP, ustanovljenega za potrebe trženja mleka na Gorenjskem.

6.2.2.6. Večji živilsko predelovalni oz. storitveni obrati

Na območju UE Škofja Loka je ključni storitveni obrat klavnica v Škofji Loki, ki s svojimi storitvami pokriva zakol, zlasti goveje živine, skoraj za celotno gorenjsko regijo. V prihodnjih letih je predvidena selitev klavnice iz centra Škofje Loke na Trato. Ohranitev klavnice v Škofji Loki je za nadaljnji razvoj podeželja na škofjeloškem območju kot tudi v gorenjski regiji prioriteten pomena.

Za škofjeloški prostor je pomembna tudi ohranitev mlekarne v Škofji Loki, ki trenutno predela 1/5 na tem območju odkupljenega mleka. Glede na vedno večjo konkurenco na trgu pa je nujna preusmeritev proizvodnje v izdelovanje produktov višje kakovosti.

6.2.3. Turizem

Območje UE Škofja Loka postaja na turističnem zemljevidu vse bolj prepoznavno. Ohranjeno naravno okolje, bogata kulturna dediščina, poseljeno podeželje, bližina večjih urbanih centrov in lahka dostopnost so razlogi za vse večji razvoj turizma.

Med gosti prevladujejo enodnevni; prihajajo si pogledat tisočletno Loko, muzeje in druge znamenitosti, nekateri se udeležujejo kreativnih delavnic. Veliko je tudi rekreativnih športnikov (kolesarjev, pohodnikov, smučarjev) in obiskovalcev različnih prireditev. Po oceni

LTO Blegoš naj bi bilo tako v letu 2004 na območju UE Škofja Loka okrog 447.000 obiskovalcev.

Skupno število prenočitvenih kapacitet je v letu 2005 po podatkih LTO znašalo 813 ležišč (turistične kmetije: 164 ležišč, gostišča, penziona: 116 ležišč, apartmaji: 57 postelj, koče: 200 ležišč, hoteli: 113 ležišč, dijaški dom: 163 ležišč).

Do marca 2005 je bilo možno prenočiti v hotelu Transturist, sedaj je odprt le Mini hotel v Škofji Loki s 16 ležišči. Prespati je mogoče tudi v planinskih domovih na Ratitovcu, Blegošu, Starem vrhu in Lubniku, odprt je tudi dom na Goropekah. V letu 2005 se je odprl kamp v Selcih, o podobni ponudbi intenzivno razmišljajo tudi v sosednjih občinah. Zlasti v poletnih mesecih je možno prenočiti tudi v Dijaškem domu v Škofji Loki. V poletni sezoni je povpraševanje po namestitvenih kapacitetah veliko večje od prostih kapacitet, še posebej odkar je zaprt mestni hotel. Pozitivno je, da se na novo odpirajo turistične kmetije z nastanitveno dejavnostjo, za turizem v obliki odprtih vrat pa se odločajo tudi kmetije, ki ležijo na višjih nadmorskih višinah.

Na območju aktivno deluje 14 turističnih društev, ki organizirajo različne etnološke prireditve, turistična vodenja, skrbijo za čim lepšo podobo vasi in čim boljše informiranost obiskovalcev, kar 55 športnih (in športno-kulturnih) društev pa na športne prireditve privablja športnike in rekreativce. Za promocijo, razvoj turističnih projektov in ponudbe ter informacijsko dejavnost celotnega območja, kakor tudi za organizacijo nekaterih prireditev skrbi Lokalna turistična organizacija Blegoš, ustanovljena v letu 2000. Informacije, rezervacije, zemljevide in prospekte lahko obiskovalci dobijo v turistično informacijskem centru za škofjeloško območje v Škofji Loki ter štirih turistično informacijskih točkah – v Škofji Loki, Železnikih, Poljanah in Žireh.

Preko vrhov so speljane številne poti, območje prečka Slovenska planinska pot, vrhove in grebene Škofjeloškega hribovja pa povezuje Loška planinska pot. V sodelovanju s turističnimi društvi so bile označene pohodniške poti, opisane v brošuri S pohodniško palico po Škofjeloških hribih. V letu 2004 so bile na novo označene in na karti opisane nekatere že obstoječe in nekatere nove pohodniške poti. V istem letu je bilo organiziranih 7 otvoritvenih pohodov, ki so postali tradicionalni, v letu 2005 pa še dve otvoritvi. Vsakega pohoda se je udeležilo od 20 (v primeru, če je na dan pohoda deževalo) do 200 pohodnikov.

V letu 2002 je bila označena, opisana in za širšo javnost odprta Pot po sledih Rupnikove linije, razdeljena na 3 etape. Do konca leta 2004 si je po podatkih LTO Blegoš utrdbe organizirano v obliki vodenj ogledalo okrog 5.000 ljudi, precej pa je bilo tudi individualnih obiskovalcev.

Slika 2: Rupnikova linija

Vir: arhiv LTO Blegoš

V letu 2002 je bila preko celotne Upravne enote označena okrog 300 km dolga kolesarska transverzala, ki vodi po obstoječih manj prometnih cestah in poteh in je razdeljena na 12 etap. Kljub temu, da se večina kolesarjev v knjige ne vpisuje, je bilo na vseh 16-ih kontrolnih točkah v treh letih vpisanih okrog 10.000 kolesarjev.

Kmetje, ki imajo registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji (npr. peka kruha in peciva, predelava sadja ali mleka, čebelarstvo, izdelava lesenih predmetov), so povezani v Društvo za razvoj podežolja Resje in v sodelovanju z Razvojno agencijo Sora prodajajo svoje pridelke in izdelke na prireditvah z naslovom Tržnica kmetijskih pridelkov in izdelkov v Škofji Loki, Gorenji vasi, Železniki in Žireh. Svoje izdelke prodajajo pod blagovno znamko Babica Jerca in Dedek Jaka - Naravni izdelki iz škofjeloških hribov.

Slika 3: Pridelki in izdelki blagovnih znamk Babica Jerca in Dedek Jaka – Naravni izdelki iz škofjeloških hribov

sadje in zelenjava

pekovski izdelki, jajca, domači jušni rezanci

med in izdelki iz medu

sadni izdelki

izdelki iz lesa

čipka, izdelki iz domače volne

Vir: arhiv Razvojne agencije Sora

V zimskem času lahko obiskovalci (in domačini) uživajo v smuki na Starem vrhu, Soriški planini, na smučišču Rudno in na smučišču Cerkno. Slednje ima sedež in del naprav že v sosednji občini, a je večina smučišča v občini Železniki, od koder je tudi eden od glavnih dostopov. Uživati pa je možno tudi na sankanju, saj je ob ugodnih snežnih pogojih organizirano sankanje na progi Mišouh, tisti, ki v sankanju tekmujejo, pa dobro poznajo naravno progo Dravh na Soriški planini.

6.3. Infrastruktura

6.3.1. Komunalna infrastruktura

Razgiban relief in razpršena poselitev pogojujeta tudi potrebo po razvejani infrastrukturi. Električno in telefonsko napeljavo imajo vsa gospodinjstva. Problem predstavlja le nepopolno pokritje s signalom mobilne telefonije in slaba pokritost s širokopasovnimi povezavami, kar pa pričakujemo, da se bo z večanjem ponudbe v prihodnosti uredilo. Razlika med večjimi naselji v dolini je le v dostopnosti in oskrbi z vodo.

Cestno omrežje

Izven mesta Škofje Loke je 395,892 km lokalnih cest in 644,151 km javnih poti (občina Škofja Loka: 115,008 km lokalnih cest in 209,167 km javnih poti, občina Železniki: 109,427 km lokalnih cest in 102,237 km javnih poti, občina Gorenja vas - Poljane 118,207 lokalnih cest in 265,757 km javnih poti, občina Žiri: 53,25 km lokalnih cest in 66,99 km javnih poti). Na splošno je dostopnost do naselij dobra, nekoliko slabša je ponekod do posameznih gospodinjstev izven strnjenih naselij. V zadnjih letih je bilo veliko vlaganj v razširitve in asfaltiranje cest, tako da so dostopi do vseh večjih strnjenih naselij že asfaltirani. V makadamu je po oceni še okrog 40% lokalnih cest do nekaterih manjših naselij in posameznih gospodinjstev. Aktivnosti v izboljšavo cestne infrastrukture pa se bodo nadaljevale tudi v naslednjih letih.

Oskrba z vodo

Oskrba z vodo je zagotovljena preko javnih vodovodov, vaških vodovodov in lastnih vodnih zajetij, zlasti v razpršenih naseljih na gorsko višinskem območju. Preskrba z vodo večinoma ni motena, razen pri posameznih domačijah. Predvsem na vaških in lastnih vodovodih pa je problematična kakovost vode ter stanje in tehnična primernost cevovodov in zajetij. Velik problem predstavljajo dotrajani azbestno cementni cevovodi, ki so praviloma v celoti potrebni zamenjave. V tem programskem obdobju so bili s pomočjo sredstev SAPARD izgrajeni trije vodovodi (Stara Oselica, Visoko in Lenart - Luša), vodohram Log in vodohram Tabor.

Zaključuje se izgradnja vodovodnega in kanalizacijskega omrežja od Gorenje vasi do Todraža za potrebe gospodarske cone Todraž in okoliških prebivalcev. Oskrba z vodo, zlasti zagotavljanje zadostnih količin kvalitetne vode ter postopna obnovi javnih vodovodov, izgradnja vodohramov in požarnih bazenov bo ostala ena od glavnih aktivnosti v naslednjih letih.

6.4. Okolje

Ravnanje s komunalnimi odpadki

V vseh štirih občinah je bilo do leta 2003 uvedeno ločeno zbiranje odpadkov. Ločeno se zbirajo biološki odpadki, steklo, papir, plastika, kosovni odpadki, nevarni odpadki, biološki odpadki in ostali odpadki. Zaradi uvedbe ločenega zbiranja odpadkov se je do leta 2005 količina ostalih odpadkov, pripeljanih na centralno deponijo v Dragi, v primerjavi z letom 2000 zmanjšala za 50%. Občine so sanirale večino divjih odlagališč. Izdelan je načrt za sanacijo odlagališča nenevarnih odpadkov v Dragi, ki je predvidena v naslednjem srednjeročnem obdobju. V občini Železniki bo v letu 2006 začel obratovati zbirni center za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov.

Kanalizacija in čistilne naprave

V večjih nižinskih naseljih je že urejena kanalizacija in čistilne naprave: Žiri, Železniki, Rudno, Zali Log, Poljane in Škofja Loka. Postopoma se bodo čistilne naprave s kanalizacijskim omrežjem širile tudi na druga območja.

Območje je delno opremljeno s kanalizacijo in čistilnimi napravami. Odvajanje in čiščenje odpadnih voda je urejeno predvsem v mestnih in bližnjih primestnih območjih. Prebivalci, ki živijo v naseljih, ki niso opremljena z javno kanalizacijo, imajo odpadne vode iz objektov speljane v greznice, v zadnjem času pa se pojavljajo tudi male čistilne naprave. Poleg odvajanja in čiščenja odpadnih vod iz stanovanjskih objektov se na področjih, ki so opremljeni z javno kanalizacijo, odvajajo tudi tehnološke odpadne vode.

V **Občini Škofja Loka** je z javno kanalizacijo delno ali v celoti opremljenih 12 naselij od 54. Obstoječi kanal zajema mesto Škofja Loka in delno bližnja naselja Binkelj, Trnje, Vešter, Hosta, Suha, Sveti Duh, Virmaše in Grenc. Vse odpadne vode naštetih naselij se odvajajo

proti ČČN na Suhi. Skupna dolžina javnega kanalizacijskega omrežja je cca 37 km. Na omrežje je priključenih 2760 hišnih priključkov.

Glede na zahteve Pravilnika o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne in padavinske vode (Uradni list RS, št. 105/2002) in Operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda, je v občini Škofja Loka do leta 2010 potrebno poskrbeti za odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda v poselitvenem območju Škofja Loka (naselja Škofja Loka, Stara Loka, Vincarje, Dorfarje, Forme, Sveti Duh in Puštal), do leta 2015 v poselitvenem območju Reteče (naselja Godešič, Reteče in Gorenja vas – Reteče), do 2017 pa za ostala manjša poselitvena območja, glede na predpisane kriterije (naselja Gosteče, Pungert, Zminec, Hrib nad Zmincem, Brode, Log nad Škofjo Loko, Na Logu, Bukovica, Ševlje, Bukovščica, Knape, Gabrk, Križna gora, Spodnja Luša, Pevno, Trnje, Hrastnica in Sp. Senica).

Vzporedno je potrebna sanacija in modernizacija Centralne čistilne naprave Škofja Loka, za poselitveno območje Reteče izgradnja čistilne naprave Reteče, velikosti 2.000 PE ter izgradnja malih čistilnih naprav na manjših območjih.

Občina Železniki upravlja s cca 13 km kanalizacijskega omrežja v mestu Železniki, v vasi Rudno, delno pa je zgrajeno kanalizacijsko omrežje tudi v naselju Studeno. Odpadne vode iz teh območij se stekajo na ČČN Studeno. S kanalizacijskim omrežjem ter čistilno napravo je opremljena tudi vas Zali Log. Trenutno poteka gradnja kanalizacijskega sistema Selca – Dolenja vas, ki se bo zaključila s čistilno napravo (zmogljivost 1.500 PE) v Dolnji vasi. Dolžina tega sistema bo skupaj s priključki cca 12.500 m. Gre za območje naselja Dolenja vas, ki po Operativnem programu odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode morajo biti opremljena z javno kanalizacijo in komunalno čistilno napravo do 31.12.2015, do 31.12.2017 pa mora biti priključene na javno kanalizacijo najmanj 70% obremenitve. V tem času mora biti zgrajena tudi kanalizacija za naselja Selca, Topolje, Dražgoše in Spodnje Danje. Glede na Operativni program mora biti do 31.12.2015 opremljeno z javno kanalizacijo in komunalno čistilno napravo območje mesta Železniki, ki zaenkrat še ne izpolnjuje predpisanih pogojev. Zato je predvidena izgradnja kanalizacijskega omrežja naselja Racovnik, Ovčja vas, delno Studeno, Češnjica in Plavž - Jesenovc. Predvidena je posodobitev čistilne naprave Studeno.

V **Občini Gorenja vas – Poljane** sta dva ločena in neodvisna kanalizacijska sistema s čistilnima napravama. To sta sistema Gorenja vas in Poljane. Vsak sistem ima svojo čistilno napravo velikosti 1000 PE. V obeh primerih gre za ločen sistem kanalizacije, pri čemer se odpadna komunalna voda odvaja na čistilni napravi, meteorne vode pa se odvajajo v vodotoke.

Kanalizacijski sistem Gorenja vas:

V sistemu je preko 10.500 m kanalizacijskih cevi za odpadno vodo, ki so položene na območju naselja Gorenja vas in Sestranska vas ter priključeni na ČČN. Na sistemu sta dve črpališči. V letošnjem letu se je dokončala kanalizacija do Todraža in Dobravšč. Hišni priključki na kanalizacijo se izvajajo sproti. V planu je izgradnja sistema kanalov iz Gorenje vasi do Hotavelj, Podgore in Trebije. Del kanala v dolžini 1.000 m je bil že zgrajen v sklopu rekonstrukcije regionalne ceste. Ta sistem se bo priključil na ČČN Gorenja vas, katero je potrebno razširiti iz sedanjih 1.000 PE na 3.200 PE.

Kanalizacijski sistem Poljane:

Sistem vključuje preko 6.000 m položenih cevi za odpadno vodo, ki potekajo po naseljih Poljane, Dobje, Hotovlja in Predmost, ki so priključene na ČČN Poljane.

Poselitvena območja Sovodenj, Javorje, Lučine:

Predvidena je izgradnja kanalizacijskega sistema v območjih teh vasi s priključitvijo na samostojne ČN. Gradnja sistema je zelo pomembna predvsem z vidika varovanja pitne vode, saj je na teh področjih veliko vodnih zajetij.

Občina Žiri:

Približno 85% naselja Žiri, v katerem živi cca 3.600 prebivalcev, je trenutno pokrito z kanalizacijskim omrežjem. Kanalizacijo je potrebno zgraditi še v delu naselja Nova vas ter Dobračeva/Rakulk in na Selu. Predvidena je izgradnja cca 9 km novih kanalov ter sanacija centralne čistilne naprave Žiri/Selo.

6.5. Družbena infrastruktura in servisi

Območje je z družbenimi dejavnostmi dobro pokrito. Zdravstvene postaje in lekarne so v Škofji Loki, Železnikih, Gorenji vasi in Žireh. V prostoru je osem osnovnih šol s skupno dvanajstimi podružnicami, v Škofji Loki je osnovna šola s prilagojenim programom, glasbena šola, tri srednje šole (gimnazija, srednja lesna šola ter kovinarska in cestno prometna šola), srednja šola za slabovidne učence ter Ljudska univerza tudi z visokošolskim programom.

Knjižnica v Škofji Loki ima izpostave tudi v Železnikih, Gorenji vasi, Žireh in Trati. V Škofji Loki je dom za ostarele, slepe in slabovidne in Varstveno delovni center, ki zaposlujejo lažje in srednje prizadete osebe iz vseh štirih občin. V Škofji Loki sta tudi gledališče in kino dvorana (ta je tudi v Železnikih in Žireh). V prostoru je več športnih objektov, štiri smučišča (Cerkno, Rudno, Stari Vrh in Soriška planina), bazen v Železnikih, pokrita športna hala v Škofji Loki ter Železnikih in več odprtih športnih objektov na prostem.

Prostor je dobro pokrit z bencinskimi servisi, lokalnimi trgovinami (manjka večji trgovski center, problem pa predstavlja zapiranje manjših trgovin po manjših naseljih), bankami in poštnim servisom (nekoliko slabše so pokrita le bolj oddaljena naselja).

Mreža rednih avtobusnih linij z organiziranimi šolskimi prevozi je dobro organizirana, problem pa predstavlja postopno ukinjanje določenih avtobusnih linij predvsem ob sobotah, nedeljah in praznikih.

Škofja Loka je upravno središče regije z Upravno enoto, Centrom za socialno delo, izpostavo Davčne uprave in Zavoda RS za zaposlovanje in Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Geodetsko upravo in Policijsko postajo.

6.6. Prebivalstvo

Na obravnavanem območju je konec leta 2005 živel 41.134 prebivalcev, gostota naseljenosti je znašala 80,4 prebivalcev/km².

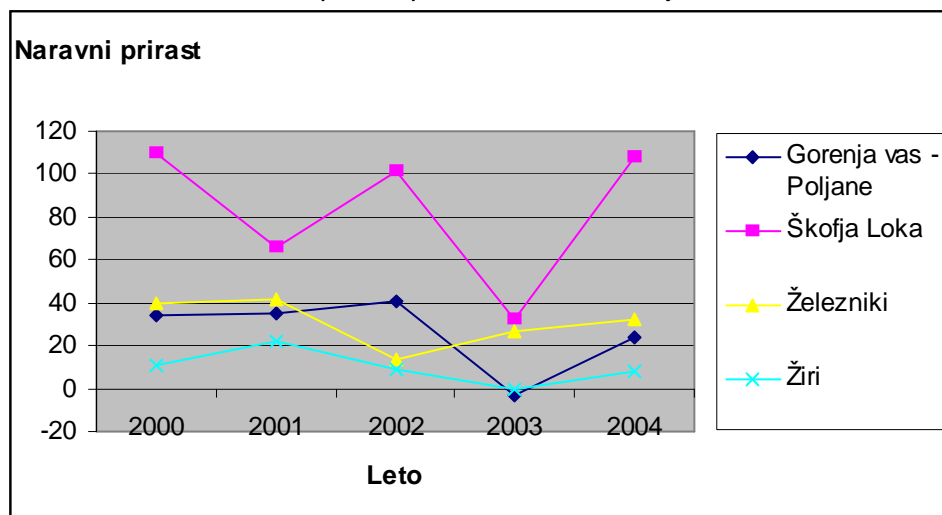
Število prebivalcev

Število prebivalcev po posameznih občinah je različno, največji delež prebivalstva je 31.12.2005 imela občina Škofja Loka (54,3% oz. 22.317 prebivalcev), sledili sta ji občini Gorenja vas - Poljane (17,1% oz. 7.046 prebivalcev) in Železniki (16,6% oz. 6.847 prebivalcev). Najmanjši delež prebivalstva območja je imela občina Žiri (11,97% oz. 4.924 prebivalcev). Od konca leta 2000 se je število prebivalcev na območju stalno zviševalo (izjema je bilo leto 2003). Od 31.12.2000 se je število prebivalcev (40.559) v primerjavi z 31.12.2005 (41.134 prebivalcev) povečalo za 575 oz. 1,4%. Vasi se ne praznijo, zmanjšuje pa se število kmečkega prebivalstva.

Naravni prirast prebivalstva⁵

Iz grafa 4 je razvidno, da naravni prirast prebivalstva po občinah precej niha. V obdobju od leta 2000 do leta 2004 je bil vseskozi pozitiven (izjema je leto 2003 v občini Gorenja vas – Poljane). V tem obdobju je bil najvišji naravni prirast prebivalstva v občini Škofja Loka (leta 2004 je znašal 108), sledili sta občini Železniki (32) in Gorenja vas – Poljane (24). Najnižji naravni prirast je bil v obdobju 2000 - 2004 v občini Žiri, konec leta 2004 pa je znašal 8.

Graf 4: Naravni prirast po občinah v obdobju 2000 - 2004

Vir: Statistični urad RS, Statistični letopis 2005, 2004, 2003, 2002 in 2001

Starostna struktura prebivalstva

Iz tabele 7 je razvidno, da je 17,5% vseh prebivalcev na področju UE Škofja Loka starih do 14 let, 68% prebivalcev je starih 15 – 64 let in 14,5% prebivalcev na škofjeloškem območju je starih nad 64 let.

Tabela 7: Starostna struktura prebivalstva po občinah, 31.12.2005

Starost prebivalcev	Gorenja vas - Poljane	Škofja Loka	Železniki	Žiri	Skupaj
0 -14 let	1.441	3.665	1.246	838	7.190
15 – 64 let	4.595	15.483	4.618	3.275	27.971
65 let in več	1.010	3.169	983	811	5.973

Vir: Statistični urad RS, SI - Stat podatkovni portal, junij 2006

Povprečna starost prebivalstva⁶

Povprečna starost prebivalstva je bila 30.6.2005 najnižja v občini Gorenja vas - Poljane (36,4 leta), najvišja pa v občini Žiri (38,9 leta), medtem ko je bila povprečna starost Slovencev 40,4 leta. V občini Škofja Loka je bila povprečna starost prebivalstva 38,5, v občini Železniki pa 37,4 leta.

Indeks staranja⁷

Indeks staranja prebivalstva je v občini Gorenja vas – Poljane konec leta 2005 znašal 70, v občini Škofja Loka 86,5, v občini Železniki 78,9 in v občini Žiri 96,8 (vsi pod slovenskim – 110,5 in gorenjskim indeksom staranja – 102,8).

⁵ Naravni prirast je razlika med številom živorojenih otrok in številom umrlih na določenem območju v koledarskem letu.

⁶ Povprečna starost prebivalstva je tehtana aritmetična sredina starosti določene skupine prebivalstva.

⁷ Indeks staranja prebivalstva je razmerje med starim prebivalstvom (stari 65 let in več) in mladim prebivalstvom (stari od 0 do 14 let), pomnoženo s 100.

Delovno aktivno prebivalstvo

Po podatkih Statističnega urada RS je bilo na območju UE Škofja Loka 31.12.2005 14.584 delovno aktivnega prebivalstva, struktura pa je razvidna iz spodnje tabele.

V delovno aktivnem prebivalstvu območja predstavlja delež samozaposlenih samo 10%, od tega je 5,5% samostojnih podjetnikov, 0,6% oseb, ki opravljajo poklicno dejavnost in 4% kmetov kot samozaposlenih oseb.

Tabela 8: Delovno aktivno prebivalstvo po zaposlitvenem statusu, 31.12.2005

Občina	Delovno aktivno preb.		Zaposlene osebe		Samozaposlene osebe			
	Skupaj	Skupaj	V podjetjih, družbah, org.	Pri samozaposlenih osebah	Skupaj	Samost. podjetniki, posamezniki	Osebe, ki opravljajo poklicno dejavnost	Kmetje
Gorenja vas - Poljane	1.208	951	812	139	329	127	7	195
Škofja Loka	8.866	8.142	7.452	690	724	454	62	208
Železniki	2.392	2.140	2.018	122	252	121	11	120
Žiri	2.046	1.874	1.709	165	172	93	10	69
Skupaj	14.584	13.107	11.991	1.116	1.477	795	90	592

Vir: Statistični urad RS, SI – Stat podatkovni portal, junij 2006

Na območju UE Škofja Loka je bilo po Popisu prebivalstva 2002 med prebivalstvom, starim 15 let in več, brez izobrazbe 165 prebivalcev (0,5%), 2.716 prebivalcev (8,2%) z nepopolno osnovno šolo, velik delež prebivalcev je imelo končano samo osnovno (8.374 oz. 25,4%) oziroma srednjo šolo (17.627 prebivalcev oz. 53,4%). Le 1.715 (5,2%) prebivalcev je imelo končano višjo in 2.427 (7,3%) prebivalcev visoko šolo.

Brezposelnost

UE Škofja Loka je imela konec leta 2005 stopnjo registrirane brezposelnosti, tj. oseb, ki so brez zaposlitve in iščejo zaposlitev ter so prijavljene na Zavodu RS za zaposlovanje, 4,6% (832 registriranih brezposelnih). Stopnje registrirane brezposelnosti in število registriranih brezposelnih v UE Škofja Loka v letu obdobju 2000 - 2005 so vidne v tabelah 9 in 10.

Tabela 9: Stopnja registrirane brezposelnosti po občinah UE Škofja Loka (stanje 31.12.)

Občina	Stopnja registrirane brezposelnosti				
	2000	2001	2002	2003	2004
Gorenja vas – Poljane	5,0	3,7	3,8	2,9	3,0
Škofja Loka	6,5	5,1	4,9	6,1	6,1
Železniki	6,6	4,9	3,9	4,0	3,3
Žiri	5,1	4,9	3,8	3,3	2,5

Vir: Mesečne informacije Zavoda RS za zaposlovanje, Območna služba Kranj

V obdobju 2000 – 2005 se je število registriranih brezposelnih v UE Škofja Loka zniževalo in sicer se je z 1.042 v letu 2000 znižalo na 832 v letu 2005, to je za 20,1%. V primerjavi z letom 2000 se je število registriranih brezposelnih leta 2005 znižalo v vseh občinah in sicer v občini Gorenja vas - Poljane za 33,1%, v občini Škofja Loka za 9,2%, Železnikih za 45,2% in Žireh za 25%.

Tabela 10: Število registriranih brezposelnih po občinah UE Škofja Loka (stanje 31.12.)

Občina	Število brezposelnih					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Gorenja vas – Poljane	130	100	103	80	85	87
Škofja Loka	622	489	470	589	592	565
Železniki	186	139	111	113	96	102
Žiri	104	100	77	67	53	78
Skupaj	1.042	828	761	849	826	832

Vir: Mesečne informacije Zavoda RS za zaposlovanje, Območna služba Kranj, junij 2006

6.7. Dediščina

Podeželski prostor je bogat po naravni in kulturni dediščini in ljudskem izročilu. Dodatno ga dopolnjujeta tudi bogata stavbna in kulturna dediščina tisočletnega mesta Škofje Loke in fužinarskega centra Železnikov. Številne različne aktivnosti so v zadnjih letih omogočile, da se je dediščina v veliki meri ohranila in je že bolj poznana domačim ljudem kot tudi obiskovalcem, velik del te dediščine pa je še vedno premalo poznan in cenjen, predvsem pa premalo izkoriščen v sklopu razvojnih aktivnosti v prostoru.

Slika 4: Klekljana čipka

Vir: arhiv Razvojne agencije Sora

Poleg številnih cerkev in kapelic so na podeželju zanimivi številni kozolci, pa tudi posamezne domačije ter nekatera spominska obeležja, od naravne dediščine so poznane podzemne jame, slapovi, stara drevesa in barja. Od domače obrti je vsekakor najbolj ohranjeno čipkarstvo (klekljana čipka), izdelava dražgoškega in škofjeloškega malega medenega kruha, v zadnjem času se razširja peka kruha in peciva v kmečki peči in sirarjenje, ohranjeno je tudi znanje izdelovanja izdelkov iz protja (zlasti košar in košev), pa tudi umetnih rož. Številni ljudski običaji pa se ohranjajo skozi turistične prireditve.

6.8. Udejstvovanje domače javnosti

Domača javnost se udeje v skupno 23 krajevnih skupnostih in številnih klubih in društvih. Zelo aktivna so gasilska društva, določena turistična društva, športna društva in kulturna društva, taborniki in skavti ter planinska društva. Pri spodbujanju razvoja novih produktov in delovnih mest na podeželju je zlasti aktivno Društvo za razvoj podeželja Resje, nekatera čebelarska društva in društvo sadjarjev. Podeželske žene se povezujejo v štirih društvih podeželskih žena, mladino pa Društvu podeželske mladine Škofja Loka. Poleg tega so prebivalci, zlasti tisti v hribovskem območju, vključeni v različne razvojne projekte. Zlasti aktivne so interesne skupine za različne oblike dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.

6.9. Predstavitev ključnih finančnih ukrepov na področju razvoja podeželja

6.9.1. Vlaganja v osnovno kmetijsko proizvodnjo s strani občin

Načrtna vlaganja v kmetijsko proizvodnjo s strani občin potekajo že petintrideset let. Programi med občinami so dokaj enotni, dolgoročno usmerjeni in dopolnjujejo nacionalni program.

Iz spodnje tabele je razvidno, da je največji del sredstev namenjen sofinanciranju investicij v kmetijsko proizvodnjo, preprečevanje zaraščanja kmetijskih površin ter izobraževanju kmetovalcev in društev.

Tabela 11: Pregled plana finančnih intervencij v kmetijstvo s strani občin, 2005

Namen	Gorenja vas - Poljane	Škofja Loka	Železniki	Žiri
Izobraževanje kmetovalcev, društev	1.260.000 SIT	1.800.000 SIT	1.150.000 SIT	514.300 SIT
Osemenjevanje krav in svinj	-	100.000 SIT	150.000 SIT	-
Program konjereje	100.000 SIT	200.000 SIT	150.000 SIT	90.000 SIT
Preventivni programi v govedoreji	-	-	88.837 SIT	-
Investicije v preprečevanje zaraščanja kmetijskih površin (čredinjska paša, obnova travne ruše, sofinanciranje pitanja telet, agrarne operacije)	3.646.000 SIT	4.800.000 SIT	680.000 SIT	971.400 SIT
Pilotski projekt – košenje strmih travnatih površin	-	-	4.320.841 SIT	-
Podpora investicijam v kmetijsko proizvodnjo	6.095.000 SIT	4.976.736 SIT	2.470.000 SIT	1.542.900 SIT
Podpora uvedbi ekološkega kmetovanja	170.000 SIT	200.000 SIT	300.000 SIT	120.000 SIT
Sofinanciranje prevozov mleka z oddaljenih kmetij	1.600.000 SIT	500.000 SIT	620.000 SIT	190.000 SIT
Sofinanciranje dela čebelarstva (izobraževanje čebelarjev in zdravstvene preventive)	-	200.000 SIT	150.000 SIT	-
Sofinanciranje analiz krme in tal	1.150.000 SIT	500.000 SIT	100.000 SIT	171.400 SIT
Zavarovanje krav	-	-	600.000 SIT	-
Dopolnilne dejavnosti	300.000 SIT	*	*	228.600 SIT
Sofinanciranje gradnje gozdnih vlak	1.200.000 SIT	1.213.555 SIT	-	171.400 SIT
Drugo	100.000 SIT	750.000 SIT	350.000 SIT	-
Skupaj	15.621.000 SIT	15.240.291 SIT	11.129.678 SIT	4.000.000 SIT

Vir: podatki občin, 2005

* Opomba: Znesek je vključen med podpore investicijam v kmetijsko proizvodnjo.

6.9.2. Kreditna shema za pospeševanje razvoja malega gospodarstva, turizma in dopolnilnih dejavnosti na kmetijah

Razvojna agencija Sora razpisuje kratkoročne in dolgoročne kredite za pospeševanje razvoja malega gospodarstva, turizma in dopolnilnih dejavnosti na kmetijah v občinah Škofja Loka, Železniki, Gorenja vas - Poljane in Žiri, sredstva za delovanje kreditne sheme pa zagotavljajo vse občine na območju.

6.9.3. Ukrepi Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje (programi aktivne politike zaposlovanja)

V letu 2004 je bilo na področju Urada za delo Škofja Loka v 20 prijavljenih programov javnih del vključenih 49 brezposelnih oseb.

V program Izobraževanja za pridobitev javno veljavne izobrazbe – Program 10.000, je bilo vključenih 56 oseb in sicer v:

- izobraževalne programe do IV. stopnje zahtevnosti – 24 brezposelnih (bolničar negovalec, električar elektroniki, oblikovalec kovin, mehanik vozil, poslovni tajnik, natakar...),
- izobraževalne programe do V. stopnje – 29 oseb (izstopajo ekonomski tehnik, vzgojitelj predšolskih otrok, gimnazijski maturant),
- 3 udeleženci pa so se izobraževali v višješolskih oz. univerzitetnih programih.

Spodbujanje samozaposlovanja se je izvajalo v okviru dveh programov: kot Pomoč pri samozaposlitvi, ki ga je izvajal Pospeševalni center za malo gospodarstvo (leta 2005 je bil preimenovan v Javno agencijo za podjetništvo in tuje investicije) in s sofinanciranjem stroškov spodbujanja podjetništva.

S PCMG je v letu 2004 Pogodbo o vključitvi v program vavčerskega svetovanja sklenilo 15 brezposelnih, od teh jih je 10 samozaposlitev tudi realiziralo. Sicer pa na Uradu za delo Škofja Loka v letu 2004 beležijo 25 realiziranih samozaposlitev s koriščenjem nepovratnih finančnih sredstev.

6.10. Pregled strokovnih služb, nosilcev razvoja podeželja na obravnavanem območju

6.10.1. Razvojna agencija Sora d.o.o.

Razvojna agencija Sora Škofja Loka d.o.o je bila ustanovljena leta 1999.

Ustanovitelji so občine na Škofjeloškem in Območna obrtna zbornica Škofja Loka. Podjetje je neprofitna razvojna organizacija, ki ima status lokalnega pospeševalnega centra.

Trenutno ima zaposlenih sedem oseb za polni delovni čas: direktorja, 3 svetovalke za regionalni razvoj in razvoj podeželja, 2 svetovalki za regionalni razvoj in razvoj malega gospodarstva ter 1 poslovno sekretarko oz. vodjo projektov.

Svetovalke za regionalni razvoj in razvoj podeželja pokrivajo razvoj skupne blagovne znamke za produkte s podeželja ter trženje in promocijo kmetijskih pridelkov in izdelkov, pripravljajo in izvajajo druge projekte, povezane z razvojem podeželja, poleg tega tudi vodijo vstopno točko e-VEM. V okviru Razvojne agencije Sora deluje tudi energetska svetovalna pisarna, katere funkcija je strokovno, brezplačno in neodvisno svetovanje o učinkoviti rabi energije v gospodinjstvih.

6.10.2. Kmetijsko gozdarski zavod Kranj, Enota za kmetijsko svetovanje Škofja Loka

Oddelek za kmetijsko svetovanje v Kranju ima na enoti v Škofji Loki zaposlenih pet kmetijskih svetovalcev, od tega štiri lokalne in svetovalko za kmečke žene, mladino in dopolnilne dejavnosti na kmetijah, ki poleg rednih dejavnosti sodelujejo tudi na projektih razvoja podeželja.

Poleg svetovalcev na enoti v Škofji Loki sodelujejo pri razvoju kmetijstva in podeželja tudi svetovalci specialisti s sedežem v Kranju. Poleg vodje oddelka so to svetovalci za živinorejo, svetovalka za poljedelstvo, svetovalka za razvoj podeželja in svetovalka za ekonomiko na kmetijah in sadjarstvo.

6.10.3. Lokalna turistična organizacija Blegoš

LTO Blegoš so leta 2000 ustanovile občine Gorenja vas – Poljane, Škofja Loka, Železniki in Žiri ter Območna obrtna zbornica Škofja Loka in Gospodarska zbornica Slovenije – Območna zbornica za Gorenjsko. LTO Blegoš deluje kot zavod za pospeševanje turizma na območju občin ustanoviteljic.

Sedež zavoda je od julija 2004 na Kidričevi cesti 1a v Škofji Loki, prej pa je bil zavod lociran v prostorih Občine Škofja Loka, Poljanska cesta 2. S preselitvijo na novo lokacijo, je zavod poleg ustaljene dejavnosti, ki je usmerjena zlasti v oblikovanje celovite turistične ponudbe območja, kreiranje novih inovativnih turističnih projektov, v organizacijo in izvedbo odmevnih prireditev, v promocijske akcije v Sloveniji in tujini in s tem dvig prepoznavnosti območja, v povezovanje turističnih ponudnikov na območju v skupno ponudbo in trženje le-te, pričel opravljati še turistično informacijsko dejavnost.

V LTO Blegoš so redno zaposlene tri osebe – direktorica, svetovalka prodaje in svetovalka produkta, ena oseba pa je zaposlena preko javnih del kot svetovalka za promocijo in informiranje.

6.10.4. Upravna enota Škofja Loka

Upravna enota Škofja Loka se aktivno vključuje v razvoj podeželja. S strokovnimi kadri sodeluje pri izdelavi širših razvojnih projektov na podeželju ter pri vodenju upravnega postopka za registracijo dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, prigrasitvi osebne dopolnilne dela in registraciji gostinske dejavnosti ter vodenju točke e-VEM.

6.10.5. Občine Gorenja vas - Poljane, Škofja Loka, Železniki in Žiri

Občine so ključni nosilci priprave in izvedbe razvojnih programov na tem območju in glavni nosilci izvedbenih projektov v območju.

6.11. Povzetek doseženih rezultatov projektov in programov ter trendi razvoja

6.11.1. Povzetek doseženih rezultatov

Sprejeti razvojni program podeželja za obravnavano območje je pomenil nadgradnjo aktivnosti, namenjenih razvoju podeželja, ki so se izvajale do leta 2001. Postavljena je bila enotna vizija in skupni cilji. Z razvojnim programom so bile kakovostno nadgrajene obstoječe razvojne aktivnosti, zastavljene nekatere nove, zagotovljena je bila boljša preglednost vseh ukrepov in boljše sodelovanje med institucijami oziroma partnerji v programu.

Nosilci razvojnega programa se redno sestajajo na sestankih Koordinacijske skupine, spremljajo uresničevanje programa ter sodelujejo tudi kot partnerji pri posameznih projektih. Na področju razvoja novih produktov in delovnih mest na podeželju so bile aktivnosti usmerjene v informiranje, svetovanje in izobraževanje potencialnih nosilcev. Z načrtnim delom po interesnih skupinah je bilo vzpostavljeno tudi boljše sodelovanje med nosilci in hitrejši pretok informacij med prebivalci. Zagotovljena je bila strokovna svetovalna pomoč pri registraciji in vodenju dejavnosti, pridobivanju sredstev za investicije ter promociji in trženju produktov.

Pomemben rezultat načrtnega dela z ljudmi na podeželju je tudi ta, da se je trend iskanja dodatnega dohodka na kmetijah preusmeril v dodatne in dopolnilne dejavnosti. Od leta 2000 se je število registriranih dopolnilnih dejavnosti v primerjavi z letom 2005 povečalo za več kot trikrat, s 53 na 175.

Uspešno je zastavljen razvoj kakovostnih produktov s podeželja. Skupni blagovni znamki Babica Jerca - Naravni izdelki iz škofjeloških hribov in Dedek Jaka – Naravni izdelki iz škofjeloških hribov predstavljata rdečo nit pri razvoju kakovostnih produktov na škofjeloškem podeželju. Do konca leta 2005 je bilo v blagovni znamki vključeno že 39 nosilcev s 325 izdelki (pekovskimi, sadnimi izdelki, alkoholnimi pijačami, izdelki iz mleka, izdelki domače in umetnostne obrti). Za vse do sedaj vključene izdelke so bili razviti ustrezni pravilniki, s katerimi so bili določeni pogoji za vključitev izdelkov v blagovni znamki. Za vse izdelke je bil zagotovljen razvoj enotne embalaže, za večino tudi darilne, poskrbljeno za ustrezno opremljenost izdelkov in deklaracije. Redno poteka tudi skupna promocija produktov na spletnih straneh Razvojne agencije Sora, v medijih, na predstavitvah in preko zgibank.

Poseben poudarek je bil dan tudi iskanju direktnih tržnih poti za produkte s podeželja. Poleg vključevanja ponudnikov v različno turistično ponudbo je bila vpeljana tudi posebna prireditvev z naslovom Tržnica kmetijskih pridelkov in izdelkov. Prireditvev je namenjena prodaji in promociji kakovostnih pridelkov in izdelkov, vzpostavljanju stikov med proizvajalci in potrošniki, stika med mestom in podeželjem ter popestritvi sobotnih dopoldnevov v vseh štirih občinskih središčih. Do konca leta 2005 je bilo organizirano 170 prireditvev. Glede na veliko zanimanje tako med proizvajalci kot kupci naj bi prireditvev tudi dolgoročno ostale ena izmed oblik trženja produktov s podeželja. Poleg tega so nosilci blagovne znamke tudi redno prisotni na vseh večjih prireditvah v bližnji in daljni okolici. Trenutno proizvajalci večino svojih produktov uspejo prodati na domu, prireditvah ali tržnicah. Malo težje se prodajo le določeni izdelki kot so izdelki domače obrti in žganja.

Razvoj turistične ponudbe je bila prav tako ena izmed prioritete razvojnega programa. Velik poudarek je bil dan zlasti oblikovanju zaokroženih turističnih produktov, ki bi povezali čim več ljudi na podeželju in vključili čim več lokalnih potencialov.

Ob sodelovanju društev, strokovnjakov in posameznih nosilcev na celotnem loškem podeželju je do konca leta 2005 zaživelo 22 pohodniških poti z bogato spremljajočo ponudbo, ki se bo v naslednjih letih še nadgrajevala.

Označena je bila preko 300 km dolga Loška kolesarska pot. Od načrtovanih poti po zgodovinski dediščini je zaživela pot Po sledih Rupnikove linije. Skupaj s partnerji iz tujine pa se pripravlja tudi projekt Emina romarska pot.

Čeprav je nočitvenih kapacitet na Škofjeloškem še vedno premalo, pa se stanje na podeželju, tudi s pomočjo sredstev SAPARD le nekoliko izboljšuje. Kar tri kmetije z območja Upravne enote Škofja Loka so pridobile nepovratna sredstva v obnovo in novogradnjo prenočitvenih kapacitet.

Na področju osnovne kmetijske proizvodnje so občine ohranile ključne ukrepe vezane na preprečevanje zaraščanja kmetijskih površin, sofinanciranja investicij na kmetijah in izobraževanja kmetov in članov društev, ki delujejo na podeželju. Ustanovljeno je bilo tudi Društvo rejcev drobnice, ki predstavlja osnovo za nadaljnji razvoj te dejavnosti v prostoru.

Na področju komunalne infrastrukture je bil poleg obnove in asfaltiranja posameznih cestnih odsekov največji poudarek dan oskrbi s kvalitetno pitno vodo. S pomočjo nepovratnih sredstev iz Programa SAPARD so bili zgrajeni trije vodovodi (Stara Oselica, Visoko in Lenart – Luša), vodohram Log in vodohram Tabor.

Z načrtnim izvajanjem programa tudi nosilci pridobivamo dodatne izkušnje, usposablajo se novi kadri, program in aktivnosti, ki iz njega izhajajo, pozna vedno več ljudi, vedno več ljudi se tudi vključi v načrtovanje in izvajanje programa. Zlasti aktivna so nekatera društva, ki se vključujejo v aktivnosti na področju turizma, razvoja novih produktov in dejavnosti na podeželju.

6.11.2. Trendi razvoja

Če pogledamo usmeritve EU in nacionalne ukrepe s področja razvoja podeželja, lahko ugotovimo, da že obstoječi RPP od teh usmeritev ne odstopa.

Ukrepi EU so navedeni po treh oseh. Prva os se nanaša na izboljšanje konkurenčnosti v kmetijskem in gozdarskem sektorju (ukrepi za spodbujanje znanja in krepitev človeškega potenciala, ukrepi za prestrukturiranje in razvoj fizičnega potenciala ter spodbujanje inovativnosti, ukrepi za izboljšanje kakovosti kmetijske proizvodnje in proizvodov). Druga os zajema ukrepe vezane na izboljšanje okolja in podeželja (ukrepi, ki so namenjeni trajnostni rabi kmetijskih zemljišč, ukrepi za trajnostno rabo gozdnih zemljišč) in tretja os ukrepe vezane na kakovost življenja na podeželju in diverzifikacijo podeželskega gospodarstva. Poleg navedenih ukrepov EU uvaja tudi četrto os, to je os LEADER, ki je namenjena spodbujanju povezovanja med partnerji na lokalnem nivoju za uresničevanje skupnih ciljev.

Izkušnje pri uresničevanju obstoječega razvojnega programa podeželja so pokazale, da so dosedanje usmeritve na področju razvoja podeželja pravilne. Nadaljevati bo potrebno z aktivnostmi, ki spodbujajo razvoj novih delovnih mest. Dostopnost informacij, izobraževanje ter strokovna pomoč pri uresničevanju poslovne ideje in pomoč pri pridobivanju finančnih sredstev za investicije so ključnega pomena pri iskanju in uresničevanju zaposlitvenih priložnosti. Spodbujanje podjetništva na podeželju zajema tudi tretja os ukrepov EU.

Znano poreklo in višja kakovost izdelkov sta med potrošniki vedno bolj zaželeni, zlasti med izdelki za prehrano ljudi. Taki izdelki lahko na trgu dosegajo tudi višjo ceno. Zato bo

potrebno tudi v prihodnje graditi na visoko kakovostnih pridelkih in izdelkih s podeželja, ter jih zaradi razpoznavnosti na trgu povezovati v skupne blagovne znamke in nacionalne sheme kakovosti in skupne nastope na trgu.

Na področju osnovne kmetijske proizvodnje EU usmerja svoje ukrepe zlasti v sonaravno kmetovanje. Zato bodo tudi naši ukrepi namenjeni spodbujanju ekološkega kmetovanja in pomoči pri pridobivanju sredstev EU.

Tudi turizem kot ena od možnosti razvijanja lokalnih potencialov na podeželju in ustvarjanja novih delovnih mest ima pomembno mesto v smernicah EU. Dosedanje spodbujanje povezovanja v prostoru z namenom razvoja zaokroženih turističnih produktov, ki slonijo na razvoju lokalnih potencialov, je tudi na našem območju dalo zelo uspešne rezultate. Takšno sodelovanje je potrebno spodbujati tudi v naslednjih letih in tako zagotoviti nadgradnjo obstoječih produktov, kot tudi razvoj nove turistične ponudbe v prostoru.

Veliko pomanjkanje prenočitvenih kapacitet v prostoru lahko reši razvoj izgradnje nastanitvenih kapacitet (hotelov, penzionov, apartmajev). Hkrati pa je potrebno spodbuditi tudi turizem na kmetijah, ki še vedno najbolje dopolnjuje obstoječo turistično ponudbo na podeželju.

Vzporedno z razvojem turistične ponudbe pa je potrebno poiskati tudi najprimernejše oblike organiziranega trženja turistične ponudbe našega prostora.

Vsekakor pa v načrt programa razvoja podeželja sodijo tudi ukrepi na področju obnove in izgradnje komunalne infrastrukture in skrb za okolje.

7. PRILOGA

PREGLED PROJEKTOV IN PROGRAMOV V OBMOČJU

1. Program razvoja gorskovišinskega območja

S Programom razvoja gorskovišinskega območja, ki je bil sprejet v letu 1991, so bili določeni prvi cilji razvoja podeželja s poudarkom na območjih s težjimi pridelovalnimi pogoji.

V ospredje so bile postavljene možnosti gospodarskega razvoja na osnovi spoznanih in utemeljenih lokalno razvojnih potencialov, kvalitete in zmožnosti prostora, znanja ter sposobnosti prebivalcev, ki tam prebivajo.

Kot razvojna zasnova je bila postavljena kmetijska raba prostora, ki je največja komperativna prednost prostora in pogojuje možnosti razvoja drugih dejavnosti. Kot perspektivne dejavnosti pa so bile spoznane: predelava osnovnih kmetijskih pridelkov, lesa, turizem ter proizvodne in storitvene dejavnosti.

Kot osrednji problem tega območja, glede na razvojno usmeritev - aktiviranje lokalnih razvojnih potencialov za razvoj domače predelave, turizma in storitev - je bila spoznana klima v okolju, ki se je odražala v nezavedanju o potrebi in možnostih za avtopropulziven razvoj, pomanjkanju znanja in informacij o novih trendih in možnostih ter pomanjkanju stimulacij in razvojne podpore.

Prioritetne naloge v programu so zato bile:

- animacija okolja: vzpodbujanje prebivalcev za razmišljanje o lastnem razvoju in razvoju svojega okolja ter
- ustvarjanje podjetniške klime z razkrivanjem potencialov in razvojnih možnosti,
- motiviranje za samorazvoj: kreiranje stimulativne razvojne politike ožjega in širšega okolja in strokovna svetovalna pomoč pri aktiviranju potencialov in razvoju posameznih perspektivnih programov,
- zagotavljanje prostorskih pogojev za razvoj in urejanje infrastrukturnih pogojev.

2. Projekti CRPOV in drugi inicialni projekti

Prve z razvojnim programom začrtane aktivnosti so bile zapeljane skozi inicialne razvojne projekte in projekte CRPOV (Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi). Cilji projektov CRPOV in drugih inicialnih projektov so bili aktivirati razvojne potenciale določenega območja s sočasnim spodbujanjem lokalnega prebivalstva do lastnega razvoja, z doseženimi rezultati pa motivirati tudi druga okolja in prebivalce za samorazvoj.

V šestih letih je bilo zastavljenih sedem projektov, vezanih na določeno območje ali dejavnost:

2.1. Projekt razvoja turizma v KS Sorica, Občina Škofja Loka, leto 1992/1993

Izdelan je bil načrt razvoja turizma v zgornji Selški dolini s poudarkom na Sorici, več individualnih razvojnih načrtov in prenov objektov ter celostna podoba Sorice.

2.2. Projekt predelave lesa v malih proizvodnih enotah, Občina Škofja Loka, leto 1992

Oblikovana je bila interesna skupina za predelavo lesa, ki danes šteje že preko trideset interesentov, od tega jih je v tem času deset že registriralo dejavnost predelave lesa.

2.3. Projekt razvoja turizma na Starem Vrh, Občina Škofja Loka, leto 1993

Izdelan je bil načrt razvoja turizma na Starem Vrh in več individualnih razvojnih načrtov in prenov objektov, izdelana je bila celostna podoba območja, označene in v zgibankah predstavljene tri pohodniške poti v okolici, izdana knjižica Utrinki s Starega vrha in izdelani dve nalogi s področja urbanizma.

2.4. Projekt razvoja turizma v Vinharjih, Občina Gorenja vas - Poljane, leto 1997

Izdelan je bil načrt razvoja turizma za Vinharje in okolico in več individualnih razvojnih projektov, postavljene in v zgibanki predstavljene so bile tri pohodniške poti po okolici ter ustanovljeno Turistično društvo Žirovski Vrh, ki skrbi za ohranjanje etnografskih običajev.

2.5. Projekt razvoja Hotavelj z okolico, Občina Gorenja vas - Poljane, leto 1997

Izdelan je bil načrt razvoja turizma v Hotavljah z zaledjem in več individualnih razvojnih načrtov in prenov objektov, v zgibanki so bile opisane in predstavljene štiri pohodniške poti po bližnji okolici.

2.6. Projekt razvoja vasi Breznica in Gabrovo, Občina Škofja Loka, leto 1997

Izdelanih je bilo več individualnih razvojnih načrtov in prenov objektov, opisana in v zgibanki predstavljena je bila pohodniška pot na Lubnik.

2.7. Projekt predelave sadja, Občina Gorenja vas - Poljane in Škofja Loka, leto 1997

Oblikovana je bila interesna skupina za predelavo sadja, ki se je kasneje razširila tudi na ostali dve občini na območju Upravne enote Škofja Loka. Izpeljana so bila številna izobraževanja za potrebe predelave sadja, izoblikovala se je prva kvalitetna ponudba suhega sadja in žganja.

3. Regionalno zastavljeni programi in projekti

Na podlagi uspešnih rezultatov iz izpeljanih projektov in potreb, ki so se pokazale v prostoru so bili zastavljeni sledeči projekti, ki so pokrivali celotno škofjeloško regijo:

3.1. Program razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah na območju Upravne enote Škofja Loka, leto 1998

Izdelan je bil program razvoja dopolnilnih dejavnosti na območju Upravne enote Škofja Loka, v posamezne interesne skupine (za peko kruha in peciva, predelavo lesa, mleka, sadja, zelenjave, spravilo lesa iz gozda, turizem na kmetiji in domačo obrt) se je skupaj vključilo preko 200 interesentov, izpeljana so bila številna izobraževanja, izoblikovana prva ponudba in predstavitev izdelkov. Aktivnosti, ki se načrtujejo po interesnih skupinah, se še nadaljujejo.

3.2. Projekt postavitve pohodniških poti po Škofjeloškem pogorju, od leta 1997 do 1998

Skupaj z že postavljenimi pohodniškimi potmi je bila oblikovana ponudba 17 pohodniških poti po škofjeloških hribih, ki je poleg klasične ponudbe (gostinske) zajela tudi ponudbo s kmetij ob poti in naravne ter kulturne spomenike. Vse poti so označene in predstavljene v knjižici z naslovom Galerija v naravi - s pohodniško palico po škofjeloških hribih.

3.3. Projekt postavitve skupne blagovne znamke za produkte s kmetij na območju Upravne enote Škofja Loka, leto 1999/2000

Izdelana in registrirana je bila skupna blagovna znamka za produkte s podeželja. Izpeljano je bilo več promocijskih aktivnosti. Nosilec blagovnih znamk je Razvojna agencija Sora, ki tudi podeljuje pravico do uporabe. Do danes se pod blagovno znamko prodaja že čez 300 izdelkov. Oblikovana je bila zasnova za skupno trženje kmetijskih produktov.

3.4. Projekt Povezovanje – prenos dobrih praks, leto 2002

Izdelane so bile 4 tematske delavnice, 5 tematskih ekskurzij in predstavljena zgibanka.

3.5. Projekt Skupna blagovna znamka – povezovanje malih proizvajalcev za skupen nastop na trgu, leto 2002/2003

Izdelani so bili pravilniki blagovnih znamk, izvedena usposabljanja za 23 malih proizvajalcev, izvedena senzorična ocenjevanja 59 izdelkov, vključitev 28 malih proizvajalcev v blagovni znamki, predstavitev 22 malih proizvajalcev na spletnih straneh, izdelana zloženka malih proizvajalcev in izveden promocijski dan blagovnih znamk.

3.6. Projekt Celostna promocija blagovnih znamk Dedek Jaka in Babica Jerca – Naravni izdelki iz škofjeloških hribov, leto 2003/2004

V okviru projekta so bile izdelane spletne strani izdelkov in ponudnikov blagovnih znamk, promocijske kartice izdelkov blagovnih znamk, zloženka s ponudniki izdelkov blagovnih znamk in zloženka z izdelki blagovnih znamk.

3.7. Projekt Doživimo podeželje na naravoslovnih dnevih in taborih, leto 2005/2006

V projekt se je vključilo 19 nosilcev dopolnilnih dejavnosti oz. predstavnikov društev, od tega jih je 13 pripravilo programe naravoslovnih dni za predšolske in šolske otroke. V okviru projekta je bil pripravljen promocijski katalog z vključenimi ponudniki in tremi turističnimi kmetijami, ki že vrsto let organizirajo naravoslovne tabore. V katalogu je opisanih 22 različnih programov za naravoslovne dni, poleg tega pa še 9 predlogov izletov, ki so zanimivi tudi za odrasle obiskovalce.

3.8. Projekt Zasnova podeželskega razvojnega jedra, od leta 2004 dalje

Projekt poteka od leta 2004 in je sofinanciran s strani občin Gorenja vas – Poljane, Škofja Loka, Želeniki in Žiri. Podeželsko razvojno jedro zagotavlja potrebno podporo posameznim projektom in posameznim nosilcem dejavnosti predvsem na področju informiranja in motiviranja okolja, pridobivanja potrebnih znanj za opravljanje posamezne dejavnosti, razvoja in zagotavljanja kvalitete izdelkov in storitev s podeželja, trženja produktov v okviru blagovnih znamk Babica Jerca in Dedek Jaka – Naravni izdelki iz škofjeloških hribov ter strokovne pomoči posameznikom ali skupini pri realizaciji podjetniške ideje.

3.9. Loška kolesarska pot

Z željo po ureditvi kolesarskih poti na Loškem je nastala več kot 300 km dolga krožna transverzala, ki je speljana po obstoječih manj prometnih cestah in ponekod po poteh Škofjeloškega in Polhograjskega hribovja. Razdeljena je v dvanajst etap, ki so poimenovane po krajih, skozi katere pelje. Celotna pot je označena z usmerjevalnimi tablami in 16-imi kontrolnimi točkami z žigi in vpisnimi knjigami.

Poti so bile trasirane in označene na terenu, zbrana je bila tudi ponudba ob poteh. Promocijski material je bil izdelan v treh jezikovnih različicah in vsebuje karto in kartonček za kontrolne žige. Poleg vrisanih poti so na karti tudi opisi posameznih etap z dodano ponudbo in glavnimi karakteristikami posamezne etape.

Vsako leto je organizirana tudi tradicionalna kolesarska prireditev Kolesarjenje po Loški kolesarski poti na Blegoš, ki poteka tudi v okviru akcije Slovenija kolesari.

3.10. Rupnikova linija

Rupnikova linija predstavlja sistem utrd, ki ga je pred 2. svetovno vojno zgradila starojugoslovanska vojska ob rapalski meji med Kraljevino Italijo in Kraljevino Jugoslavijo. Sistem je na Škofjeloškem še razmeroma dobro ohranjen. Utrdbe so zanimive za ogled že same po sebi pa tudi zaradi svojega zgodovinskega pomena in kot spomin na življenje prebivalstva ob nenaravni in vsiljeni politični meji. V pripravi dela Rupnikove linije za obiskovalce želimo združiti njen izobraževalni potencial (kulturna dediščina, zgodovinski in vzgojni pomen) z rekreacijskim (dobre možnosti za pohodništvo in trekking, povezava s kolesarsko potjo, tematskimi pohodniškimi potmi). Hkrati skušamo z oblikovanjem privlačne turistične točke pripomoči k turističnemu razvoju območja.

S projektom smo pričeli že v letu 2001, ko smo naredili raziskavo zgodovinskega ozadja gradnje linije in življenja ob meji, narejene so bile nekatere terenske raziskave nahajanja objektov ter pridobljena soglasja Ministrstva za obrambo in lastnikov zemlje, da s projektom lahko nadaljujemo. V letu 2002 smo izdelali tematsko pot Po sledih Rupnikove linije, razdeljeno na tri etape (1. Žiri - Žirovski vrh - Gorenja vas; 2. Gorenja vas – Blegoš - Zali Log; 3. Zali Log – Ratitovec - Soriška planina), pot smo označili na terenu, dodali kontrolne točke z žigi, vključili turistične ponudnike ob poti v projekt ter izdelali programe za obisk za različne ciljne skupine. V letu 2003 smo izvedli tečaj za turistične vodnike po Rupnikovi liniji, izdelali celostno podobo, promocijske materiale (kape, značke, razglednice) ter pričeli s promocijo in trženjem izletov. V letu 2004 smo z aktivnostmi nadaljevali ter skrbeli predvsem za vzdrževanje poti, čiščenje objektov ter nadaljnje pridobivanje materialnih in pisnih virov, ki naj bi bili osnova za ureditev Muzejsko adrenalinskega parka, ki naj bi bil izveden v naslednjih letih. Pričeli so se že prvi dogovori o pripravi dokumentacije za ureditev parka. V letu 2005 smo se prijavili na razpis Phare CBC za pripravo projektne dokumentacije za ureditev parka.

Število organiziranih vodenih ogledov Rupnikove linije se iz leta v leto povečuje, prav tako pa zanimanje za individualne ogledde.

3.11. Tematske poti na Loškem

Z namenom popestriti rekreacijsko in turistično ponudbo škofjeloškega podeželja in navdušiti za športne aktivnosti čimveč ljudi, smo na Škofjeloškem že pred leti zasnovali nekaj rekreacijskih poti na podeželju. Tako je bilo v letih 1995 do 1998 izdelanih 22 pohodniških

poti. S projektom smo nadaljevali tudi v letu 2003, ko smo dopolnjevali in izpopolnjevali pohodniške tematske poti.

V okviru projekta je bila v letu 2004 izdelana publikacija v obliki karte, in sicer v štirih jezikovnih variantah – slovenski, nemški, italijanski in angleški, v skupni nakladi 10.000 izvodov. Na karto so vrisane rekreacijske pohodniške poti, na hrbtni strani pa so predstavljene glavne karakteristike posameznih poti z opisom in turistično ponudbo. Dodan je kartonček. Poti so označene tudi na terenu z zeleno rumenimi markacijami.

Oblikovane poti so namenjene tako rekreativnim športnikom, ki si želijo predvsem rekreacije; šolskim skupinam, ki na športnih dnevih v naravi spoznavajo tudi pokrajino ter ostalo ponudbo; izletnikom itd. Za dodatno popestritev dogajanja poskrbijo skrbniki poti, ki organizirajo vsakoletne pohode.

3.12. Kjer sadje cveti, človek živi

Projekt je bil zasnovan z namenom vključiti sadjarsko ponudbo na Škofjeloškem v turistično ponudbo, usposobiti kmete, prispevati k ohranitvi obstoječih, hkrati pa oblikovati nove vire dohodka na kmetijah. Obenem so nove oblike zaposlovanja na teh kmetijah pripomogle k ohranitvi obstoječe populacije, zlasti mladih.

Projekt je doprinesel k višji kakovosti in pestrosti ponudbe sadja in izdelkov iz sadja, višji usposobljenosti kmetov, višja je osveščenost potrošnikov o zdravi prehrani. V končni fazi pa gre tudi za lokalno povezovanje ljudi med seboj in povezovanje s turističnimi subjekti na obravnavanem območju, kar bo doprineslo k obsežnejši promociji. Ciljne skupine so bili kmetje in potrošniki.

V okviru projekta je bila izdelana analiza trenutnega stanja. Eden izmed pomembnejših dosežkov projektnih aktivnosti je bil vpliv na izboljšano kakovost sadja in izdelkov iz sadja. Ta vidik je bil v veliki meri dosežen preko delavnic, ogleda dobrih praks ter ocenjevanja izdelkov iz sadja. Dodaten rezultat je večja raznovrstnost izdelkov. Pestrost ponudbe se je zvišala s 4 na 7 izdelkov iz sadja. Izdelana je bila strokovna podlaga za zgibanko in nadaljnji koncept razvoja na področju sadjarstva v Škofjeloškem hribovju, usposobljenih in informiranih je bilo preko 50 kmetov in izdelani turistični paketi.

3.13. Kartica ugodnosti

V letu 2002 je bila izdelana kartica ugodnosti na Škofjeloškem – Potepin na Loškem, v katero so bili vključeni ponudniki turističnih in drugih storitev na Škofjeloškem. Kartica je imetnikom omogočala ugodno preživljanje prostega časa na Škofjeloškem. Veljala je za leti 2002 in 2003. Izdana je bila brošura s predstavitvijo ponudnikov in pripadajoča kartica.

V letu 2004 smo se povezali še z Lokalno turistično organizacijo Kokra iz Kranja ter Agencijo za razvoj turizma in podjetništva v občini Kamnik ter izdali kartico – Ugodno po Carnioli, v katero so vključeni ponudniki na področju celotne osrednje Gorenjske. Kartica je veljavna do konca leta 2006.

3.14. Paketi izletov na Loškem

V okviru 10 tem (Gradovi na Loškem, Po sledih Rupnikove linije, Pri babici Jerci in dedku Jaki, Zimske radosti, Umetnost na Loškem, Za mlajše in najmlajše, Poletne radosti, Tisočletna Loka, Med prijetnimi ljudmi, Stara obrt) je bilo pripravljenih 20 različnih tematskih izletov po celotnem škofjeloškem območju, izdani so bili folderji za vsak posamezen izlet v slovenskem, nemškem in angleškem jeziku.

V programe izletov so vključeni turistični ponudniki na območju.

3.15. Tečaji za turistične vodnike

Leta 2001 je bil organiziran tečaj za turistične vodnike po škofjeloškem območju, leta 2003 pa še tečaj za turistične vodnike po Rupnikovi liniji. Namen tečajev je izobraziti turistične vodnike za strokovno vodenje skupin. Izobraženih je bilo preko 50 novih turističnih vodnikov, ki aktivno opravljajo svoje delo.

Spomladi leta 2006 je tečaj za lokalne turistične vodnike organiziralo tudi Turistično društvo Škofja Loka. Tečaj je uspešno zaključilo 26 slušateljev, ki so se usposobili za vodenje po Škofji Loki in bližnji okolici.

3.16. Turistično informacijska dejavnost

Turistično informacijskemu centru v središču Škofje Loke ter turistični pisarni v Železnikih, ki delujeta že nekaj časa, so se v zadnjih letih pridružili še turistično informacijska točka v Žireh in Poljanah ter nov turistično informacijski center za Škofjeloško območje v Škofji Loki. Zlasti slednji, ki se nahaja na zelo dobri lokaciji, ob vstopu v Škofjo Loko ter obe dolini, predstavlja pomembno pridobitev na področju turističnega informiranja. Turistično informacijski centri in točke so dobro obiskani in igrajo zelo pomembno vlogo pri informiranju obiskovalcev naših krajev.

3.17. Skupni dogodki

Na Škofjeloškem so organizirane tudi nekatere tradicionalne prireditve:

Prireditev	Začetek izvedbe	Čas izvedbe
Srednjeveški dnevi v Škofji Loki – Venerina pot	Leto 1996	Zadnja sobota v juniju
Teden podeželja na Loškem	Leto 2003	1. – 2. sobota v juniju
Kolesarjenje Po Loški kolesarski poti na Blegoš	Leto 2002	2. sobota v juniju
Dnevi turizma na Loškem	Leto 2002	Zadnji teden v septembru
Tržnica kmetijskih pridelkov in izdelkov	Leto 2001	Od marca do decembra, 1. sobota v Škofji Loki, 2. sobota v Gorenji vasi, 3. sobota v Železnikih, Žireh
Pohod po Valentinovi in lovski poti	Leto 2006	3. sobota v juniju
Pohod po čebelarški poti mimo Sv. Urbana	Leto 2004	1. nedelja v juniju
Pohod po poti preko Martinj Vrha	Leto 2004	2. nedelja v juniju
Pohod po oglarski poti sv. Mohorja	Leto 2004	3. nedelja v juniju
Pohod po poti Dražgoških spominov	Leto 2005	Zadnja nedelja v avgustu
Pot Javorje – Žetina – Javorje	Leto 2004	1. sobota v septembru
Pohod po poti skozi Zgornjo Davčo	Leto 2004	3. nedelja v septembru
Pohod po Rapalski meji nad Žirmi	Leto 2004	Zadnja nedelja v septembru
Pohod v Zalo in kostanjev žur	Leto 2005	1. oz. 2. nedelja v oktobru

Delno pa se na razvoj podeželja navezujejo tudi sledeči projekti:

3.18. Program razvoja turizma v občini Škofja Loka do leta 2005, Občina Škofja Loka, leto 1998.

3.19. Strateški načrt razvoja in trženja celovite turistične ponudbe na območju Upravne enote Škofja Loka, leto 1999

3.20. Strategija gospodarskega razvoja za občino Gorenja vas – Poljane, leto 1999

3.21. »Ureditev porečja Sore« za ureditev vodooskrbe ter odvajanja in čiščenja odpadnih voda, leto 2006

V marcu 2006 je bilo s strani županov Občin Škofja Loka, Gorenja vas - Poljane, Železniki in Žiri podpisano Pismo o nameri za izvedbo skupnega projekta ureditve vodooskrbe ter odvajanja in čiščenja odpadnih voda na območju vseh štirih občin. Projekt se bo glede na obsežnost financiral iz različnih virov, območje urejanja pa v veliki predstavlja tudi podeželje. V pripravi je skupna investicijska dokumentacija.

4. Mednarodni projekti

4.1. Projekt razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah v Koroški, Gorenjski in Savinjski regiji, leto 2000

Projekt je bil zastavljen z namenom, da se vzpostavi sodelovanje med kmetijami nosilkami dopolnilnih dejavnosti v vseh treh regijah, sočasno pa prouči potrebne pogoje za razvoj dopolnilnih dejavnosti v Sloveniji primerjalno z Avstrijsko Koroško. Nosilec projekta je bil A.L.P. Peca iz Raven na Koroškem, kot partnerji v projektu pa so sodelovali Razvojna agencija Sora, Logarska d.o.o. in Zgornjesavinski podjetniški center, kot zunanji partner pa je sodelovalna Kmetijsko gozdarska zbornica za Koroško iz Celovca.

V okviru projekta so bile oblikovane interesne skupine za razvoj dopolnilnih dejavnosti predelave sadja, mleka in mesa, izvedeni 2 strokovni ekskurziji v Avstrijo, izdelan predlog sistemskih rešitev za ureditev dopolnilnih dejavnosti (posredovan na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano), izdelani tehnološki elaborati za skupno klavnico, prostor za predelavo mesa in prostor za predelavo mleka na dveh vzorčnih kmetijah, izvedene 3 delavnice in izdelane spletne strani s predstavitvijo projekta.

4.2. Projekt trženja kmetijskih pridelkov v Gorenjski, Koroški in Savinjski dolini, leto 2001

V okviru projekta je bila izvedena 1 strokovna ekskurzija v Avstrijo – Grad Krastowitz, 9 usposabljanj za nosilce dopolnilnih dejavnosti, vključenih 135 udeležencev. Prav tako je bilo izvedeno srečanje s predelovalci na obeh straneh meje, ki se ga je udeležilo 100 ljudi. Oblikovane so bile spletne strani, izdelani dve zloženki v nakladi 3.000 kom.

4.3. Projekt izboljšajmo kakovost podeželja, leto 2002/2003

Izdelani so bili standardi kakovosti blagovnih znamk, zloženke 5 skupnih blagovnih znamk v nakladi po 2.000 kom, sprejetih 54 malih nosilcev v blagovni znamki, izvedeno 6 usposabljanj za male proizvajalce, katerih se je udeležilo skupno 91 interesentov, 4 predstavitve standardov kakovosti skupnih blagovnih znamk, predstavitev malih proizvajalcev na spletnih straneh in izvedba promocijskega dneva v Škofji Loki.